

ANGELOS VLACHOS

ΑΝΆΛΕΚΤΑ ΤΌΜΟΣ
ΠΡΏΤΟΣ

Angelos Vlachos

Ανάλεκτα Τόμος Πρώτος

«Public Domain»

Vlachos A.

Ανάλεκτα Τόμος Πρώτος / A. Vlachos — «Public Domain»,

Содержание

ΕΡΩΣ ΚΑΙ ΨΥΧΗ1	6
(ΠΑΛΑΙΟΣ ΜΥΘΟΣ)	6
Α'	8
Β'	11
Γ'	13
Δ'	16
Ε'	18
ΣΤ'	20
Ζ'	22
ΛΑΥΡΙΑΚΗΣ ΜΕΤΟΧΗΣ ΑΠΟΜΝΗΜΟΝΕΥΜΑΤΑ2	24
I	24
II	25
III	27
IV	29
V	31
VI	34
VII	35
VIII	37
IX	38
X	41
XI	43
XII	44
XIII	45
XIV	46
Η ΕΣΠΕΡΙΣ ΤΟΥ ΚΥΡΙΟΥ ΣΟΥΣΑΜΑΚΗ	47
Α'	47
Β'	48
Γ'	49
Δ'	52
Ε'	55
ΚΑΘΟΛΙΚΗ ΜΥΣΤΙΚΗ	56
ΤΟ ΕΝΘΥΜΗΜΑ ΤΟΥ ΜΙΜΙΚΟΥ4	66
Конец ознакомительного фрагмента.	68

Angelos Vlachos

Ανάλεκτα Τόμος Πρώτος / Διηγήματα

– Κοινωνικά εικόνες και μελέται

Τα εν τη διτόμω ταύτη συναγωγή αναλεχθέντα πεζογραφήματα κατεχωρίσθησαν το πρώτον τα πλείστα, από τριακονταετίας ήδη και πλέον, εις περιοδικά φύλλα, εφημερίδας και ημερολόγια, άλλα μεν ως αυθόρμητα προϊόντα λογοτεχνικής διαθέσεως ή παρατηρήσεως, άλλα δε ως υπαγορεύσεις καιρικών περιστάσεων ή γεγονότων, ων διατηρούσιν ίσως έτι την μνήμην οι πλείστοι των αναγνωστών.

Αν δε η εν σώματι αναδημοσίευσις αυτών φανή πως ευπρόσδεκτος, ως ελπίζει ο γράψας, ου μόνον εις τους παλαιούς των γνωρίμους, αλλά και εις τους οπωσδήποτε περιέργους προς τα παλαιότερα προϊόντα της συγχρόνου ελληνικής λογοτεχνίας, ας αποδώσωσι και ούτοι και εκείνοι την χάριν εις τον φιλόμουσον χορηγόν της Βιβλιοθήκης ταύτης, τον προθύμως παράσχοντα την Ξενίαν της υψιδόμου του στέγης εις τα από τοσούτου χρόνου ανεμοφόρητα και περιπλάνητα ταύτα φύλλα.

Ίσως οι νεώτεροι των αναγνωστών εύρωσι πως ωχράς και εξιτήλους, αν μη και ανομοίας πλέον κοινωνικάς τινας εικόνας εκ των εις τας επομένας σελίδας αποτυπουμένων· ίσως οι αισιοδοξότεροι αυτών υπολάβωσι μελανωτέρας του προσήκοντος τας σκιάς των, άλλοι δε τουναντίον δυσσιωνότεροι κρίνωσι τα φώτα των ιλαρότερα της αληθείας. Και τούτους και εκείνους παρακαλεί ο γράψας να μη λησμονήσωσι τον χρόνον, καθ' ον έκαστον των δημοσιευμάτων τούτων – ως υπ' αυτό σημειούται – είδε κατά πρώτον το φως, μήτε να παραβάλωσιν εικόνας καιρών παρωχημένων προς την ενδεχομένως κρείττονα ή χείρονα πραγματικότητα της σήμερον. Αν αι εικόνες αύται δεν είνε πλέον όλαι ομοιώματα, εγράφησαν όμως πάσαι, – τούτο δύναται να βεβαιώση ο γράψας – εξ ηρέμου και απαθούς παρατηρήσεως· τούτο δε, ελπίζει, θέλουσιν αναγνωρίσει όσοι διατηρούσιν έτι εν τη μνήμη αυτών τους καιρούς και τα πράγματα, εις α αι προκείμεναι σελίδες αναφέρονται. Αν δε υπό την παρατήρησιν εκείνην φανή που υπολανθάνουσα και τις βαρυθυμία, δεν είνε μεν βεβαίως αύτη μείζων εκείνης, ην αισθάνονται και σήμερον έτι πολλοί προς τας κοινωνικάς και πολιτικάς ημών αρρωστίας, πηγήν της δε πάντως έχει γνώμην αγαθήν και κρείττονα πόθον.

Εν Αθήναις, κατά Μάρτιον, 1901

A. B.

ΕΡΩΣ ΚΑΙ ΨΥΧΗ¹

(ΠΑΛΑΙΟΣ ΜΥΘΟΣ)

«Τα παλαιά καινώς διεξελθείν».
(ΙΣΟΚΡΑΤΗΣ)

Ενθυμείσαι αναγνώστά μου, ότι υπήρξες ποτέ παιδίον; Ενθυμείσαι τα ωραία και ταχύπτερα έτη της φαιδράς εκείνης ηλικίας, ήτις ήρχισεν ότε ήρχισες να ομιλής, και ετελείωσεν ότε ήρχισες να σκέπτεσαι; Ενθυμείσαι τα ξύλινα άλογά σου, τους μολυβδίνους σου στρατιώτας, τας παραφώνους σου σάλπιγγας, τα μακρά καλάμια, εφ' ων ιππεύων περιέτρεχες την αυλήν της πατρικής σου οικίας, κυνηγών απανθρώπως τας ανακυκώσας το χώμα όρνιθας και ταράσων τον ύπνον της θερμαινομένης εις τον ήλιον γαλής; Ενθυμείσαι τας ατελευτήτους εκείνας εσπέρας του χειμώνος, καθ' ας, οκλαδόν προ της μάμμης σου καθήμενος, ητένιζες τον γοητευμένον μικρόν σου οφθαλμόν εις τα στίλβοντα δίοπτρα της, δι' ων εκείνη προσείχε μη περιπλέξει τον μίτον του νυκτερινού της εργοχείρου ;

Τι ωραίος καιρός! Ποσάκις τας ψυχράς του Δεκεμβρίου εσπέρας, ενώ έδερν έξω η βροχή τα φύλλα των παραθύρων, ή εστροβίλιζεν ο βορράς τον ανεμοδείκτην της καπνοδόχης, εκάθισα, – ως εκάθισες βεβαίως και συ – απέναντι των σπινθηρακιζόντων δαυλών της εστίας, πορφυρών τας παρειάς μου εις τας φλόγας της, και στηρίζων την κεφαλήν μου εις τα γόνατα της γραίας μου μάμμης, και την παρεκάλεσα, θωπεύων το κατ αρχάς και κλαυθμηρίζων μετά ταύτα, να ανοίξει τα μαραμμένα πλέον και επιχνοώντα ήδη αλλά φιλόμουσα πάντοτε χείλη της, και μας διηγηθή κανέν παραμύθι! Ανθίστατο κατ' αρχάς και ηρνείτο υπό μυρίας προφάσεις η αγαθή γραία· αλλά τι την ωφέλουν προφάσεις και αρνήσεις; Ο ικετευτικός κλαυθμηρισμός εκορυφούτο, αι θωπείαι και τα φιλήματα περιέλουον τας λαγαράς της παρειάς, και εις το νωδόν της στόμα ανέτελλε τέλος το μειδίαμα της υποχωρήσεως.

Πώς εκροτάλιζον τότε αι μικραί μου χείρες! Διέστελλον όσον ηδυνάμην τους οφθαλμούς, ως ίνα διαψεύσω εκφανώς τας περί νυσταγμού συκοφαντίας της μάμμης, και τοποθετούμενος άνέτως πλησίον της, διά να μη χάσω συλλαβήν, άνέμενον άπληστος να καταπέση το μάννα της γλυκείας της διηγήσεως, να ακουσθή τέλος το πολυπόθητον εκείνο: Μίαν φοράν και ένα καιρόν.

Αγνώ, αν η μαγεία των παιδικών χρόνων παρέμεινε γλυκεία και ζωηρά εις των αναγνωστών μου την μνήμην· αγνώ, αν το ίνδαλμα των πρώτων εκείνων εντυπώσεων, των πρώτων εκείνων απολαύσεων και συγκινήσεων, το σβεννύμενον βαθμηδόν και ωχριών υπό την πνοήν του χρόνου, επιζή έτι ποθεινόν εις τας ψυχάς των· το κατ' εμέ, όσον και αν περιέδραμον βραδύτερον τα μυθιστορικά πεδία του Δουμά, του Σύη και της Σάνδης, όσον και αν επλανήθην ως άσωτος υιός εις τας ολισθηράς τρίβους του αγνώστου, όσας και αν εμάσσησα βαλάνους, όσον σίκερα και αν έπιον κατά την πρώτην μου ταύτην διανοητικήν περιπλάνησιν, δεν απημβλύνθην όμως την γεύσιν, ούτε απέβαλον την γλυκύτητα της παιδικής μου μυθολογίας· αλλ' επί των χειλέων μου παρέμεινε πάντοτε αμιγές το μέλι της πρώτης εκείνης αφηγήσεως της μυθολόγου μάμμης μου, και εις την μνήμην μου βαθύ και ανεξίτηλον το χαρίεν αυτής σύμβολον: «Μίαν φοράν και ένα καιρόν».

Διά τούτο δε, προτιθέμενος να σου διηγηθώ, αναγνώστα μου, ένα παλαιόν, παμπάλαιον μύθον, και αποφασίσας να περιβάλω αυτόν το ένδυμα της εποχής, να του φορέσω δηλαδή λοξωτήν εσθήτα και ψευδή κόρυμβον εντός δικτυωτού κεκρυφάλου και πέτασον ομοιάζοντα

¹ Εδημοσιεύθη το πρώτον υπό αλλοίαν πως μορφήν εν τη Πανδώρα της 15 Σεπτεμβρίου 1867.

προς ανάβαθον πινάκιον, ίνα καταστήσω αυτόν ευπρόσδεκτον εις τας δεσποίνας και δεσποινίδας του καθ' ημάς καιρού, καθ' έν και μόνον όμως δεν κατώρθωσα να πείσω εμαυτόν εις νεωτερισμόν, και αρχίζω ως θα ήρχιζεν η μάμμη μου, ως θα ήρχιζεν η μάμμη όλων σας.

Α'

Μίαν φοράν – λοιπόν – και ένα καιρόν ήτο εἰς βασιλεύς και μία βασίλισσα εἰς μίαν πολιτείαν του παλαιού κόσμου, μικράν, εννοείται, αδιάφορον δε ποίαν, καθότι τότε εβασιλεύοντο πολύ πλείονες πόλεις ἢ σήμερον, και ἕκαστον σχεδόν πλέθρον γῆς εἶχε και ένα σκηπτούχον ἄρχοντα. Οι βασιλεῖς οὔτοι εἶχον τρεις βασιλοπούλας χαριεστάτας και πολυφέρνους, ως ἤθελε γράψει σήμερον αθηναϊκή τις εφημερίς, αναγγέλλουσα τους αρραβώνας ἢ τους γάμους των. Και αι μεν δύο ἐξ αυτών, αι πρεσβύτεραι, ωραία και πλούσιαι νύμφαι ως ἦσαν, ἐζητήθησαν ταχέως εἰς γάμον, και ηυξήθησαν ἀπό βασιλοπαίδων βασίλισσαι. Τῆς τρίτης ὅμως και νεωτάτης η καλλονή ήτο κάλλος υπέρ θνητῶν· κάλλος ἐξ ἐκείνων, ἀτίνα καταπλήττουσι το βλέμμα και αποθαρρύνουσι τον πόθον, ἀντί δε να εμπνεύσωσιν ἔρωτα επιβάλλουσι θαυμασμόν και υπαγορεύουσι ἀφωνον λατρείαν. Ὅσοι την ἐβλεπον, ὄχι μόνον να την επιθυμήσωσι σύζυγον δεν ἐτόλμων, ὄχι μόνον να την αγαπήσωσι δεν ησθάνοντο το θάρρος, ἀλλά μόλις εἶχον την γενναιότητα να ατενίσωσιν ἐπί τον μέλανα οφθαλμόν της και να ἀνίδωσι προς το υπερήφανον αὐτῆς μέτωπον. Την ἐλάτρευον λοιπόν, την ἐσέβοντο, την ἐφοβούντο σχεδόν, ως ἐλάτρευον και ἐφοβούντο την ἀπειροπληθή χορείαν του Ὀλύμπου των, πολλοί δε μάλιστα, οι δεισιδαιμονέστεροι, και υπέθετον, ὅτι η ωραία Ψυχὴ – ὅπως ἐκαλεῖτο η ηρωὶς μου – δεν ήτο θνητόν θνητῆς γέννημα, ἀλλά θείας υπάρξεως μεταμόρφωσις, ἐμψυχος ἐνσωμάτωσις της θεᾶς του κάλλους, γήινη ἀνάπλασις της ουρανιας Αφροδίτης. Επειδὴ δε οι ἄνθρωποι τότε ἦσαν θεοσεβέστεροι των σημερινῶν και ἐπομένως λίαν δεισιδαίμονες, η ευσεβῆς των αὐτῆς ὑπόνοια ἀνεκλαδῶθη βαθμηδόν εἰς γενικὴν πεποίθησιν, το ἀκουσμα διεδόθη εἰς τα περίχωρα, και ἐκ των περιχώρων εἰς ὅλην την Ἑλλάδα, τα δε ἀνάκτορα του πατρὸς της Ψυχῆς, ὅσον μεγάλα και ἀν ἦσαν – και δεν ἦσαν πολύ μεγάλα, – δεν ἐχώρουν μετ' ὀλίγον τους λάτρεις της νεοφανοῦς θεᾶς, οἵτινες ἀθρόοι προσέτρεχον πανταχόθεν, ἵνα θύσωσιν, οὐχί πλέον εἰς τους βωμούς της ἀοράτου θεᾶς, ἀλλὰ προ των ποδῶν της καλλιβλεφάρου ἐνσαρκώσεώς της.

Η προσκύνησις αὐτῆ, η ἐν ἀγαλλιάσει και χαρᾷ πανδήμως τελουμένη, δύο μόνον ὄντα δεν ἐνηρέσκει παντάπασι· τον πατέρα της Ψυχῆς και την ἀληθὴ θεᾶν Αφροδίτην. Και ἐκείνου μεν την λύπην ευκόλως θέλει ἐννοήσει πᾶς πατήρ, οὔτινος η θυγάτηρ, μ' ὅλην αὐτῆς την ωραιότητα και τον πλούτον και την ἐπιμελημένην, ως λέγομεν σήμερον, ἀνατροφὴν, παρήλλαξεν ἤδη ἀνυμφος την πρώτην νεότητα· της θεᾶς δε το πείσμα θέλει δικαίως ἐκτιμήσει πᾶσα ωραία γυνή, ἣτις, συνειθισμένη εἰς ὅλου του κόσμου το θυμίαμα, βλέπει αἴφνης το θυμιατήριον στρεφόμενον προς νέαν θεότητα. Εσκέφθησαν λοιπόν φυσικῶς και οι δύο, χωρὶς διόλου μεταξὺ των να συνεννοηθῶσι, πῶς ήτο δυνατόν να ἀπαλλαγῶσι της οχληρᾶς ἐκείνης υπάρξεως, η δε δυστυχῆς κόρη ἐυρέθη συγχρόνως, χωρὶς καν να το υποπτεύη, ἀντικείμενον διπλῆς ἐπιβουλῆς.

Και η μεν θεᾶ, ἄμα συλλογισθεῖσα, εὔρεν ἀμέσως και το μέσον της ἐκδικήσεως. Ἐκάλεσε τον παράλυτον υἱόν της, το χαριτωμένον ἐκεῖνο ζιζάνιον της οικιακῆς εἰρήνης και εὐδαιμονίας των θνητῶν, το καλούμενον Ἔρως, και ἀφού τον ἐσφιγξε τρυφερώτατα εἰς τας λευκάς της ἀγκάλας, και κατεφίλησε φιλοστόργως τας ροδίνας του παρειάς, και τον ηρώτησε μετὰ πολλοῦ ἐνδιαφέροντος περί της υγείας του, των ἔργων του και των ἀσχολιῶν του – προς μεγίστην ἐκείνου ἐκπληξιν, ὅστις οὐδέν ἄλλο συνήθως ἤκουε παρά της μητρὸς του ἢ ἐπιπλήξεις, και οὐδέν ἄλλο ἐλάμβανε παρ' αὐτῆς ἢ ραπίσματα – τον ἐκάθισε πλησίον της, του ἐνεπιστεύθη τον κρύφιον της ψυχῆς της πόνον, και ἐζήτησε παρ' αὐτοῦ ἐκδίκησιν. Τον παρεκάλεσε να ἐμφυσησῆ εἰς την καρδίαν της τολμηρᾶς θνητῆς, ἣτις ἐτόλμα να σφετερίζεται την λατρείαν της, σφοδρόν και ἀκαταμάχητον πάθος προς τον ἐσχατον των θνητῶν, οὕτως ὥστε η ως θεᾶ ὑπό πάντων λατρευομένη να προσφέρη της ἰδίας της ἀγάπης την λατρείαν εἰς τον ἐλάχιστον υπαλληλίσκον του πατρικῆς της

βασιλείου, και αντί πλουσίου μεγαλεμπόρου της Αλεξανδρείας, ή θυσανοφόρου αξιωματικού ή ισχυρού βουλευφόρου ή σοφού επιστήμονος, να επιθυμήση ως σύζυγόν της γραμματέα τινα ειρηνοδικείου ή τελωνοσταθμάρχη, δημοδιδάσκαλόν τινα τρίτης τάξεως ή γυρολόγον ή και χειρώνακτα. Ο Έρως, μη δυνάμενος να αντιστή εις την γοητείαν των δακρυσμένων οφθαλμών της μητρός του, και πρόσφατον έτι έχων την γεύσιν των φιλημάτων της, υπεσχέθη πρόθυμος ό,τι του εξητήθη, και ανεχώρησε συλλογιζόμενος, ότι η άγνωστος εκείνη της μητρός του εχθρά θα ήτο βεβαίως πολύ, παραπολύ ωραία, ίνα κινήση τόσον την ζηλοτυπίαν της αγαθής του μητρός, και ότι αφεύκτως έπρεπε να την ίδη.

Ο δε πατήρ της Ψυχής εξ ετέρου, μη θέλων να υποβάλη τόσον μυστικήν οικογενειακήν υπόθεσιν εις τα φώτα του ανακτοβουλίου του, μήτε γνωρίζων πού αλλού να εύρη συμβουλήν, ετράπη την συνήθη τότε εις τους αμηχανούντας οδόν, επορεύθη τουτέστι προς τον Απόλλωνα, όστις ήτο μεν θεός, αλλά προς εξοικονόμησιν των επιγείων του αναγκών μετήρχετο και την μαγείαν επί γης, και έρριπτεν εν Δελφοίς τα χαρτιά εις τους θέλοντας να μάθωσι την τύχην των. Αφιχθείς ο βασιλεύς εις το μαντικόν κατάστημα του Απόλλωνος, εξήτησεν αμέσως ακρόασιν παρά του θεού· αλλ' ήκουσεν όμως παρά του γενειήτου και ρασοφόρου θυρωρού, ότι ο Κύριος έλειπεν. Εννόησεν όμως ο πατήρ της Ψυχής, ότι ο θυρωρός εξετέλει απλώς παράγγελμα, και υποπτεύσας, ότι ο Απόλλων είχε απαγορεύσει την εις αυτόν είσοδον των κοινών θνητών, τις οίδε τίνας έχων σπουδαίας άλλας ασχολίας, επέμεινε παρακαλών να αγγελθή το όνομά του και ο σκοπός της ελεύσεως αυτού εις τον χρησιμодότην Λοξίαν. Ο θυρωρός προσέκλινεν, εννοείται, εις τον βασιλέα, ίσως δε μάλλον και εις το τετράδραχμον, δι' ου συνώδευσεν ούτος την αίτησίν του, και επέστρεψε μετά μικρόν, παρακαλών αυτόν να επανέλθη την επαύριον. Ο Θεός, είπε, δεν ηδύνατο να τον δεχθή την στιγμίν εκείνην, διότι ητοιμάζετο να αναβή εις τον Όλυμπον, όπου ήτο προσκεκλημένος εις δείπνον παρά του Διός.

Αληθώς δε ο Απόλλων ήτο προσκεκλημένος την εσπέραν εκείνην εις συμπόσιον των θεών. Νέος Θεός, ο υιός της Αλκμήνης και ουχί του συζύγου της Αμφιτρύωνος, αλλά του Διός, ο Ηρακλής, έμελλε να εισαχθή εις την χορείαν των Ολυμπίων, νομιμοποιούμενος δι' αναγνώρισεως υπό του πατρός αυτού.

Μεγάλη επί τούτω ευωχία είχε παρασκευασθή εις τους θεούς του Ολύμπου. Ο Ερμής είχε καταβή προ μιας εβδομάδος εις την γην, ίνα προμηθευθή κωπαίας εγγέλεις και κλαζομένειον οίνον – διότι η επιούσιος αμβροσία και το καθημερινόν νέκταρ δεν εκρίθησαν αρμόζοντα εις το έκτακτον της περιστάσεως, κομπά δε και καλλιγραφημένα υπό της Ήβης προσκλητήρια είχαν διανεμηθή προ μιας ήδη εβδομάδος εις τους παλαιούς θεούς. Ο Απόλλων επομένως δεν ηδύνατο να λείψη, και κλείσας το εργαστήριόν του, απήλθε να λησμονήση εις την τράπεζαν του Διός την εκ της προσωρινής απεργίας χρηματικήν αυτού ζημίαν. Φύσει δε γυναικάρεσκος ων και ερωτύλος, εκάθισε πλησίον της Αφροδίτης και ήρχισε να ερωτολογή μετ' αυτής, προς μέγαν σκανδαλισμόν του συζύγου της Ηφαίστου και του εραστού της Άρεως, και να την διασκεδάζη, αφηγούμενος παν από της γης σκανδαλώδες καινολόγημα και πάσαν κακόγλωσσον τερθρείαν των πελατών του μαντείου του. Ούτω δε μεταξύ άλλων κατεπρόδωκε και την πρόσφατον αίτησίν του πατρός της Ψυχής. Την αγανάκτησιν, ήτις επορφύρωσε τας παρειάς της θεάς του κάλλους, ότε ήκουσεν αύτη προφερόμενον το όνομα της θνητής αντιπάλου της, συνεκέρασεν η ενδόμυχος χαρά, ην ησθάνθη, αναλογισθείσα πάραυτα, οποία ευκαιρία παρείχετο εις αυτήν, να τιμωρήση την αυθάδειαν της περικαλλούς νεάνιδος διά στόματος του γυναικαρέσκου θεού, όστις ερωτολόγει μεν την στιγμίν εκείνην προς την θείαν συνδαιτυμόνα του, έμελλε δε να χρησιμολογήση την επαύριον προς εύπιστον θνητόν. Συνενώσασα το ιλαρώτατον βλέμμα της μετά του γλυκυτάτου μειδιάματός της και των τρυφερωτάτων της λόγων, παρεκάλεσε τον θείον γόητα να μαντεύση εις τον πατέρα της πτωχής κόρης ό,τι απαισιώτερον περί της τύχης και του μέλλοντος της θυγατρός του, και να είπη προς αυτόν, ότι δεν ηδύνατο άλλως να αποτρέψη της κεφαλής του όσας συμφοράς παρεσκεύαζεν εις αυτόν η δυσοίωνος κόρη, ή εκθέτων αυτήν εις βοράν των θηρίων. Ο δε

χαρτόμαντις θεός, το μεν χαριζόμενος εις τα απροσμάχητα θέλγητρα της συναδέλφου του, το δε και πιστεύων εις τους ιδίους αυτού χρησμούς πολύ ολιγώτερον ή όσον επίστευον εις αυτούς οι θνητοί του πελάται, υπεσχέθη το ζητηθέν, και ετήρησε την υπόσχεσιν αυτού την επομένην ημέραν, ότε λίαν πρωί προσήλθε και πάλιν ο βασιλεύς και έκρουσε την θύραν του εργαστηρίου του. «Τέρας, είπεν εις αυτόν, αλλ' όχι άνθρωπος θα νυμφευθή την θυγατέρα σου. Στόλισέ την ως νύμφην, και άφες αυτήν εκτεθειμένην επί τινος βράχου. Εκεί θα την ζητήσει ο νυμφίος της.»

B'

Εἰς τοὺς πρόποδας αποτόμου βράχου, δεσπόζοντος πυκνοτάτου δάσους, κατάκειται τὴν επομένην εσπέραν λιπόθυμος καὶ λυσιπλόκαμος ἡ Ψυχὴ, ἐνδεδυμένη τὴν νυμφικὴν τῆς στολῆν.

Εἶνε ωραία θερινὴ εσπέρα, καὶ τὸ ἥρεμον λυκόφως τῆς ἐπερχομένης νυκτός περιστέλλει ἀνεπαισθήτως τὸν ορίζοντα καὶ θάπτει κατὰ μικρὸν ὑπὸ τὰς ἀμφιβόλους καὶ πυκνουμένας σκιάς τοῦ δάση καὶ βράχους καὶ κοιλάδας. Ἡ εσπερινὴ δρόσος καταβάλλει τὸν κονιορτὸν τῆς ἡμέρας, αἱ διψῶσαι κάλυκες τῶν μηκόνων ἐγείρουσι τὰς πορφυράς τῶν κεφαλᾶς, τὰ δειλινὰ διαστέλλουσι τὰ κλεισμένα τῶν χεῖλη πρὸς τὸ φίλημα τῆς νυκτός, καὶ ἡ ἀναψύχουσα τοῦ δάσους πνοὴ φαιδρύνει τὴν λάλον ἀηδόνα, προσαγορεύουσιν τοὺς διὰ μέσου τοῦ φυλλώματος σπινθηρίζοντας ἀστέρας. Εἶνε μαγικὴ ἀληθῶς εσπέρα, εσπέρα ἀνταξία ζωῆς ολοκλήρου, εσπέρα ἐξ ἐκείνων, τὰς ὁποίας τοσάκις ἀπολαμβάνομεν ἡμεῖς οἱ ἐν Αθήναις, χωρὶς νὰ τὰς ἐκτιμῶμεν, καὶ τοσάκις ποθούμεν ἐπὶ ξένης, χωρὶς νὰ τὰς ἔχωμεν. Ομοιάζομεν κατὰ τούτο πρὸς τὴν ἐκθετὸν νύμφην, ἐφ' ἧς μάτην ἐκένου τὴν εσπέραν ἐκείνην ἡ φύσις πλήρεις τοὺς θυλάκους τῶν δώρων τῆς, δι' ἣν μάτην ἐσκόρπιζεν ἀρώματα ἡ αὔρα, καὶ μάτην ἐψάλλεν ἡ ἀηδὼν καὶ μάτην ἐπέτελλον τοῦ οὐρανοῦ οἱ ἀδάμαντες. Ἀλλὰ καὶ λιπόθυμος ἀνδρὸς ἦτο ἡ ἀτυχὴς κόρη, καὶ νάρκη μολυβδίνη ἀνδρὸς ἐβάρυνε τὰς αἰσθήσεις τῆς, τί ἠδύνατο νὰ αἰσθανθῆ ἢ νὰ ἀπολαύσῃ ἡ βαρύθυμος καρδίᾳ τῆς; Ἡ εὐτυχία εἶνε ἄχρους ἠλιακὴ ἀκτίς, ἀποκτώσα χρῶμα μόνον διὰ τοῦ διαφανοῦς πρίσματος τῆς ψυχῆς μας· ὅταν τὸ πρίσμα ἦνε ἀμαυρὸν, ἄχρους ἀπομένει καὶ ἡ ἀκτίς, οὐδὲ φωτίζει καν πλεόν ἢ θάλλει. Τούτο συνέβη καὶ εἰς τὴν Ψυχὴν, ὅτε εἰς νυκτερινὸν ψῦχος μεταβληθεῖσα ἡ εσπερινὴ δρόσος ἀφύπνισε τὰς κοιμωμένας αἰσθήσεις τῆς. Εἶδεν εαυτὴν μόνην καὶ ἐγκαταλελειμμένην ἐν μέσῳ τοῦ σκότους τῆς νυκτός, καὶ τρόμος ἐπάγωσε τὴν καρδίαν τῆς· ἐνθυμῆθη πόθεν καὶ πῶς εὐρέθη ἐκεῖ, ἀνελογίσθη τὴν φοβερὰν τῆς τύχην, ἀνέπλασεν ἐν φρίκῃ τὸ ἀπαίσιον μέλλον τῆς, καὶ ἀναίσθητος πρὸς τὰ κύκλω θέλγητρα τῆς θερινῆς νυκτός, ἀπαθὴς πρὸς τὴν περιβάλλουσαν αὐτὴν μαγείαν τῆς φύσεως, ἀνελύθη εἰς δάκρυα καὶ ἐκλαυσε πικρῶς. Ἐρριψε μακρὰν ἀπὸ τῆς κεφαλῆς τῆς τὰ ρόδα τοῦ νυμφικοῦ τῆς στεφάνου, καὶ τὰ ἄφωνα κατ' ἀρχὰς δάκρυά τῆς ἠύξησαν μετὰ μικρὸν εἰς θρήνον γοερὸν, Ἀλλ' οὐδεὶς ἀπήντησεν εἰς τὸν θρήνον τῆς, οὐδεὶς ἤκουσε τὸν κλαυθμὸν τῆς. Ὁ γρύλλος ἐξηκολούθησε τρύζων ὑπὸ τὰ χόρτα, καὶ ἡ ἀηδὼν μέλλουσα ὑπὸ τὸ φύλλωμα.

Ἀπεΐθεια εἰς τοὺς χρησμούς τοῦ Ἀπόλλωνος δὲν ἐπετρέπετο τότε, καὶ ἐτιμωρεῖτο φρικτὰ ὑπ' αὐτοῦ καὶ τῶν ἄλλων συναδέλφων τῶν θεῶν, ἀναλόγως τῆς εἰδικότητος ἐκάστου. Ὁ βασιλεὺς ἐγνώριζε τούτο, ἀλλ' ἦτο συνάμα καὶ πατὴρ, ἡ δὲ πατρικὴ τοῦ καρδίᾳ ἐδίσταζε νὰ υποταχθῆ εἰς τὸ ἀπάνθρωπον ἐκεῖνο εἰ καὶ θεῖον παράγγελμα. Ἐπέστρεψε λοιπὸν βαρύθυμος εἰς τὰ ἀνάκτορά του· μὴ αἰσθανόμενος δὲ ἰκανὴν ψυχικὴν δύναμιν, ὅπως ἐκτελέσῃ μόνος τὴν παραγγελίαν τοῦ Ἀπόλλωνος, υπέβαλε τὸν χρησμὸν τοῦ Λοξίου εἰς τὴν σύσκεψιν τῶν μυστικοσυμβούλων του, ζητῶν ἐνίσχυσιν παρὰ τῆς ἀποφάσεως αὐτῶν. Οὔτοι δὲ, ἀφοῦ παρέτριψαν τὰς χεῖρας τῶν, καὶ ἔβηξαν ὀλίγον, καὶ ἐκυττάχθησαν μετὰ τῶν, καὶ οὐδὲν εἶπον, ὅπως πράττουσι συνήθως οἱ βασιλικοὶ σύμβουλοι, ὁσάκις δὲν γνωρίζουσιν ἐκ τῶν προτέρων τὰς διαθέσεις τοῦ ὑψηλοῦ αὐτῶν κυρίου, ἐκυψαν κύκλω τὰς κεφαλᾶς, ὡς εἰ ἐβάρυνεν ἐπ' αὐτῶν ὁ χρησμὸς τὸν θεοῦ, καὶ μόνον τῆς πολυτίμου σιωπῆς τῶν τὴν βοήθειαν παρέσχον εἰς τὸν βασιλέα τῶν. Τὴν βαθύσοφον ἐκείνην σιγὴν υπέλαβεν οὗτος ὡς ἐγκρισιν, καὶ ἀφοῦ τοὺς ἠγαθήσθη διὰ τὴν σπουδαίαν συνδρομὴν τῶν φώτων καὶ τῆς πείρας τῶν, ἀπέλυσε αὐτοὺς, καὶ ἐξετέλεσε ἐκὼν ἄκων τὰ ὑπὸ τοῦ Ἀπόλλωνος παραγγελθέντα.

Πολλὴν ὥραν ἐκλαυσε οὕτω ἡ δυστυχὴς κόρη, ἀλλὰ τέλος ἀπέκαμε κλαίουσα, τὰ βλέφαρά τῆς ἐκλείσθησαν ὑπὸ τὸ φίλημα τοῦ ὕπνου, καὶ ἀπεκοιμήθη. Ωραῖον ὄνειρον ἦλθε τότε νὰ ἀναπερῶσῃ τὴν καταπεπονημένην αὐτῆς φαντασίαν καὶ νὰ γλυκάνῃ τὴν πικρίαν

της καρδιάς της. Είδε καθ' ύπνους, ότι ευώδης και δροσερά ζεφύρου πνοή ανύψωσεν αυτήν υπέρ την γην και την έφευγεν εναέριον· ησθάνετο εαυτήν ελαφράν ως πτερόν και τα στήθη της τα βεβαρημένα διεστέλλοντο ως πέπλος κυματίζων. Ιπταμένη άνω εις το κενόν επί των πτερύγων της αύρας, υψουμένη ολονέν και παραλλάσσουσα κάτωθεν της δρυμούς και βουνά, δεν ησθάνετο φόβον, δεν έτρεμε, δεν ηγωνία, αλλ' έχαιρε τουναντίον και ήλιπιζεν. Υψώθη ούτω υπέρ τα σύννεφα, και ίπτατο πάντοτε ταχύτερον, οι δε αστέρες έφευγον όπισθεν αυτής, οιονεί ανοίγοντες δρόμον εις την κολπουμένην υπό του εναερίου δρόμου νυμφικών της εσθήτα. Έτρεχεν, έτρεχε πάντοτε, και η ταχεία της αεροδρομία ήρχιζεν ήδη να της αφαιρή την πνοήν, ότε ο φέρων αυτήν ζέφυρος εκόπασε βαθμηδόν, και ήρχισε πάλιν ηρέμα καταβαίνουσα προς την γην. Αλλ' όπως έχαιρε πρότερον, αισθανομένη ότι ανέβαινε, τόσον η συναίσθησις της εναερίου καταβάσεως συνέστελλε τώρα την καρδίαν της. Ανεξήγητος τρόμος και αγωνία παράδοξος την εκυρίευσαν· ενόμιζεν ότι θα κρημισθή εις τα τάρταρα, ότι εις ανήλιον σκότος έμελλε να βυθισθή, και ηθέλησε να φωνάξη, ίνα καλέση βοήθειαν· αλλ' η φωνή της εκόλλησεν εις τον λάρυγγά της, τα χείλη της εκινήθησαν σπασμωδικώς, και ότε τέλος ησθάνθη ότι δεν εκινείται πλέον, ότι η φοβερά εκείνη κατάβασις είχε τελειώσει, ενόμισεν ότι εξέπνεε την εσχάτην αυτής πνοήν. Ηπατάτο όμως, διότι ησθάνθη αίφνης φλογώδες φίλημα κατακαύσαν τα χείλη της, και βάλουσα κραυγήν εξύπνησεν.

Είδε κύκλω της, αλλ' ουδέν διέκρινε, διότι σκότος βαθύ την περιεκύκλω· έτεινε το ους, αλλ' ουδέν ήκουσε, διότι σιγή βαθεία ηπλούτο περί αυτήν. Θα υπελάμβανε δε, ότι και ο ύπνος της και το όνειρόν της εξηκολούθουν εισέτι, αν δεν ησθάνετο τους οφθαλμούς της ανοικτούς, αν διά των άλλων αυτής αισθήσεων δεν αντελαμβάνετο, ότι η θέσις της μετεβλήθη, ότι δεν ευρίσκετο πλέον εν υπαίθρω, ουδέ κατέκειτο επί βράχων. Δεν έβλεπε πλέον αστέρας άνωθεν της, δεν ήκουε της αιθόνας το κελάδημα, ούτε ησθάνετο πλέον την δρόσον του δάσους και την πνοήν του ζεφύρου επί των παρειών της. Την οξείαν του θύμου οσμίν είχε διαδεχθή χλιαρά και μυρίπνους ατμοσφαίρα δωματίου, την προ μικρού πετρώδη κοίτην της είχε αντικαταστήσει μαλακή πτιλώδης κλίνη, το δε αστερόφωτον λυκόφως του ουρανού και αι μελαναί του δάσους σκιαί είχαν μεταβληθη εις εντελή και μονότονον σκοτίαν, ήτις την ετρόμαζεν, ως μας τρομάζει το άγνωστον και ακατάληπτον. Πώς μετήλλαξεν αίφνης την προτέραν της θέσιν; Πώς ωδοιπόρησε καθ' ύπνους; πώς αλλού κοιμηθείσα, αλλού εξύπνησε; ποίαν τριχίνην γέφυραν διέδραμεν εναέριος από βραχώδους πέτρας εις ευώδη κοιτώνα; Μάτην κατεπόνει τον νουν της, όπως απαντήση εις τα ερωτήματα ταύτα της ψυχής της η Ψυχή. Απηδαλιούχητος επλανάτο η διάνοιά της εις εικασίας, κυμαινομένη μεταξύ ελπίδων και φόβων και κλυδωνιζομένη εν μέση γαλήνη, η φλογερά δε σφραγίς του μυστηριώδους εκείνου και ανεξηγήτου φιλήματος έμενεν έτι χλιαρά επί των χειλέων της, ότε δεύτερον, φλογερότερον του πρώτου φίλημα της έκαυσε και πάλιν τα χείλη. Πριν ή δε συνέλθη εκ της νέας εκπλήξεως, πριν ή κατορθώση καν να ανοίξη το στόμα της εις κραυγήν, έκλεισεν αυτό νέον φίλημα, και αμέσως άλλο, και πάλιν άλλο, και λάβα όλη ασπασμών εχύθη επί του προσώπου της, και ησθάνθη αναβράζον το αίμα του υπό την φλόγα ασθμαινούσης πνοής συγχρόνως δε νέα και σφριγώσα αγκάλη περιέβαλε την νεαράν της οσφύν, και άφθονοι βόστρυχοι κόμης μεταξίνης εθώπευσαν το μέτωπόν της. Έβαλε νέαν τρόμου κραυγήν, αλλά θερμά χείλη της έφραξαν και πάλιν το στόμα· επρότεινε τους ασθενείς της βραχίονας, ίν' αποδιώξη τον βαρύνοντα επ' αυτής εφιάτην, αλλ' αι χείρες της απήντησαν νέον και θερμόν σώμα κατακείμενον παρά το πλευρόν της· ηγωνίσθη να αποσπασθή της φλογεράς εκείνης αγκάλης, αλλ' η αγκάλη εσφίγγθη στενότερον περί τα στήθη της.

Πότε η χιών επάλαισε νικηφόρος κατά των ηλιακών ακτίνων; πότε αντέστη ο πάγος κατά του πυρός; πότε αντηγωνίσθησαν αι νιφάδες της νυκτερινής πάχνης κατά του θάλπους ημέρας θερινής; Η αθώα μου ηρωίς ταχέως εννόησεν, ότι μάτην ανθίστατο. Αι δυνάμεις της ελύθησαν υπό άρρητον αίσθημα μακαριότητος, και της εφάνη ότι απέθνησκε θάνατον γλυκύν, γλυκύτερον πάσης ζωής.

Γ'

Η Ψυχή απεκοιμήθη βαθμηδόν, αλλ' όνειρα δεν είδε πλέον.

Πόσην ώραν εκοιμήθη ; εις τίνος νυμφίου εκοιμήθη τας αγκάλας; ουδ' αυτή το ήξευρεν, ότε εξύπνησε.

Τούτο μόνον είδεν, ότι φαιδρόν και θάλπον φως επλήρου τον κοιτώνα της, και ότι ήτο μόνη.

Ο μυστηριώδης εκείνος κοιτών, όπου τόσοσ παράδοξου διήγαγε νύκτα, απήστραπτεν ήδη όλην αυτού την λαμπρότητα υπό το φως του ηλίου. Βαρέα φοινικουργή υφάσματα εκόσμουσ τους καταγράφους και επιχρύσους τοίχους· η οροφή, τετεχνημένη φιλοκάλως εξ ορυκτής υέλου, εμάρμαιρε πυρουμένη υπό των πρωινών ακτίνων, το δε εκ ποικίλου ψηφιδωτού δάπεδον έστιλβεν ως κάτοπτρον. Αυλαίαι βαρύτιμοι εκρέμαντο από των θυρών και των θυρίδων, τάπητες σαρδικοί εκάλυπτον τα περιθέοντα τον κοιτώνα ανάκλιτρα, και τρίποδες εκ πορφυρίτου ανείχον δίσκους αργυρούς, εφ' ων έκαίον ευώδη θυμιάματα. Η κλίνη της, με περσικάς υποστρώσεις και ελεφαντοτεύκτους πόδας, ήτο Αριστοτέχνημα πολυτελείας και φιλοκαλίας. Αν δε φαντασθή προς στιγμήν ο αναγνώστης επί της κλίνης ταύτης εξηπλωμένην νωχελώς την νεαράν κόρην, με πορφυράς εκ του ύπνου παρειάς και ημικλείστους προς το άπλετον φως οφθαλμούς, κάμπτουσαν επιχαρίτως την μικράν της κεφαλήν επί της λευκής της ωλένης και προφαίνουσαν την ροδόχρουν αυτής πτέρναν υπό την λινούφή οθόνην, θα με συγχωρήση βεβαίως, ότι δεν επιχειρώ λεπτομερεστέραν περιγραφήν της θελκτικής αυτής εικόνας, αφού δεν έχει επαρκή προς τούτο χρώματα η πενιχρά μου πυξίς.

Ότε ήνοιξεν η κόρη εντελώς τους οφθαλμούς της και είδε τα περί αυτήν, έμεινε χαίνουσα υπό θάμβους και άλαλος εκ της εκπλήξεως προς όσα εκύκλουν αυτήν θαύματα τέχνης και πλούτου.

Έβαλλεν ανάρθρους κραυγάς θαυμασμού, και εκρότει τας χείρας ως παιδίον. Ηγέρθη, εκάθισε πάλιν, και πάλιν ηγέρθη, και ήρχισε να περιτρέχη τον περίκοσμον αυτής κοιτώνα, οτέ μεν προσηλούσα γοητευμένον το βλέμμα της εις των τοίχων τας γραφάς, οτέ δε θωπεύουσα και ψηλαφώσα τα τρίχαπτα παραπετάσματα, και πού μεν κατοπτριζομένη εις τα επί των τοίχων προσηλωμένα μεγάλα αργυρά κάτοπτρα, πού δε δροσίζουσα την εξημμένην της μορφήν διά των εκ πτερών τωών ριπιδών, ας εύρισκεν επί των κύκλω ανακλίντρων.

Σταθείσα αίφνης προ ενός των κατόπτρων, ησθάνθη πορφυρουμένης εξ ευχαριστήσεως τας παρειάς της. Τόσων ωραιάν ουδέποτε είχον δείξει αυτήν τα κάτοπτρα του πατρικού μεγάρου. Ήτο αληθώς τόσων ωραία; είτε καθ' εαυτήν· ήτο άρα το πρόσωπόν της εκείνο, ή μήπως η υπό του κατόπτρου αντανακλωμένη μορφή ήτο γοητείας πλάνη, παραίσθησις ανεξήγητος, ως ήρχιζε να φοβήται η κόρη ότι ήσαν πάντα τα από της χθες συμβαίνοντα εις αυτήν θαυμάσια; Και αν η περικαλλής εκείνη του κατόπτρου εικών ήτο εξημμένης φαντασίας είδωλον, είδωλον άρα φανταστικόν ήτο και ο μυστηριώδης νυκτερινός της σύντροφος; – Κατά τίνα παράδοξον ειρμόν μετέβησαν οι λογισμοί της νεάνιδος από της θελκτικής θεάς του ιδίου της προσώπου εις τον νυκτικόν της ξένον, θα εννοήση ευκόλως, αν όχι ο αναγνώστης μου, αλλά βεβαίως όμως πάσα μου αναγνώστρια· και διά τούτω περιπτόν είνε να εξηγηθή διά μακρών, πώς η κατάπληκτος διάνοια της Ψυχής, από απορίας εις απορίαν μεταπίπτουσα, έφθασε τέλος εκεί, όθεν έπρεπεν ίσως ν' αρχίση, ότε εξυπνήσασα ευρέθη μόνη, τουτέστιν εις τον παράδοξον σύντροφον της παραδόξου νυκτός της.

Τι έγεινεν ο μυστηριώδης εκείνος ξένος, ο έχων τόσοσ θερμήν την αγκάλην, τόσοσ μεταξίνην την κόμην, και τόσοσ γλυκύ το φίλημα; πώς ανελήφθη εγγύθεν της, χωρίς αυτή να το εννοήση; διατί δεν ανέμεινε πλησίον της το φως της πρωίας; Αυτά ηρώτα τώρα καθ' εαυτήν η νεάνις, αναπολούσα το πρόσφατον παρελθόν, αλλ' ουχί και αμέριμος περί του προσεχούς μέλλοντος. Μη δυνηθείσα όμως, όσον και αν ετυράνησε την μικράν της

Ξανθήν κεφαλήν, να απαντήσει εις τα ίδια αυτής ερωτήματα, απεφάσισε να περιέλθη το μέγαρον όλον, ούτινος μικρόν βεβαίως μόνον μέρος απετέλει ο κοιτών εν ώ ευρίσκετο, ελπίζουσα να ανεύρη που κρυπτόμενον τον δραπέτην. Ετράπη λοιπόν εις αναζήτησίν του, και διέδραμε το έν μετά το άλλο τα δώματα της ευρείας οικοδομής· αλλ' εύρε πάντα έρημα. Λαμπρότης και πολυτέλεια πανταχού, γραφαί και αγάλματα, τάπητες και αυλαίαι, τράπεζαι και κλιντήρες εις όλους τους θαλάμους και τας αιθούσας, αλλ' ουδαμού ψυχή γεννητής το παραδοξότερον δε πάντων ήτο, ότι όπου και αν διευθύνετο, ουδεμίαν εύρισκεν έξοδον, το δε πλανώμενον βήμα της επανέφερεν αυτήν πάντοτε εις τον αρχικόν της κοιτώνα, και τρεπόμενον εκείθεν εις άλλην διεύθυνσιν, εκεί páλιν μετ' ολίγον επανήρχετο. Περιήλθεν ούτω πολλάκις το μεγαλοπρεπές μέγαρον· αλλά την κατεπόνησε τέλος η εντός του λαβυρίνθου εκείνου ανωφελής περιπλάνησις, ιλιγγίαισις εθάμβωσε τους οφθαλμούς της, και κατέπεσεν ολιγοδρανής εις έν ανάκλιτρον. Ίσως όμως και πεζότερόν τι αίσθημα ήτο αφορμή της σκοτοδινίας της· ίσως παράδοξοι τίνες νυγμοί του στομάχου, σημαίνοντες την κοινοτάτην των ανθρώπων ανάγκην, έρριψαν την αχλύν εκείνην επί τους οφθαλμούς της θνητής ηρωίδος μου· τόσον δε τούτο είνε πιθανώτερον, όσον ευώδης μετ' ολίγον κνίσσα, αναδιδωμένη από του παρακειμένου δωματίου, εγαργάλισε την όσφρησίν της, και την εξήγειρεν από του παροδικού της ληθάργου. Έδραμεν η Ψυχή εκεί, και προς ευχάριστον έκπληξίν της εύρε τράπεζαν εστρωμένην και όσα επ' αυτής πολλά. Καθίσασα δε . . έφαγε, διότι επείνα πολύ.

Μετά τούτο . . . – πλην τι ενδιαφέρον θα είχε διά τον αναγνώστην, να μάθη πώς διήγαγε την επίλοιπον ημέραν η νεάνις, ποσάκις περιήλθε και páλιν την μαγικήν αυτής κατοικίαν, ποσάκις εσταμάτησε προ του κατόπτρου διευθετούσα την κόμην της, και ποσάκις ήλλαξε στολήν, αντλούσα από των αφθόνων ματιοθηκών του μεγάρου, τας οποίας ανεκάλυψε κατά τας επανειλημμένας αυτής εκδρομάς;

Ότε η εσπερινή αμφιλύκη ήρχισε να περιλούη διά των ελαφρών και αβεβαίων της ατμών τας κορυφάς των ορέων και τα υψίκομα δένδρα του δρυμού, οι δε αστέρες να σπινθηρίζωσι μεμονωμένοι και αραιοί εις τον αμαυρούμενον ουρανό, ο κοιτών της Ψυχής ήρχισε πληρούμενος σκότους, η δε καρδιά αυτής αορίστου τινός συναισθήματος, μετέχοντος τρόμου συνάμα και προσδοκίας. Το στήθος της συνεστέλλετο βεβαρημένον, η αναπνοή της διεκόπτετο, και η καρδιά της στέ μεν εκτύπα βιαίως ως σφύρα, στέ δε εθρόει μόλις ως τρέμον φύλλον. Ησθάνετο ρεύμα θερμόν αναβαίνον εις το πρόσωπον αυτής και πορφυρούν τας παρειάς της, μετ' ολίγον δε páλιν φρικίαισις αστραπιαία διέτρεχε τας ρίζας των τριχών αυτής και εψύχραινε τους κροτάφους της. Καθημένη παρά την θυρίδα του θαλάμου της, και πλανώσα ανήσυχον αορίστου προσδοκίας βλέμμα επί τον κυκλούντα το μέγαρον χλοερόν και κατάφυτων κήπων, ησθάνετο ότι κάτι ανέμενεν, αλλ' εφωβείτο να ομολογήσει ενδομύχως, ότι το κάτι εκείνο ήτο ο άγνωστος της νυκτός. Προσήλου το βλέμμα της εις πάσαν ατραπόν, έτεινε τω ους αυτής προς τον αμυδρότατον ήχον, και πας κρότος τη εφαινετο κρότος βημάτων, πάσα σκιά υπεδύετο το σχήμα ανθρωπίου αναστήματος. Και ήτο μεν πεπεισμένη, ότι ο μυστηριώδης εκείνος ξένος ήτο άνθρωπος ως αυτή, διότι η θετικωτέρα των αισθήσεων, η αφή, την είχε ικανώς διδάξει τούτο· αλλ' είχαν όμως την περιέργειαν να ίδη, πώς ο άνθρωπος αυτός ήθελεν εισέλθει εις μέγαρον, το οποίον ούτε εισόδους είχαν ούτε εξόδους.

Βαθμηδόν όμως τα σκότη επυκνώθησαν, οι κλώνες των δένδρων συνεχύθησαν εις μελανόν και άμορφον όγκον, το δε βλέμμα της Ψυχής ουδέν κατώρθονε πλέον να διακρίνη, όσον και αν προσεπάθει να διαπεράση τον καταπετασθέντα ενώπιόν της πέπλον της νυκτός. Έν μόνον είδεν αίφνης προ αυτής και εξεπλάγη· είδε τας κορυφάς των υψηλών αιγείρων του κήπου περιβαλλόμενας υπό τρομώδους φωτός και την σκιάν της κεφαλής της παρατεινομένην επί του φωτισθέντος φυλλάματος. Πόθεν η αιφνιδία εκείνη ακτίς; έστρεψε την κεφαλήν και είδε τον κοιτώνα της κατάφωτον. Τέσσαρες λυχνούχοι αργυροί, αοράτως και αθορύβως εκεί μετακομισθέντες, έφερον λυχνίας χρυσάς, πληρούσας τον θάλαμον ιλαρού και απλέτου φωτός. Τις και πώς έφερε τους λυχνούχους εκείνους εις τον κοιτώνα της, ούτε είδεν η

Ψυχή ούτε ήκουσεν· η δε ασθενής αυτής κεφαλή, καταπεπονημένη εκ των αλλεπαλλήλων εκπλήξεων ολοκλήρου ημερονυκτίου, ουδέ καν να μαντεύση προσεπάθησε. Συνειθίσασα πλέον εις τα παράδοξα και ακατάληπτα, εδέχθη απαθής και το νέον τούτο αίνιγμα. Τέλος εβάρυναν τα βλέφαρά της, και μετ' ολίγον η Ψυχή εκοιμάτο εις την κλίνην της.

Μετά τινας όμως στιγμάς αι λυχνίαι εσβέσθησαν υπό μυστηριώδη πνοήν, θρους ελαφρός, οιονεί πτερυγίσματος, ετάραξε την ηρεμίαν της νυκτός, σκιά τις εφάνη ορθομένη προ του παραθύρου, και η Ψυχή εξύπνησε. Δεν επρόφθασε να βάλη κραυγήν, και έν φίλημα της έκλεισε το στόμα.

Δ'

Προς τι να διηγηθώ τα της δευτέρας ταύτης νυκτός και των επομένων άλλων; Πολλοί ήλθον και παρήλθον ούτω, όμοιοι και απαράλλακτοι προς την πρώτην, και πάσαν νέαν αυγήν η Ψυχή αφυπνούσα έβλεπεν ότι ήτο μόνη. Προσεπάθει πάντοτε, ολιγότερον μεν ανήσυχος αλλά πλειότερον περίεργος, να μαντεύση τις και ποίος ήτο ο νυκτερινός της φίλος, αλλ' αι προσπάθειά της απέμενον άγονοι· μόνη δε καθ' εσπέραν κατακλινομένη, μόνη και πάλιν αφύπνου, μη κατορθούσα καν να εννοήση, πότε την απεχωρίζετο ο νυκτικός της σύντροφος.

Και δεν τον ηρώτα; ίσως ερωτήση τις των αναγνωστών μου. Και τούτο το έκαμε, αλλά και αυτό απέβη μάταιον. Ο μυστηριώδης της εραστής όχι μόνον δεν εξωμολογήθη τις ήτο εις την νεαράν του φίλην, αλλά και αυστηρώς της απηγόρευσε πάσαν ομοίαν ερώτησιν του λοιπού· προσέθεσε δε μετά σοβαρότητος δυσαναλόγου προς την παιδικήν κλαγγήν της φωνής του, ότι ήθελε διαλυθή ως ιστός αράχνης η ευτυχία των, ευθύς ως έπνεεν επ' αυτής η ελαχίστη γνώσεως πνοή, διότι η ευδαιμονία εκείνη ήτο ευδαιμονία θάλλουσα μόνον εις το σκότος και μαραινόμενη εις το φως. Μάτην επέμεινεν η νεάνις, και μάτην ικέτευσε και εθώπευσε, . . και έκλαυσεν επί τέλους, ως αι γυναίκες ηξεύρουσι να κλαίωσι.

– Μη ζήτη, Ψυχή μου, απήντησεν εκείνος, να μάθης ποίος είμαι. Έσο ευδαίμων εις τας αγκάλας μου, όπως είμαι εις τας ιδικάς σου, και μη θέλης άλλο περισσότερο. Κατά τι θ' αυξήση την ευτυχίαν μας να μάθης το όνομά μου; Κατ' ουδέν, αγαπητή μου Ψυχή· θα την καταστρέψη μάλιστα, σου το ορκίζομαι εις τον έρωτά μου. Θα την καταστρέψη, διότι όταν μάθης ποίος είμαι και ιδής το πρόσωπόν μου, θα με χάσης από τας αγκάλας σου και δεν θα μ' επανίδης πλέον. Θα θρηνήσης τότε τον χωρισμόν μας, θα χύσης πικρά μετανοίας δάκρυα, αλλά η όψιμός σου μετάνοια δεν θα σε ωφελήση· το γνωστόν δεν γίνεται πλέον άγνωστον. Αγάπα με λοιπόν, Ψυχή μου, ως σε αγαπώ, αλλ' αγνόμε ποίον αγαπάς. Δεν θα γείνη θερμότερα η αγάλη μας, αν με γνωρίσης, ούτε τα φιλήματατά μας θα γείνουν γλυκύτερα. Μη ζητήης να ανακαλύψης ό,τι και συ πρέπει να αγνοής και οι εχθροί μας να μη γνωρίζωσιν. Άφησε, αγάπη μου, να διαρρέη τοιουτοτρόπως άγνωστος και μυστική η αγάπη μας, ως δροσερόν μικρόν ρυάκιον, ψιθυρίζον μυστικά υπό τα πράσινα χόρτα· μη επιθυμής να αποκαλύψης το μυστικόν του ρείθρου εις τας καυστικάς ακτίνας του ηλίου, αι οποία θα το απορροφήσωσι και θα το ξηράνωσι. Δος μου την υπόσχεσιν να μη μ' ερωτήσης πλέον, τις είμαι, μήτε να προσπαθήσης καν να το μάθης μόνη σου. Την υπόσχεσιν αυτήν σου ζητώ χάριν της αγάπης μας, χάριν σου της ίδιας, χάριν της ευτυχίας και των δύο μας.

Εις τους λόγους τούτους τους γλυκείς, τους οποίους πολλακίς διέκοψαν γλυκύτερα αυτών φιλήματα, δεν κατώρθωσε να αντιστή, η νεαρά νύμφη. Έδωκε την ζητηθείσαν υπόσχεσιν, και οι θερμοί σύζυγοι εχωρίσθησαν, πριν ή έτι διολισθήση εις τον κοιτώνα των διά της πυκνής αυλαίας του παραθύρου η πρώτη πρωινή ακτίς. Αλλ' η υπόσχεσις της Ψυχής ήτο δυστυχώς ανωτέρα των δυνάμεών της και ασθενεστέρα πολύ της περιεργείας της· τούτο δε κατενόησε και αυτή η ίδια, ευθύς ως απέμεινε μόνη και δεν αντήχουν πλέον εις τα θελγόμενα ώτα της αι εύγλωττοι παρακλήσεις του μυστηριώδους ξένου. Ανελογίσθη ψυχρότερον τους λόγους του, και προσεπάθησε να δικαιολογήση την απαγόρευσιν εκείνου, όπως εγκρίνη απαθώς και την ιδίαν αυτής υπόσχεσιν· δεν το κατώρθωσεν όμως.

Τι λόγον έχει, διελογίζετο η Ψυχή, να μη θέλη να φανερωθή εις εμέ; αν με αγαπά αληθώς, ως λέγει, διατί δεν με εμπιστεύεται; Και αν το μυστικόν είνε απαραίτητον και η δυσπιστία του αναγκαία, διατί δεν εξηγεί και εις εμέ την ανάγκην, διά να την αναγνωρίσω και υποταχθώ; Ποίοι είνε οι εχθροί μου αυτοί οι άγνωστοι, εις τους οποίους πρέπει να μείνη κρυμμένη η αγάπη μας; Εις μάτην κοιπιάζω τον νουν μου· δεν ευρίσκω κανένα εχθρόν μου· δεν γνωρίζω τουλάχιστον ανθρώπων ή θεόν, εις τον οποίον να ημάρτησα, και του οποίου να επέσυρα την έχθραν. Και διατί άραγε θα καταστρέψουν οι άγνωστοι αυτοί εχθροί μου την ευτυχίαν μου,

αν μάθω εγώ εις τίνα την χρεωστώ, αν γνωρίσω ποίον είνε το μυστηριώδες αυτό ον, του οποίου με θερμαίνουνσι πάσαν νύκτα αι αγκάλαι ; Διατί δεν μου λύει το αίνιγμα, αφού θέλει να το σεβασθώ ; . . Όχι· δεν είν' αλήθεια όσα μ' έλεγε, αλλά μόνον προφάσεις· ηθέλησε να με φοβήση, διά να μη ζητήσω να μάθω τις είνε. Έχει λοιπόν συμφέρον να κρύπτεται, . . αλλά ποίον συμφέρον ; . .

Και εξηκολούθει βυθιζομένη εις τας σκέψεις της, και εις το βάθος αυτών ενόμισεν ότι εύρε τέλος μέσον πρόσφορον και την ιδίαν αυτής περιέργειαν να θεραπεύση, και της απαγορεύσεως του νυκτερινού της φίλου να μη φωραθή παραβάτις.

Κατίσχυσεν ούτω ορμεμφύτως εν τη αθώα ψυχή της νεάνιδος η γυναικεία εκείνη σοφιστεία, η θεμέλιον της κοσμικής ηθικής ανακηρύττουσα το «Ποίος θα το μάθη;», η μετρούσα τω κακόν με του σκανδάλου τον πήχυν.

Ε'

Αποφασίσασα η Ψυχή να ίδη εκ παντός τρόπου το πρόσωπον του εραστού της, απεφάσισε συνάμα, να εκτελέση το σχέδιόν της την αυτήν εκείνην νύκτα. Επειδή δε διά να ίδη είχε προ παντός ανάγκην φωτός, διότι ο άγνωστος ήρχετο και απήρχετο εν βαθυτάτω σκότει, διανοήθη να σώση ένα των λύχνων του κοιτώνος της από της μυστηριώδους και ανεξηγήτου πνοής, ήτις τους έσβυνε μικρόν προ της αφίξεως του αγνώστου εραστού, και πρόσφορον προς τούτο έκρινε να μετατοπίση και κρύψη ένα εξ αυτών όπισθεν βαρείας και πυκνής αυλαίας· τούτο έκαμε, και αληθώς το φως της λυχνίας διέφυγε τον μοιραίον του θάνατον και επέζησε, διαλαθόν ου μόνον τον απόκρυφον φωτοσβέστην, αλλά και αυτού του Έρωτος τον οφθαλμόν, όστις καθιπτάμενος κατάκοπος εις της Ψυχής του τας αγκάλας, κατεκλίθη παρ' αυτήν ανύποπτος πάντοτε και αμέριμνος.

Είπον Έρωτος προ μικρού, ωνόμασα δηλαδή τον μέχρι τούδε και εις τον αναγνώστην μου άγνωστον εραστήν της ηρωίδος μου, διότι καιρός είνε πλέον να γνωσθή ό,τι και εκείνη μετ' ολίγον θα μάθη. Ο υός της Αφροδίτης, αποφάσισας να γνωρίση τις ήτο η περικαλλής εκείνη κόρη, της οποίας το πανδήμως λατρευόμενον κάλλος είχεν ανάψει τόσην ζηλοτυπίαν εις τα θεία της μητρός του στήθη, μετέβη μόνος εις τον βράχον της εκθέσεως, είδε την ωραίαν και εγκαταλελειμμένην νεάνιδα, και η καρδιά του διεσείσθη μέχρι μυχών υπό οίκτου και ανεφλέχθη διά μιας υπό πόθου. Ανήρπασεν αυτήν επί των πτερύγων του, χωρίς να συλλογισθή μήτε της μητρός του την ενδεχομένην οργήν, μήτε τα λοιπά του τολμήματός του επακόλουθα, και την έφερεν, ως είδομεν, εναέριον εις το εξοχικόν του μέγαρον, όπου και την επεσκέπτετο πάσαν νύκτα, άγνωστος και μυστηριώδης, κρύπτων τους έρωτάς του από τον μητρικόν όμματος υπό τον πέπλον της νυκτός.

Ούτω κατεκλίθη πλησίον της και την μοιραίαν εκείνην νύκτα, ης ολέθριον παρεσκεύαζε το τέλος η περιέργεια της ερωμένης του, μετά μικρόν δε ύπνος γλυκύς έκλεισε τα βλέφαρα του θεού, και η ξανθή του κεφαλή εναρκώθη ηρέμα επί του λευκού τραχήλου της φίλης του. Η Ψυχή προσεποήθη και αυτή κατ' αρχάς την κοιμωμένην, και η αναπνοή της ηνώθη επί μικρόν προς την ατάραχον πνοήν του Έρωτος· αλλά μετ' ολίγον απέσυρε σιγά σιγά τον τράχηλον της υπό την κεφαλήν του θεού, κατέβη της κλίνης, και βαίνουσα γυμνόπους επ' άκρων δακτύλων έλαβε τον υποκλαπέντα λύχνον από της κρύπτης του· τρέμουσα δε όλη και κρατούσα την αναπνοήν αυτής, αλλά μάτην προσπαθούσα να κρατήση και της καρδιάς της τους παλμούς, επλησίασεν εις την κλίνην, όπου νήδυμον και βαθύν εκοιμάτο ύπνον ο νεαρός θεός.

Ποίον θέαμα παρέστη εις τους οφθαλμούς της νέας γυναικός ευκόλως φαντάζεται ο αναγνώστης, αν έτυχε ποτέ να αναγνώση μυθολογικός περιγραφάς του περωτού θεόπαιδος. Το θείον του κάλλους πρότυπον, ενσαρκωμένον εις σώμα λευκόν ως αλάβαστρος και απαλόν ως ρόδου πέταλον, ανέπνεε σιγά με διεσταλμένα και μειδιώντα χείλη υπό τα έκθαμβά όμματα της Ψυχής. Ο ύπνος είχεν έτι μάλλον πορφυρώσει τας ροδίνας αυτού παρειάς, εφ' ων επήνθει ο χνους της παιδικής ηλικίας, η δε ουλόθριξ και ξανθή αυτού κόμη, ηπλωμένη ατάκτως περί τον τρυφερόν αυτού τράχηλον, έστιλβε χρυσίζουσα υπό το τρέμον φως του προδότου λύχνου· τα πορφυρά του χείλη έφερον έτι τον υγρόν τύπον των φιλημάτων της Ψυχής, και προετείνοντο άπληστα, ωσει νέον ποθούντα ασπασμόν. Αι ελαφραί του πτέρυγες, συνεσταλμένοι περί τους τορευτούς αυτού ώμους, έτρεμον παλλόμεναι υπό της ομαλής του αναπνοής, τα δε τα στήθη του, ροδόλευκα ως προφαίνουσα ηώς και μαλακά ως ζύμη νεαρά, εστίζοντο υπό των διαφανών μαργαριτών του θείου του ιδρώτος.

Η Ψυχή όμως, – η απερίσκεπτος και περίεργος Ψυχή δεν επρόφθασε να παρατηρήση μήτε να θαυμάση καθ' έν τα κάλλη του εραστού της. Μόλις τον είδε φωτισθέντα υπό του λύχνου, και κραυγή καταπλήξεως διέρρηξε τα χείλη της· ο θαυμασμός της διέσεισεν αυτήν ως τρόμου αιφνιδίου ριπή, η χειρ της εκλονίσθη, σταγών διακαούς ελαίου εχύθη από του λύχνου

επί των ώμων του θεού, και η Ψυχή ουδέν πλέον άλλο είδεν. Ο λύχνος έπεσεν από των χειρών της χαμαί μετά πατάγου φοβερού, ωσεί κόσμος ολόκληρος κατεκρημνίζετο κύκλω της, σκότος βαθύ την περιέβαλε, και τόσον μόνον ησθάνθη, ότι κατεκυλίετο από ύψους εις βάθος

Ότε ήνοιξε τους οφθαλμούς της, φως ηλίου άπλετον κατηύγαζεν, όχι πλέον τους καταγράφους τοίχους του μυροβόλου κοιτώνος της, αλλά βράχους κύκλω ξηρούς και δάση άγρια, τους αυτούς εκείνους βράχους και δρυμούς, ους είχεν εμπρός της καθ' ην ημέραν αι άστοργοι του πατρός της χείρες είχον εκθέσει αυτήν εις βοράν των θηρίων.

Ταχεία αναπόλησις του προσφάτου και μαγικού αυτής παρελθόντος διέδραμεν ως αστραπή την φαντασίαν της, και υπέθεσε προς στιγμήν, ότι από γοητευτικού ονείρου αφύπνωσεν αποτόμως εις την φοβεράν πραγματικότητα. Αλλ' η μνήμη αυτής έγεινε κατ' ολίγον ηρεμωτέρα, αι λεπτομέρειαι της αποπτώσης ευτυχίας επανήλθον όλαι εις την διάνοιάν της, και το μέγεθος της αμαρτίας αυτής περιέσφιγγεν ως διά σιδηρού κλοιού την καρδίαν της. Τα ενθυμήθη όλα, και ανελύθη εις δάκρυα πικρά. Πλην τι ωφέλουν πλέον οι θρήνοι; Μάτην επότισε και πάλιν διά των δακρύων της τους αυχηρούς εκείνους βράχους, όπου την είχεν εγκαταλείψει άλλοτε η πατρική αστοργία και την ήυρεν η περιπαθεστάτη αγάπη· μάτην αντήχησαν τους ολογυμούς αυτής οι μυχοί του δάσους. Τώρα τα δάκρυά της έρρευσαν χωρίς κανείς να τα σπογγίση, και οι στεναγμοί της εξήχησαν χωρίς να ακουσθώσι, μόνη δε η απελπισία ήλθε και εκάθισε σύντροφος αυτής παρά το πλευρόν της. Αλλ' όπως πολλάκις η μεν ελπίς ναρκώνει την ψυχήν και παραλύει την δράσιν ημών επί τη κενή προσδοκία της ευτυχίας, η απόγνωσις δε τουναντίον κεντρίζει και ζωογονεί εις έσχατον αγώνα πάσας ημών τας δυνάμεις, όπως ο ναυαγός αισθάνεται πολλαπλάσιον το ψυχικόν αυτού σθένος και τα νεύρα του εντεινόμενα ως χαλύβδινα, και κολυμβά εν τη απελπισία του όσον διάστημα ουδέ να φαντασθή ήθελεν άλλως τολμήσει, ούτω και τώρα η παντελής απόγνωσις ανεπτέρωσε τας δυνάμεις της Ψυχής και εξήγειρε την κατάκοπον διάνοιάν της, η δε αναζήτησις του απολεσθέντος εραστού υπήρξε το μόνον φωτεινόν σημείον, εις ο ητένισαν μετά πόθου τα αναλάμπαντα ψυχικά της όμματα.

Δεν εσυλλογίσθη το πατρικόν της δώμα, ούτ' εσκέφθη καν να καταφύγη εις των βασιλισσών αδελφών της τα ανάκτορα. Ούτε πατρικήν εστίαν ήθελε πλέον, ούτε θωπείας επεθύμει αδελφικός, εις αντάλλαγμα εκείνων, ων εθρήνει την στέρησιν. Ήθελε τον απολεσθέντα πάγκαλον σύζυγον, τον μυστηριώδη εκείνον ξένον, τον γνωρίσαντα εις αυτήν την ευτυχίαν ην ήλπιζε να επανεύρη μετ' αυτού.

Ετράπη λοιπόν εις αναζήτησίν του, και ακάματον διέβη το βήμα της βουνούς και κοιλάδας.

Ας την αφήσωμεν δε τώρα προς στιγμήν πλανωμένην εική δι' αγνώστων οδών, ερωτώσαν ανά πάσαν τρίοδον περί του δραπετέου, και εκπλήττουσαν τους διαβάτας διά της αλλοκότου περιγραφής του, την οποίαν ήντλει από των προσφάτων αυτής αναμνήσεων, και ας παρακολουθήσωμεν τον Έρωτα.

ΣΤ'

Νωπὸν ἔτι και δριμύ φέρων εἰς τον ὄμον του το ἄλγος του καύματος, ἐπέταξεν οὗτος εἰς το ενδιαίτημα της μητρός του, και κατεκλίθη εἰς ἓν ἀνάκλιντρον του θαλάμου της, ἀφοῦ παρεκάλεσε πρότερον τον γέροντα Ἀσκληπιόν, εἰς ον ἐξεμυστηρεύθη τα πράγματα ἐπὶ υποσχέσει εχεμυθίας, να του δώση πρόσφορον αλοιφήν διὰ την πληγὴν του. Ἀλλ' ο θεῖος ἰατρός δεν ὠμοίαζεν ἀκόμη τότε τους σημερινούς ἀπογόνους του, οἵτινες κρύπτουσιν ἐνίοτε εἰς τας μητέρας τα τρυφερά νοσήματα των υἰῶν των, και ἐπρόδωκε το μυστικόν εἰς την Ἀφροδίτην. Ἡ δε φιλόστοργος αὐτὴ μήτηρ, ἀφοῦ πρῶτον ἠγανάκτησε και ἐφώνησε και ἐπλατάγησεν, ἀφοῦ προσεποιήθη τα νεύρα της και ἐπετίμησε διὰ πολλῶν ἀκόσμων προσφωνήσεων τον παράλυτον – ὡς τον ἀπεκάλεσεν – υἰόν της, ἐκάθισεν ὁμως ἔπειτα, ὠριμώτερον και ἀπαθέστερον σκεφθεῖσα, παρά το προσκεφάλαιον του νοσοῦντος τέκνου της, φιλόστοργον μεν ἔχουσα πρόφασιν την μητρικὴν αὐτῆς περὶ της θεραπείας του μέρμιναν, λόγον δε ἀληθῆ της νοσοκομίας της την ἀγρυπνον φρούρησιν του ἀτιθάσσου μείρακος. Παρέμενε δ' ἐκεῖ ἡμέρας πολλὰς, οὐδέ βήμα αὐτοῦ μακρυνομένη, και ἀφοῦ ἔτι ἐπουλώθη η πληγὴ του.

Τις οἶδε δε πόσον θα παρετείνετο ἡ ἐπίμονος αὐτὴ μητρικὴ φιλοστοργία και ὁ παντελής ἀποκλεισμός του ἀσώτου υἱοῦ ἀπὸ του ἔξω κόσμου, ἀν ἔκτακτόν τι γεγονός δεν ἐνέβαλλεν εἰς πειρασμόν την φιλαρέσκειαν της θεάς.

Ὁ Ζεὺς ἔδιδε την ἐπαύριον μεγάλην χορευτικὴν ἐσπερίδα ἐπὶ του Ὀλύμπου, το δε μητρικόν φίλτρον της Ἀφροδίτης, ὅσον βαθέως και ἀν συνησθάνετο αὐτὴ την ἀνάγκην της κοσμικῆς του ἐπιδείξεως, δεν κατῶρθωσε να νικήσῃ τας ὀρχηστικὰς των ποδῶν της διαθέσεις, τόσο μάλλον, ὅσον ἡ των χαρίτων βασιλὶς εἶχεν ἤδη υποσχεθῆ τον πρῶτον ἀντίχορον εἰς τον νέον ἐραστήν της Ἀπόλλωνα, και κατ' οὐδέ να λόγον ἐννόει να λείψῃ. Παρεκάλεσε λοιπὸν τον Ἑρμῆν να την ἀναπληρώσῃ δι ὀλίγας ὥρας παρά την κλίνην του ἐν ἀναρρώσει διατελούντος υἱοῦ της, και μετέβη εἰς τον χορόν.

Ὁ Ἑρμῆς, ὅστις ἔτρεφε τότε και αὐτός εἰς τα βᾶθη του θεῖου του στήθους μυστικόν τι και οὐχὶ ἐντελῶς πλατωνικόν αἶσθημα προς την θεάν του κάλλους, και προσεπάθει παντὶ τρόπῳ να υποσκελίσῃ τον συνάδελφον θεόν της μαντικῆς, δεν ἠθέλησεν, ἐννοεῖται, να δυσαρεστήσῃ την Ἀφροδίτην, ἔδραξε δε μάλιστα προθύμως την ευκαιρίαν να της παράσχῃ ἐκδούλευσιν, της ὁποίας γλυκυτάτην ἀνέπλαττε την ἀμοιβὴν ἡ λογιστικὴ του φαντασία. Μετέβη λοιπὸν προς τον Ἐρωτα, ον εὔρε καταγινόμενον εἰς καθαρισμόν και ταξινόμησιν των βελῶν της φαρέτρας του. Μη ἔχων τι ἄλλο να κάμῃ ὁ υγιέστατος ἐκεῖνος ἀσθενής, χασμώμενος ἐκ πλήξεως, ἀδημονῶν διὰ τον ἀδικαιολόγητον περιορισμόν του, και στενοχωρούμενος ὑπὸ της ἀγωνίας αὐτοῦ περὶ της τύχης της ἐρωμένης του, προσεπάθει να ἀπατήσῃ τον καιρόν, και να διασκεδάσῃ την πλήξιν του ἀναθεωρῶν και τακτοποιῶν την μικρὰν αὐτοῦ ὀπλοθήκην.

Ἰδὼν τον Ἑρμῆν προσερχόμενον ἐχάρη μεγάλως ὁ νεαρός θεός, οὐτ' ἐδυσκολεύθη να ἀνοίξῃ εἰς αὐτόν την καρδίαν του, και να του διηγηθῆ τα μυστικά του, ἐλπίζων να συγκινήσῃ αὐτόν και να τύχῃ της ἐλευθερίας. Ὁ δε πονηρός υἱός της Σεμέλης, βλέπων τον μείρακα ταξινομούντα τα βέλη του, και γνωρίζων ἐκ φήμης την δύναμιν αὐτῶν, ἐφάνη μεν συγκινηθεῖς ἐκ των παθημάτων του μικροῦ του συναδέλφου, ἀλλὰ της προσποιητῆς του συμπαθείας κρύφιος λόγος ἦτο να ἀνταλλάξῃ αὐτὴν προς ἓν των βελῶν ἐκείνων, ἵνα το μεταχειρισθῆ ἐγκαίρως κατὰ της φιλαρέσκου και ἐρωτοτρόπου μητρός του. Και ὄχι μόνον συνήνεσε, λαβῶν αὐτό, να ἀνοίξῃ εἰς τον Ἐρωτα τας θύρας της φυλακῆς του, ἀλλ' ὑπεσχέθη μάλιστα εἰς αὐτόν και να τον συνδράμῃ εἰς ἀνεύρεσιν της ἀπολεσθείσης ἐρωμένης του. Ἦτο δε πολύτιμος ἀληθῶς ἡ συνδρομὴ του ἐπὶ γῆς ὡς ἐπὶ το πολύ διατρίβοντος και περὶ τα γήινα τυρβάζοντος ἀλήτου θεοῦ, του ἐπισήμου προστάτου πάσης κλοπῆς και οἰασδήποτε λαθρεμπορίας, του ἀνεγνωρισμένου ἐρωτικῶν ταχυδρόμου του θεοῦ αὐτοῦ πατρός.

Ούτω δε φαιδροί αμφότεροι και κατευχαριστημένοι εγκατέλειψαν μετά μικρόν της Αφροδίτης τα δώματα και κατέβησαν εναέριοι εις την γην.

Z'

Πού και πώς ανεκάλυψεν η δυάς των θεών την περιπλανωμένην Ψυχήν, περιττόν είνε βεβαίως να διηγηθώ· περιττόν δ' επίσης να εξηγήσω, πώς εις την τολμηράν των φαντασίαν ανεφύη αίφνης και ωρίμασε το θρασύ σχέδιον, όπερ και αμέσως εξετέλεσαν. Αρκεί μόνον να μάθη ο αναγνώστης, ότι, ενώ εις την μεγάλην αίθουσαν του Διός εχόρευον οι Ολύμπιοι φαιδροί και ανειμένοι, μακράν παντός βεβήλου όμματος θνητών, εισέρχεται αίφνης διά της μεγάλης πύλης ο Έρωσ, κρατών εις τον βραχίονά του την ερωμένην του, αστράπτουσιν εκ κάλλους υπό την νυμφικήν της στολήν.

Ευκόλως εννοείται η γενική κατάπληξις των θεών και ο θόρυβος όστις διετάραξε την διασκέδασίν των. Ο Ζευς συνέσπασε τας οφρύς και έσεισε την κυανήν του χαίτην, η Ήρα έρριψε καχύποπτον βλέμμα επί της Ψυχής και έδραξε μίαν άκραν της χλαμύδος του Διός, η Αθηνά επορφυρώθη εξ αιδούς, ο Άρης έστρηψε τον μύστακά του, ο Απόλλων έφερην εις τον δεξιόν οφθαλμόν την κρεμαμένην διόπτραν του, η δε Αφροδίτη, βαλούσα κραυγήν αγανακτήσεως, ελιποθύμησεν, αφού εβεβαιώθη πρότερον ότι έμελλε να πέση εις τας αγκάλας του όπισθεν αυτής ισταμένου Απόλλωνος.

Ο Έρωσ όμως, απαθής και ατρόμητος, ωθούμενος δε κάπως και υπό του παρακολουθούντος Ερμού, και ουδόλως υπό της επελθούσης συγχύσεως θορυβηθείς, εβάδισε με ευσταθές το βήμα προς τον Δία, και γονυπετήσας προ αυτού μετά της Ψυχής, – ως γονυπετούσι σήμερον επί θεάτρου προ των ωργισμένων πατέρων οι θέλοντες να εξιλεώσωσιν αυτούς ερασταί, – ελάλησε τα εξής, άτινα, είχεν ήδη καθ' οδόν προετοιμάσει.

Ζευ πάτερ! είπε· συγχώρησόν με, ότι έλαβον το θάρρος να ταράξω την εορτήν σου απρόσκλητος και απροσδόκητος, και να παραβώ την ολύμπιον εθιμοτυπίαν, εισάγων θνητήν εις δώματα αθανάτων. Αλλά καταδιωκόμενος και ραδιουργούμενος άνευ αιτίας, πού αλλού ηδυνάμην να εύρω καταφύγιον και προστασίαν, ή εις τους υψηλούς πόδας του θρόνου σου; και πότε άλλοτε θα είχα ευκαιρίαν να επικαλεσθώ την θείαν σου ευμένειαν, αφού διετέλουν φυλακισμένος και φρουρούμενος, επί τη προφάσει δήθεν ότι ήμην ασθενής, και μόλις προ ολίγων ωρών, χάρις εις την αφιλοκερδή αγαθότητα του καλού μου φίλου Ερμού, κατώρθωσα να απαλλαγώ και να ανακτήσω την ελευθερίαν μου ; Ναι, πάτερ! ήμην φυλακισμένος, και φυλακισμένος υπό της μητρός μου. Διατί; διότι ηράσθην θνητής αξίας θεών κατά το κάλλος. Και είνε τούτο έγκλημα, ύπατε Ζευ; Αλλά η μήτηρ μου αυτή, της οποίας τόσον πολύ, ως φαίνεται, προσέβαλε την θείαν αιδώ η πράξις μου, θεόν άρα μόνον – διά να μη είπω θεούς – ως τώρα ηγάπησε ; Θεός ήτον ο Αγκίσσης ; Θεός ο Άδωνις ; Θεός ο Φάων; Συ αυτός, πάτερ θειότατε, εις του οποίου το ύψος δεν δύναται όχι να φθάση αλλά μηδέ ν' ατενίση καν η καταλαλιά, δεν ετίμησες διά του θείου σου έρωτος την Σεμέλην, την Αλκμήνην, την Ιώ, την . . .

– Περιτταί αι φωναί και τα κύρια ονόματα! διέκοψε σοβαρώς ο Ζευς.

– Έπειτα, εξηκολούθησεν ο Έρωσ, έτι μάλλον εξαπτόμενος, αφού έβλεπεν ότι η έξαψις του δεν τον εξημίονε, έπειτα η κυρία μήτηρ μου, ήτις τόσον πολύ φροντίζει περί της θείας αξιοπρεπείας και της ουρανίας ηθικής, έπρεπεν αυτή πρώτη να δίδη το καλόν παράδειγμα, και να μη τρέφη την γλωσσαλγίαν των επί γης γυναικών διά των σκανδάλων . . .

– Περιττά τα σκάνδαλα! διέκοψε και πάλιν ο Ζευς. Τι θέλεις ; λέγε σύντομα, και άφησε τας παρεκβάσεις.

– Θέλω να μείνω ανενόχλητος απήντησεν ο Έρωσ. Θέλω να αγαπώ την Ψυχήν μου χωρίς η σεμνή μου μήτηρ να πειράζεται, και να αγανακτή και να με καταδιώκη. Θέλω να ήμαι κύριος της καρδιάς μου, ως είνε αυτή κυρία της καρδιάς της, και . . .

– Αρκεί, αρκεί! παρενέβη και πάλιν φρονίμως ο Ζευς. Την αγαπάς λοιπόν με τα σωστά σου την θνητήν αυτήν ;

– Αν την αγαπώ! . .

- Την νυμφεύεσαι;
 - Την ενυμφεύθην ήδη, πάτερ! απήντησεν ο Έρωσ, κάτω νεύων τους οφθαλμούς.
 - Έστε λοιπόν ανήρ και γυνή! είπεν ο πατριάρχης των Θεών και τους ηυλόγησε.
- Ούτως εκυρώθη η συζυγία της Ψυχής και του Έρωτος, και έγεινεν η Ψυχή αθάνατος.

ΛΑΥΡΙΑΚΗΣ ΜΕΤΟΧΗΣ ΑΠΟΜΝΗΜΟΝΕΥΜΑΤΑ²

I

Κυοφορηθείσα εν τη κεφαλή φιλοπάτριδος ομογενούς, ετέχθην εν εσπέρας επί των πιεστηρίων της Ελληνικής Ανεξαρτησίας, και κάθυγρος έτι, αποδίδουσα την ευάρεστον εκείνην οσμίν της τυπογραφικής μελάνης, την οποίαν με διεσταλμένους τους ρώθωνας αναπνέουσι συνήθως οι σοφοί, μετεκομίσθην μετά των αδελφών μου εις μεγάλην τινά και σκοτεινήν αίθουσαν, όπου εστιβάχθημεν όλαι επί πολλών τραπεζίων, αναμένουσαι εν παντελεί ασφυξία το φως της ημέρας.

² Εδημοσιεύθησαν το πρώτον εν τω Αθηναϊκώ Ημερολογίω (Δ. Κορομηλά) του έτους 1874.

II

Την επομένην πρωίαν θόρυβος ηκούσθη μέγας και ταραχή έξωθεν του δωματίου.

Πάταγος ανθρώπων συνωθουμένων, βήματα βαρέα, υφ' ων την ορμητικήν πίεσιν έτριξε το γηραιόν πάτωμα της αιθούσης, φωναί ανάμικτοι και εξηγηριωμένοι, γογγυσμοί και παράπονα των ψαραγκωνιζομένων, κραυγαί θυμώδεις, μεμφόμεναι, ως ηκούομεν, το διοικητικόν συμβούλιον επί αδίκω διανομή, συναπετέλουν παταγώδη και καταχθόνιον αρμονίαν, ήτις ηδύνατο ίσως να τρομάξη όντα τρυφερά και αρτιγενή, οποία ήμεθα ημείς αι ταλαίπωροι μετοχαί, αν τουναντίον δεν εκολάκευε την φιλοτιμίαν ημών. Μή τοι δεν εγένετο χάριν ημών ο πάταγος όλος εκείνος; Ερύθημα χαράς και συγκινήσεως επορφύρωσε τας παρειάς μου, όμοιον προς το ερωτότροπον εκείνο ερύθημα, το βάπτρον τας παρειάς δειλής κορασίδος, ήτις βλέπει συνωθουμένους περί εαυτήν σμήνος όλον χορευτών, και αγνοεί έτι τις πρώτος θέλει παρασύρει αυτήν εις τον μεθυστικόν στρόβιλον του χορού.

Τέλος πάντων η θύρα ηνοιχθη, το πλήθος εισέρρευσε, και αι στιβάδες ημών ήρχισαν ελαττούμεναι.

Δεν δύναμαι να περιγράψω την σκηνήν εκείνην της διανομής, διότι μόλις διατηρώ αυτήν εις την μνήμην μου. Μετά τρόμου όμως και φρίκης ενθυμούμαι ακόμη, ότι και η ύπαρξις ημών αυτή εκινδύνευσε πολλάκις, εν μέσω των πανταχόθεν προτεινομένων άπληστων χειρών, αίτινες διημφισβήτουν την κατοχήν εκάστης εξ ημών. Το κατ' εμέ, ταχέως έπαυσεν η αγωνία μου, διότι είχα το ευτύχημα να εγχειρισθώ μετ' άλλων τετρακοσίων ενενήκοντα εννέα αδελφών μου εις σοβαρόν τινα και μεγαλόσχημον Κύριον, όστις, εισελθών εις το δωμάτιον διά μικράς τινος πλαγίας θύρας, επλησίασεν εις τον διανομέα ταμίαν και τω είπεν ολίγας λέξεις εις το ους.

Ούτω, χαίρουσα καν ότι δεν εγκατέλειπον εντελώς τας αδελφάς μου, αφήκα την κοιτίδα της βρεφικής μου ηλικίας, και μετέβην εις τους κόλπους του κυρίου εκείνου, όστις υπόπτερος και χαίρων εξήλθεν εις την οδόν. Εννοείται ότι ανέπνευσα κάπως ελευθερώτερον ή υπό την φοβεράν εκείνην στιβάδα, υφ' ην διετέλεσα ολόκληρον νύκτα. Είδα ολίγον, διά μιας μου γωνίας, ήτις προείχε του θυλακίου του νέου μου κατόχου, το φως του ηλίου, και θα ήκουα ίσως και το άσμα των πτηνών, άτινα εφλυάρουν εις τας λεύκας της οδού, αν δεν με ετάραττον οι βίαιοι παλμοί της καρδιάς του κτήτορός μου.

Μετ' ολίγον εφθάσαμεν εις την οικίαν, και ο φέρων με κατέπεσεν ασθμαίνων επί του ανακλίντρου, μόλις κατορθώσας να απαντήσει: «Πεντακοσίας!» εις την ερώτησιν της συζύγου του:

– «Πόσας;»

– Τόσας μόνον; ηρώτησε και πάλιν δι' οξείας και πεισματώδους φωνής η κυρία, εύσωμος δέσποινα, ομοιάζουσα με αυγόν κινούμενον.

– Αι, αγάπη μου, απήντησεν ο σύζυγος με φωνήν μόλις αρθρουμένην εις φθόγγους· έπρεπε να ήσουν εκεί, να ιδής τι κακόν γίνεται! μόνον πώς δεν δέρνονται οι άνθρωποι.

– Καλέ τι με λες; θα υψωθούν λοιπόν γρήγορα;

– Εννοείται. Τριάντα φράγκα υπερτίμησιν μου προσέφεραν ήδη, μόλις εβγήκα από την Τράπεζαν.

– Τι καλά! Φαντάσου αν είχαμεν χιλίας!

– Και αν είχαμεν δύο χιλιάδας, υπέλαβεν ηλιθίως μειδιών ο κύριός μου, ακόμη καλλίτερα.

Δυστυχώς ο διάλογος εκείνος, όστις αντήχει ως ωραία μουσική εις τα ώτα μου, διεκόπη ταχέως, και είδα χαινουσας μετ' ολίγον ενώπιόν μου την θύραν νέας φυλακής, του σιδηρού κιβωτίου του κτήτορός μου. Τρόμου φρικίας εις διέτρεχεν ήδη τα χάρτινα μέλη μου, ότε είδα αίφνης την χονδρήν σύζυγον του κυρίου μου θωπεύουσας την αξύριστον αυτού παρειάν, και

την ήκουσα λέγουσαν διά της γλυκεράς εκείνης φωνής, της οποίας αι γυναίκες είνε κάτοχοι πτυχιούχοι, ως ήθελεν είπει η Κυρία Jacob:

– Γιάγκο, . . . δεν θα μου δώσης κ' εμένα μερικάς απ' αυτάς τας μετοχάς;

– Τι θα ταις κάμης, ψυχή μου;

– Τας θέλω . . . προσέθηκε θωπευτικώς κλαυθμηρίζον το κινούμενον αυγόν, τας θέλω, να δοκιμάσω κ' εγώ την τύχην μου.

– Περίεργος όρεξις!

– Σε παρακαλώ . . .

– Πάρε λοιπόν. Πόσας θέλεις;

– Δος μου πενήντα .

– Ιδού.

Και από του κόλπου του πρώτου μου κτήτορος μετέβην εις τας τρυφεράς και ολοστρογγύλους χείρας της παχείας αυτού συζύγου.

Αι ταλαίπωροι αδελφαί μου ετάφησαν εις το σκότος του σιδηρού κιβωτίου, και ουδέν πλέον ήκουσα περί αυτών. Ίσως συνηντήθημεν εις το στάδιον του πολυταράχου ημών βίου, χωρίς να γνωρισθώμεν, ίσως παρήλθομεν εγγύς αλλήλων, χωρίς να το αισθανθώμεν καν.

III

Μετά τινας στιγμάς εκείμην επί κομψής κομμωτηρίου τραπέζης, θωπευομένη υπό του ιλαρού βλέματος της νέας μου κυρίας.

Ο περί εμέ κόσμος ήτο πάντη νέος· πολύ ευωδέστερος του τυπογραφικού πιεστηρίου, όθεν είχαν εξέλθει, πολύ καθαρώτερος των κονιοσκεπών τραπεζών εφ' ων είχαν κατακλιθή βρέφος έτι, και πολύ κομψότερος και φωτεινότερος του σκοτεινού άντρου του σιδηρού κιβωτίου, όπερ ολίγον δειν εφυλάκιζε την παιδικήν μου ηλικίαν. Μέγα κάτοπτρον άνωθέν μου κρεμάμενον εδιπλασίαζε τα κομψά αντικείμενα, άτινα με περιεστοίχιζον, και ηύξανεν έτι το άπλετον φως, όπερ επλημμύριζε την περικαλλή και ευώδη αίθουσαν. Τι ωραία διαμονή είνε κομμωτήριον κομψής και νεαράς, έστω και παχείας, γυναικός! Αι παιδικαί μου αισθήσεις, ει και ατελώς έτι ανεπτυγμένα, διετέλουν υπό ναρκωτικήν τινα μέθην, και δεν ήξευρα – μα τα πεντήκοντα φράγκα, άτινα ήσαν τυπωμένα επί του μετώπου μου – πού πρώτον να στρέψω την προσοχήν μου. Μικρά και κομψότατα αθύρματα, ων την χρήση ουδέ καν εμάντευον, έστιλβον εκ καθαριότητος κύκλω μου, φιαλίδια εκ κρυστάλλου, τα μεν κλεισμένα τα δε ημιάνοικτα, απέπνεον αρώματα ηδυπαθή και δροσώδη, πυξίδες δε πολύσχημοι και παντοδαπαί περιείχον κόνεις και φυράματα ποικίλου χρώματος, ων μάτην προσεπάθουν να εννοήσω τον σκοπόν. Ψήκτραι δε και κτένια και ψαλίδια και τριχολαβίδες παρετάσσοντο ένθεν και ένθεν ως εύτακτος στρατιά επί της λευκής ως νεοστιβής χιών καλύπτρας του τραπεζίου.

Προς τι ταύτα πάντα; Το εννόησα μετ' ολίγας στιγμάς, ότε ανοιγείσης δειλώς της θύρας του κομμωτηρίου, εισήλθεν ελαφρά και χαρίεσσα κορασίς, απλούστατα μεν αλλά κομψότατα ενδυμένη, λευκόν φέρουσα περίζωμα περί την λιγυράν αυτής οσφύν και λευκόν σκούφωμα επί των μελανών αυτής βοστρύχων.

– Θα ενδυθήτε, κυρία; ηρώτησε μετ' επιχαρίτου μειδιάματος, όπερ εφάινετο μόλις τολμών να διαστείλη τα χείλη της τα πορφυρά.

– Ας ήνε· ας ενδυθώ! απήντησε νωχελής και αφηρημένη η νέα μου κάτοχος, το μεν βαρνομένη να υποβάλη τα εύσαρκά της μέλη εις την κοσμητικήν τέχνην της νεαράς αυτής θαλαμηπόλου, το δε μόλις κατορθούσα να αποσπάση το βλέμμα από των τεσσαράκοντα εννέα αδελφών μου και εμού, ήτις, υπερκειμένη εκείνων, εφείλκουν ιδίως τα κερδοσκοπικά της βλέμματα.

Και το αυγόν κινηθέν εκάθισε προ του κατόπτρου και παρεδόθη εις τας δεξιάς χείρας της κομμωτριάς αυτού.

Ας μη προσμένωσιν οι αναγνώσται μου να διηγηθώ εν λεπτομερεία τα απόκρυφα του καλλωπισμού των αναγνωστριών μου.

Εννόω κάλλιστα, εκ της ευχαριστήσεως ην το θέαμα εκείνο επροξένησεν εις την χαρτίνην μου ύπαρξιν, οποία ήθελεν είναι και των αναγνωστών μου η ευχαρίστησις εκ λεπτομερούς αυτού περιγραφής. Η σκέψις όμως, ότι υπήρξα απαρατήρητος και κλόπιος ούτως ειπείν, βωβός δε και άφωνος νομιζόμενος μάρτυς της περιέργου εκείνης σκηνης, θέτει φυλακήν τω στόματί μου και θύραν περιοχής περί τα χείλη μου.

Έν μόνον δύναμαι ειλικρινώς να εξομολογηθώ εις τους περιεργότερους, ότι παράδοξον ησθάνθην έκκληξιν, ιδούσα αίφνης μεταμορφουμένην την μεν θαλαμηπόλον εις ζωγράφον, την δε κυρίαν μου εις εικόνα.

Μη με ερωτήσετε λεπτομερείας. Δεν τας λέγω, διότι εντρέπομαι.

Κατεπλάγην όμως τη αλήθεια, μη αναγνωρίσασα πλέον το αυγόν μου, ότε περικαλλές και δροσώδες, μύρα δε αποπνέον και αρώματα, ακτινοβολούν και περίκοσμον εξήλθε των αριστοτεχνικών χειρών της υπηρετριάς.

Πλην, τι να σας ειπώ; και τότε ακόμη επροτίμων την υπηρέτριαν της κυρίας. Ίσως δε δεν είμαι μόνη η ούτω φρονούσα. Τι λέγουσιν οι αναγνώσται μου, και ιδίως εκείνοι, οίτινες

λησμονούμενοι πολλάκις εις τας οδούς, παρακολουθούσι, χωρίς να το εννοώσι βέβαια κομψήν τινα θεραπαινίδα ;

Η κορασίς ητοιμάζετο να εξέλθη, ότε το εταστικόν αυτής και πονηρόν βλέμμα έπεσεν επ' εμέ. Εγνώριζε φαίνεται και αυτή τα κατά την γέννησίν μου και τον παρακολουθήσαντα αυτήν πάταγον, διότι άφωνος και συνεσταλμένη έμεινε θεωρούσα με εφ' ικανά δευτερόλεπτα, και το προς την θύραν τρεπόμενον ελαφρόν και υπόπτερον αυτής βήμα ανεστάλη αποτόμως.

– Τι κυττάξεις, Μαρία; ηρώτησεν αυτήν αυτάρεσκον μειδιώσα η κυρία της.

– Αχ! πόσαι μετοχαί! εψιθύρισε περιπόρφυρος εξ ηδονής η θαλαμηπόλος. Να είχα κ' εγώ μίαν η καϋμένη!

– Τι θα την κάμης συ την μετοχήν ; . . και μίαν μάλιστα ;

– Αι! κυρία, . . μία μετοχή είνε κάτι τι για μας τους μικρούς ανθρώπους.

Το χαρίεν εκείνο πλάσμα ωνόμαζεν εαυτήν μικρόν άνθρωπον!

– Με μίαν μετοχήν, επανέλαβε, κάμνω την προίκα μου.

Η κυρία διερράγη εις παταγώδη γέλωτα, και λαβούσα με άκρα χειρί, – Ιδού, λοιπόν, είπε· πάρε την, και καλήν τύχην.

Ευχαριστώ, κυρία! κατώρθωσε μόλις να αρθρώση εκ συγκινήσεως και ηδονής η μικρά Μαρία, και εξήλθε δι' ασταθούς αλλά γοργού βήματος της αιθούσης.

IV

Ιδού εγώ και πάλιν μεταλλάξασα κάτοχον.

Ελυπήθην μεν επί τινας στιγμάς την ευώδη ατμοσφαίραν του περικαλλούς κομωτηρίου, όπερ κατέλιπον, αλλά ταχέως με απεξημίωνσαν τρία αλλεπάλληλα φιλήματα, άτινα μετά πυρετώδους παραφοράς απέθηκεν επί των παρειών μου η χαρίεσσα κορασίς.

Αναδραμούσα ταχεία τας βαθμίδας αποτόμου κλίμακος, εκλείσθη εις το υπό την στέγην της οικίας μικρόν αυτής δωμάτιον, και αφού επί πολλήν ώραν με εθεώρησε μετ' ερωτικής εκστάσεως, τις οίδε ποία περί του μέλλοντος αυτής αναπλάττουσα όνειρα η ταλαίπωρος κόρη, ήνοιξεν επίμηκες πράσινον κιβώτιον και ητοιμάσθη να με κλείση εντός αυτού.

Έβλεπον ήδη μετά περιέργου βλέμματος τα επί της εσωτερικής επιφανείας του καλύμματος του κιβωτίου προσκεκολλημένα ποικιλόχρωμα χαρτιά, παντοειδή φέροντα ζωγραφήματα και παραδόξους παραστάσεις, απεσπασμένα δε, τα μεν εκ περιοδικών συγγραμμάτων, τα δε εξ υφασμάτων και άλλοθεν τις οίδε πόθεν, και χρησιμεύοντα αντί εικονογραφικού μουσείου εις την φιλόκαλον θαλαμηπόλον, ότε ηνοιχθη ησύχως η θύρα του δωματίου, και υψηλός μυστακοφόρος δεκανεύς εισήλθε κατακτητικώς εις αυτό.

– Αχ! πώς μ' ετρόμαξες, καϋμένε! ανέκραξεν η Μαρία, και ήτο περίτρομος αληθώς, ουχί όμως τοσούτον διά την απροσδόκητον επίσκεψιν, όσον διότι κατελαμβάνετο αίφνης εν κατοχή του πολυτίμου ατόμου μου.

– Πώς μ' ετρόμαξες! επανέλαβε, και σπεύσασα έκλεισε μεθ' ορμής το κιβώτιον, πρόφθασα όμως ήδη να με ρίψη εντός αυτού.

– Σ' ετρόμαξα; α, α! ανεφώνησεν ο μυστακίας, και διατί, παρακαλώ, ετρόμαξε το Μαριγάκι μας;

Αι! . . 'ξεύρω κ εγώ, υπετραύλισεν η ανυπόκριτος κόρη, μήτε την αλήθειαν του τρόμου αυτής κατορθούσα να κρύψη, μήτε την πορφυραν των παρειών της να μετριάση.

– Δεν ηξεύρεις; επανέλαβεν ο εισβαλών κατακτητής· και εις εκείνην λοιπόν την κασέλλαν τι ερρίψαμεν, παρακαλώ;

– Τίποτε, . . τίποτε, . . ένα γράμμα.

– Γράμμα; Τι; έχομεν και αλληλογραφίαν τώρα;

– Είνε από την εδελφήν μου, καϋμένε, από την Σύρα, εψηθύρισεν η Μαρία, προσπαθούσα, αλλ' αργά πλέον, να διορθώση το κινδυνώδες ψεύδος, δι' ου είχεν αποπειραθή να κρύψη την επικινδυνωδεστέραν αλήθειαν.

– Από την αδελφήν σου; Για να ιδώ!

Και ο δεκανεύς, πλησιάσας διά βαρέος του βήματος εις το κιβωτίον, έθηκε την χείρα επ' αυτό και ητοιμάζετο να το ανοίξη, ότε ευκίνητος και ταχεία η κομψή θαλαμηπόλος ώρμησεν επίσης προς το κιβώτιον, και την ήκουσα καθημένην επ' αυτού.

– Μαρία, . . με γελάς! και μα τον Θεόν . . ,

– Μα, καϋμένε Δημήτρη, δεν με πιστεύεις, το λοιπόν;

– Όχι, Κυρία! είπε μετ' αξιοπρεπείας ο εν στολή Άρης, και αναστάς μετά επικής ηρεμίας έστρηψε τον μύστακα αυτού, και ητοιμάσθη να εξέλθη.

– Τι; φεύγεις ; ηδυνήθη μόλις να ψελλίση η εγκαταλειπομένη νέα εκείνη Καλυψώ, και διά μικράς τινος οπής του κιβωτίου είδον την πορφύραν των παρειών αυτής σβεννυμένην υπό νέφος ωχρόν.

Αλλ' Ο Δημήτρης εβάδιζε προς την θύραν, ως το μάτην εκλιπαρούμενον υπό του Οδυσσέως φάσμα του Αίαντος.

– Στάσου, το λοιπόν, στάσου! . . . επεφώνησε τέλος η Μαρία, και ανοίξασα το κιβώτιον με έλαβε πάλιν εις χείρας της.

Ο δεκανεύς είχεν ήδη σταθή, και επεστράφη προς τον κρότον του ανοιγομένου κιβωτίου.

– Νά τι είνε όλον το μυστικόν! προσέθηκεν η κόρη, και με έδειξεν εις τον τρυφερόν της καρδιάς της τύραννον.

– Ω! ω! . . ανέκραξεν εκείνος, έχομεν και μετοχάς, βλέπω, Μαριγάκι; και η φωνή αυτού ήτο μελωδίας αυλού μελωδικωτέρα, και μειδιάμα γόητος διέστελλε τα μυστακοφόρα του χείλη.

Μου την εχάρισε σήμερα η κυρία.

– Και συ . . θα την χαρίσης βέβαια εις τον Δημητράκη σου.

Ω! ανεφώνησεν η ταλαίπωρος θαλαμηπόλος, και το επιφώνημά της εκείνο, όπερ εξέφραζε κόσμον ολόκληρον αισθημάτων, διέτρεξεν εν μια στιγμή όλην την κατιούσαν φωνητικήν κλίμακα.

– Τι θα ειπή, ω! αφού θα σε πάρω, αφού όσα έχω είνε δικά σου, και όσα έχεις είνε δικά μου;

– Ναι, αλλά

– Έλα τώρα . . . ανοησίαις! Μ' αυτήν την μετοχήν ημπορούμεν να κάμωμεν παράδες, το ξεύρεις;

Ο διάλογος εξηκολούθησεν έτι επί το τρυφερότερον, και σφραγισθείς τέλος διά τινων θωπειών και φιλημάτων, αποτέλεσμα έσχε την εις χείρας του δεκανέως Δημήτρη μεταβίβασίν μου.

– Καλά κέρδη το λοιπόν, εφώνησεν ύστατον η μικρά Μαρία, ενώ ο μέλλων αυτής σύζυγος διέβαινε την φλιάν του μικρού της δωματίου.

– Έννοια σου, Μαριγάκι μου, και θα ιδής!

V

Μόλις αλλάξασα και πάλιν κήτορα, ησθάνθην ευθύς ότι εσκοτίσθη της νεαράς μου υπάρξεως ο ορίζων, και του βίου αι περιπέτειαι ήρχισαν ενσκήπτουσαι κατά της κεφαλής μου φοβεραί και αλλεπάλληλοι.

Άμα εξελθών εις την οδόν ο κύριος μου, συνέθλασε τα τρυφερά μου μέλη διά της πλατείας και χονδροειδούς αυτού χειρός, και μ' εβύθισε, συντετριμμένην ούτω και πλήρη μωλώπων, εις το ευρύ θυλάκιον της αναξυρίδος του, όπου εύρον συντρόφους δύο δεκάρας, μίαν σφάντζικαν, ολίγα τρίμματα ξηρού καπνού, μίαν πίπαν καί τινα φύλλα σιγαροχάρτου.

Πού οι κολακευτικοί 'κείνοι παλμοί της καρδιάς του πρώτου μου κατόχου, πού η ευώδης ατμοσφαίρα του κομμωτηρίου της παχείας μου κυρίας, πού τα φλογερά φιλήματα της θαλαμηπόλου!

Άβυσσος πνιγηρά και ανήλιος ήτο η νέα μου κατοικία· τοσούτον δε βαρείαν απέφευρεν οσμήν, ώστε μετ' ολίγα λεπτά απέβαλον παντελώς τας αισθήσεις μου και απέμεινα λιπόθυμος εις τα βάθη του σκοτεινού εκείνου βαράθρου.

Αγνώ πόσην ώραν εκείμην ούτω αναισθητούσα, πού επλανήθην εν αγνοία μου, και πότε ακριβώς εξύπνησα.

Τούτο μόνον ενθυμούμαι και ηξεύρω, ότι ότε συνήλθον και πάλιν εις εαυτήν, ήκουσα θόρυβον συγκεχυμένον παντοίων και συμμιγών φωνών, πάταγον ποτηριών συγκρουομένων, και παράφωνον μελωδιαν ερρίνων ασμάτων, οσμή δε οξεία ρητινίτου αφθόνως σπενδομένου προσέβαλε την ασυνήθη εις τοιούτου είδους αρώματα όσφρησίν μου.

Ζωηρά συνομιλία υπήρχεν από τινος μεταξύ των πληρούντων το καταγώγιον, όπερ αμυδρώς μόλις εφώτιζε ρυπαρός φανός, κρεμάμενος από μελανής δοκού της οροφής· μορφαί δε πολυποίκιλοι και παράδοξοι, τεταγμένοι περί μακράν τράπεζαν, ήτις ήτο ποτε πρασίνη, συναπετέλουν θέαμα βδελυρόν, όπου ανεμιγνύοντο η αναίδεια, η αποκτήνωσις και η ρυπαρία.

Ταύτα πάντα είδα δι' ενός μόνου βλέμματος άμα συνελθούσα κάπως, διότι ο δεκανεύς μου, εισαγαγών αίφνης εν μέση ομιλία την χείρα του εις το θυλάκιόν του, μ' απέσυρεν εκ του βαράθρου μου σπαίρουσαν υπό τρόμου και φρίκης, και με απέθηκε βιαίως επί του τραπεζίου, ανακράζων διά βραγχώδους και οιοβαρούς φωνής:

– Κι' αν δεν πιστεύετε, έτηνε!

– Μωρέ στάσου!

– Πούνε την!

– Για να ιδώ!

– Κ' εγώ, 'ς το Θεό σου!

– Κ' εγώ, γιατί λιγώθηκα! ανεβόησαν πολλοί συνάμα των συμποτών, και χείρες άπληστοι εξετάθησαν προς εμέ, και απαίσιον φως πλεονεξίας έλαμψεν επί των σατυρικών εκείνων προσώπων.

– Αι, τ' αδέρφια! ανεβόησεν ο Δημήτρης, λιγώτερη πρεμούρα, ν' αγαπιώμαστε! Διέστε όσο θέλετε, μα τα χέρια κομμάτι παράμερα!

– Εννοείς, δηλαδήτις, να μας προσβάλης; υπέλαβε τραχέως χονδρός τις και κοντός συμπότης, συνδυάζων διά του παραδόξου αυτού ιματισμού πύλον, αναξυρίδα, περικνημίδα και τσαρούχια.

– Δεν έχει προσβολή εδώ, Κυρ Γιαννάκη! απήντησεν ηρέμα ο δεκανεύς. Το μέλι, μάτια μου, κολλάει 'ς τα δάκτυλα και χωρίς να θέλεις.

Γενικός γέλως υπεδέχθη το σοφόν απόφθεγμα του κυρίου μου, και η καταγιγίς παρετράπη.

– Βάλτε να πιούμε το λοιπόν, ανέκραξεν ισχνός και υψηλός συμπότης, ομοιάζων προς φυλορροήσασαν λεύκην, και ζήτω του Δημήτρη που έγεινε κεφαλαιούχος!

– Ζήτω του Τσιγκρού, βρε τόι, υπέλαβεν άλλος, ζήτω του καλού πατριώτη, που θα στρώση την Αθήνα με λίρα!

– Αι, αι! υπέλαβε δειλώς μετ' ειρωνικού μειδιάματος μικρόν τι και καχεκτικόν ανθρωπάριον, εις την άκραν της τραπέζης καθήμενον, ούτινος η μορφή, φαιά συνάμα και κιτρίνη, ωμοιάζε με προώρως πεσόν από του δένδρου ροδάκινον. Αι, αι! ως τώρα την έστρωσε μόνο με χαρτιά ο κυρ Τσιγκρός την Αθήνα· να ιδούμε πότε θα φαγγίση και η λίρα!

– Έλα! χαμένο κορμί, που όλα σου ξυνίζουν εβόησεν ως βαθύφωνος σάλπιγξ εύσωμος και ροδοκόκκινος συνδαιτυμών, μνημείου μάλλον ή ανθρώπου έχων εξωτερικόν.

– Άφησ' τον αυτόν, υπέλαβεν ο Κυρ Γιαννάκης, αυτός είναι από την αντιπολίτευσι!

– Ούτε η αντιπολίτευσι μούκοψε μισθό, ούτε η συμπολίτευσι θα με πάη 'ς το χατζηλήκι, απήνησεν ο απαισιόδοξος. Ξέρω μόνο να βλέπω ξάστερα, και να μη γεμίζω την κοιλιά μου με αέρα κοπανιστό.

– Αέρας είν' αυτό, βρε κούκο! εφώναξεν ο Δημήτρης, και εξέτεινε βιαίως την χείρα μέχρι της ρινός του προλαλήσαντος, σφίγγων δι αυτής τα καταπεπονημένα μου μέλη.

– Δεν είν' αέρας, πουλάκι μου, μα, είνε χαρτί, που είνε το ίδιο! Μέταλλο έχει; Αυτό είναι κόζο τ' άλλα είνε μπόσικα! υπέλαβεν εκείνος ηρέμα, και εκένωσε μέχρι πυθμένος το ποτήριόν του.

– Εύγα 'ς την ωραία Ελλάδα, σαν θέλης, να ιδής πόσο μέταλλο παίρνεις μ' ένα τέτοιο χαρτί, παρετήρησιν εμβριθώς ο εν αρχή λαλήσας υψηλός συμπότης, ο ομοιάζων με φυλλορροήσουσαν λεύκη. Και ο Γιώργης Σταύρος χαρτί είνε, μα κάνει μέταλλο, άδειο κεφάλι! προσέθηκε, μετά στιγμής διακοπήν, στρεφόμενος προς τον απαισιόδοξον.

– Κολιός και κολιός! παρετήρησεν εκείνος σεσηρός μειδιών. Ίσα το χαρτί του Κυρ Γεώργη και το χαρτί του Τσιγκρού, κυρ φιλόσοφε;

– Μάλιστα, ίσα και καλλίτερα, αν θέλης να ξέρης! παρετήρησεν ο δεκανέας. Τούτο, ματάκια μου, – και βαρύν κατήνεγκε τον γρόνθον αυτού· επ' εμού, ήτις εκείμην από τινος επί του τραπεζίου πλέουσα εις ρύακα ρητινίτου, – τούτο, ματάκια μου, έχει τόκο, έχει μέρισμα, καθώς λένε τώρα 'ς το μεγάλο κόσμο. Και ξέρεις τι θα πη μέρισμα από το Λαύριο; θα ειπή εκατό τοις εκατό, το λίγο!

– Αβάντσο! Αβάντσο! υπέλαβον συνάμα τρεις τέσσαρες των περικαθημένων.

– Εγώ δεν τα φουσκώνω, παρετήρησε μετριοφρόνως ο Δημήτρης. Μου φτάνει και τόσο.

– Ο κυρ δεκανέας ευχαριστήται με λίγα, διέκοψεν από της τραπέζης του ο οινοπώλης, όστις περιέργος είχε παρακολουθήσει εξ αρχής την συζήτησιν.

– Όρσε και ο κυρ Μπούτρος με το λογάκι του! είπεν αναβλέψας προς αυτόν ο ρικνός αντιπολιτευόμενος.

– Ο κυρ Μπούτρος όμως ήτανε 'ς το Λαύριο, σιόρ Σταματάκη, απεκρίθη σοβαρός και βρενθυόμενος ο οινοπώλης, και είδε τ' ασήμι να τρέχη νερό από της κάνουλαις, και να το κενόνουν με τη χουλιάρα, σαν πως κενόνουν τα φασούλια από το τσουκάλι. Κόπιασε και του λόγου σου να τα ιδής, και τότες ματαμιλούμε, αν αγαπάς.

– Το κακό είνε μονάχα, επέμεινεν ο πείσμων απαισιόδοξος, πως το ασήμι εκείνο που τρέχει σαν νερό, καθώς λες, δεν θα το κενώσουν πρώτα 'ς τη δική σου τη τσέπη, και θα περάση από πολλά κανάλια, ως που να καταντήσει 'ς εκείνους που αγόρασαν απ' αυτά τα παληόχαρτα.

Και με έδειξε περιφρονητικώς διά του ρυπαρού του δακτύλου.

Όσαι των αναγνωστριών μου εκάθισαν ποτέ εις την καλουμένην μπερλίναν, και ήκουσαν τον ορμαθόν των από του κρυπτού και οιονεί εξ ενέδρας αποτεινομένων εις αυτάς φιλοφρονήσεων, εκείναι μόναι δύνανται να εκτιμήσωσι την ελεεινότητα όλην της θέσεώς μου. Εγώ, η εν μεγάλη κεφαλή κυοφορηθείσα, η εν πατάγω γεννηθείσα και θορύβω, η εν πομπή και παρατάξει εκδοθείσα, η πολέμους γεννήσασα και μάχας, η ακούσασα παλμούς κακίας ουδέποτε άλλοτε δονηθείσης, η αισθανθείσα φιλήματα φλογερά

επί των παρθενικών μου παρειών, εγώ κατεκείμην την στιγμήν εκείνην επί ακαθάρτου τραπέζης οινοπωλείου, κολυμβώσα εις ρητινίτην, πνιγομένη υπό κακόσμων αναθυμιάσεων και ακούουσα χονδροειδείς αστειότητας εις βάρος μου, και μομφάς και κατηγορίας και προπηλακισμούς.

Ευτυχώς το βλέμμα του κυρίου μου παρηκολούθησε το δάκτυλόν του δεικνύοντός με, και η οικτρά μου κατάσταση συνεκίνησεν αυτόν.

Μωρέ παιδιά, η μετοχή μου γίνεται τουρσί! ανέκραξε, και αναλαβών με φιλοστόργως, με εσπόγγισε διά της χειρίδος αυτού και με απέθηκε συμπτύξας επιμελώς εις τον κόλπον του.

VI

Ταφείσα και πάλιν εις τον ζοφερόν εκείνον τάφον, ουδέν πλέον ήκουσα, ειμή συγκεχυμένον τινά βόμβον, ισχυρότερον ολονέν αποβαίνοντα, και απολήξαντα τέλος εις πανδαιμόνιον τινά πάταγον, ενώ αμυδρώς διέκρινα τον δούπον γρόνθων φερομένων κατά της τραπέζης, τον κρότον σκαμνιών θραυομένων κατ' αλλήλων, οιμωγάς δερομένων, και οδόντων τριγμούς και βλασφημίας και ύβρεις.

Ησθάνθην τον κύριόν μου αναστάντα από της έδρας του και αναμιχθέντα κλονουμένω τω βήματι εις την έριδα, πλην μετ' ολίγον χειρ ρωμαλέα έδραξεν αυτόν από του στήθους, τα συνέχοντα το ιμάτιον αυτού κομβία διεσπάσθησαν, και εγώ κατέπεσα χαμαί εις το βορβορώδες έδαφος του οινοπωλείου.

Τα περαιτέρω είνε συγκεχυμένα και αόριστα εις την μνήμην μου. Καταπατηθείσα επί πολλήν ώραν υπό των θορυβωδώς εξερχομένων του οινοπωλείου, και ζυμωθείσα με τον οινόφυρτον του εδάφους πηλόν, ανεσύρθην τέλος υπό του οινοπώλου Κυρ Μπούτρου, εκαθαρίσθην υπ' αυτού όσον ήτο δυνατόν, και περί μέσας νύκτας κατέλιπον μετ' αυτού το οινοπωλείον.

VII

Λίαν πρωί εξήλθεν ο οινοπώλης Μπούτρος της οικίας του, φέρων με τυλιγμένην εντός παλαιάς εφημερίδος, και απαντών εις την σύζυγον αυτού, ερωτώσαν: πού υπάγει,

– Πάω να ξεκάμω αυτό το διαβολόχαρτο, να μην εύρω τον μελά μου.

Πλησιάσας δε πραγματικώς μετ' ολίγον περίεργόν τι είδος ανθρώπου, μακρόν έχοντος και πιναρόν τον πάγωνα, ατημέλητον δε την κόμην και φυσιογνωμίαν μετέχουσαν αλώπεκος συνάμα και γυπός, με επώλησεν εις αυτόν επί υπερτιμήσει τεσσαράκοντα φράγκων.

– Ας ωφεληθούν και άλλοι, είπεν ο ολιγαρκής Μπούτρος, εγκαταλείπων με εις τας απλύτους χείρας του νέου μου κατόχου.

Εκολακεύθημεν, το ομολογώ, η φιλοτιμία μου εκ της υπερτιμήσεως, την οποίαν ήξιζα ήδη, αλλ' αι καπνού και λίπους απόζουσαι χείρες του νέου μου κυρίου επείραξαν τα νεύρα μου φοβερά.

– Ούτος με απέθηκεν επιμελώς εις τα βάθη μεγάλου θυλακίου του πανταχόθεν καταρρέοντος επενδύτου του, όπου, προς μικράν μου καν παρηγορίαν, απήντησα και άλλας εκ των αδελφών μου τεθαμμένας εκεί προ εμού. Ολίγος δε παρήλθε χρόνος, και η ρυπαρά εκείνη χειρ εισήλθε και πάλιν εις το θυλάκιον, και νέαι αδελφαί μου απετέθησαν πλησίον μου. Το αυτό επανελήφθη πολλάκις της ημέρας, και ηπόρουν τη αληθεία, πού ο ρυπαρός εκείνος ρακενδύτης εύρισκε τόσα χρήματα, ώστε να πληρόνη υπερτιμημένας όλας μου εκείνας τας αδελφάς.

Δεν διήρκεσεν όμως μακρόν η απορία μου, διότι μετά τινας ώρας, περί το εσπέρας, ο κάτοχος ημών εγκατέλιπε την αγοράν, και μεθ' ικανώς μακράν πορείαν, διά πολλών και σκοτεινών οδών, εισήλθεν εις μεγάλην οικίαν, και εξήτησε τον οικοδεσπότην.

– Τρώγει, τω είπεν η υπηρέτρια.

– Πολύ καλά, παρετήρησεν εκείνος μετά θρασύτητος, ην δεν ηδυνάμην ότε να εξηγήσω. Επέ του πως είναι ο Κυρ Γιάννης· θα τον περιμείνω εις το γραφείον του.

Και εισήλθε πραγματικώς εις την παρακειμένην αίθουσαν, όπου, στρωθείς επί μαλακού ανακλίντρου, άναψε σιγάρον και ήρχισε να μετρή το περιεχόμενον του θυλακίου του.

Μετ' ολίγον εισήλθεν ο οικοδεσπότης, εύσαρκος κύριος, ομοιάζων προς οικόσιτον ινδικήν όρνιθα, στρογγύλην έχων και λάμπουσιν εκ του πάχους την μορφήν, στρέφων δε τον αδρόν αυτού μύστακα διά της μιας αυτού χειρός, και βυθίζων την άλλην εις το θυλάκιον της αναξυρίδος του. Το εξωτερικόν αυτού εμαρτύρει αυτάρκειαν άνευ ορίων, το βήμα του ήτο σταθερόν και μεγαλοπρεπές, ωσει βήμα νικητού θρίαμβον άγοντος, το δε ήθος αυτού ανέφαινε διάνοιαν παχυνθείσαν εν αργία.

– Καλησπέρα κυρ Γιάννη, είπε χαιρετίζων τον ξένον αυτόν, όστις ακίνητος και καθήμενος πάντοτε, εξηκολούθει μετρών και γράφων αριθμούς.

– Καλησπέρα σας, αυθέντα, απήντησεν εκείνος. Σας έκαμα σήμερα καμμιά εκατοστή κομμάτια με τα σαράντα, και αύριον πάλιν βλέπομεν.

Είπε και μας απέθηκε πάσας επί του τραπεζίου.

– Τόσας μόνον; ηρώτησεν αυταρέσκως μειδιών ο οικοδεσπότης.

– Και αυτάς με πολλή δυσκολία· τα μυαλά του κόσμου, βλέπετε, άρχισαν ν' ανάφτουν, και το πράγμα πηγαίνει ολονένα τον ανήφορο. Αγορασταί πολλοί και πωληταί ολίγοι.

– Ήσαν λοιπόν βασταγμένα καλά σήμερα;

– Βασταγμένα και βασταγμένα. Δεν ηξεύρω μα την αλήθειαν, αυθέντα, πού θα πάη αυτή η ιστορία.

– Τι θέλεις να το ηξεύρης; ηρώτησεν απαθώς ο οικοδεσπότης, και τα χονδρά του χείλη εμόρφασαν παραδόξως.

– Λέμε δα, αυθέντη, να ξεύρωμε και 'μείς κάπως πού πατούμε

– Αφού δεν πατείς διά λογαριασμό σου, τι σε μέλει; Αύριο κύτταξε να μου κάμης όσας ημπορέσης . . .

– Με τα σαράντα; αδύνατον.

– Μη βιάζεσαι. Πήγαινε και εις τα σαρανταπέντε, . . . και εις τα πενήντα εν ανάγκη. Αλλά με τρόπον· εννοείς, ελπίζω.

– Όσο δα γι' αυτό, δεν είμαστε πρωτάραις.

– Ιδού χρήματα.

Και ανοίξας ο οικοδεσπότης σιδηρούν κιβώτιον, εξήγαγεν αυτού δέσμας τινάς χαρτονομισμάτων, ων ηρίθμησε και παρέδωκε το περιεχόμενον εις τον μεσίτην αυτού, αποχωρήσαντα μετά τινας βεβιασμένας υποκλίσεις.

Εμέ δε την δυστυχή και τας ομοιοπαθείς αδελφάς μου εδέχθη η χαίνουσα του σιδηρού κιβωτίου άβυσσος, όπου ουδέ φωτός ακτίς ούτε ήχου παλμός εισέδυε ποτέ, ειμή παροδικώς μόνον και επ' ολίγας στιγμάς, οσάκις ηνοιόγετο η θύρα, ίνα φυλακισθώσιν εντός αυτού και άλλαι ομοιοπαθείς μου, ή αποφυλακισθώσι και άλλια χαρτονομίσματα.

VIII

– Πολλάς, αγνοώ πόσας, ημέρας διέμεινα εν φυλακή.

Εσπέραν τινά τέλος πάντων ηνοιχθήσαν και πάλιν αι σιδηραί της πύλαι, και η στιβάς ην απετελούμεν εγώ και αι αδελφαί μου εξήχθη της σκοτεινής αβύσσου και απετέθη επί του τραπεζίου, όπου ήρχιζε να μας αριθμή ο ευτραφής ημών κάτοχος.

Εν τω δωματίω υπήρχον έτι, πλην αυτού, ο μεσίτης εκείνος, ον γνωρίζουσιν ήδη οι αναγνώσται μου, και κυρία τις, σύζυγος καθ' όλα τα φαινόμενα του οικοδεσπότη, εύσωμος και ανθηρά δέσποινα, κεκαλυμμένη διά μετάξης και τριχάπτων.

– Επτακόσiai ογδοήκοντα! είπεν αναβλέψας και θεωρών τον Κυρ Γιάννην ο κύριος ημών.

– Και θα τας δώσης όλας; ηρώτησεν η κυρία.

– Εννοείται όλας· απήντησεν εκείνος ηρέμα. Μήπως θέλεις να περιμείνωμεν το μέρος; προσέθηκε παραδόξως μειδιών,

– Δεν λέγω διά μέρος, αλλά . . . τέλος πάντων ημπορεί ν' αναιβούν ακόμη.

– Δεν υπάρχει πλέον λόγος να υψωθούν, παρετήρησε μετά τραπεζικής εμβριθείας ο οικοδεσπότης· η υπογραφή της συμβάσεως έγεινε γνωστή, και η υπερτίμησις έφθασεν εις τον ανώτατον όρον της. Εις τα εκατόν πενήντα μόνον τρελλοί ημπορούν να αγοράζουν ή να φυλάττουν μετοχάς του Λαυρίου.

– Έννοια σας, κυρία, διέκοψε δειλώς ο Κυρ Γιάννης, ξεύρει ο αυθέντης τι κάμνει.

– Μάλιστα, μάλιστα, απήντησε μετά τινος πείσματος η κυρία· αλλ' ο κύριος Πετραδάκης, και αυτός ξεύρει μου φαίνεται, πολύ καλά τα πράγματα· έλεγε χθες, ότι αι μετοχαί του Λαυρίου θ' αναίβουν εις τα πεντακόσια . . .

– Αυτό το λέγω κ' εγώ είπεν ο κύριος, καθώς το λέγει και αυτός, διότι μας συμφέρει να το λέγωμεν, διότι είμεθα πωληταί, και θέλομεν να χάφτη ο κόσμος τοιούτου είδους παραμύθια και να αγοράζη. Αν αυτός δεν αγοράζη, εις ποίον θα πωλήσωμεν ημείς;

Ο Κυρ Γιάννης εμειδία εξ ευχαριστήσεως και ηκτινοβόλει εκ θαυμασμού.

– Έννοια σου, ψυχή μου, έννοια σου! προσέθηκεν ο μεγαλοφυής κερδοσκόπος, αποτεινόμενος εις την σύζυγόν του, μετ' ολίγας ημέρας θα ιδής πόσον φρόνιμα κάμνω σήμερον.

Και στραφείς προς τον Κυρ Γιάννην, ωσει διδάσκαλός τις προς μαθητήν·

– Άκουσε, κυρ Γιάννη, είπεν εις αυτόν μετ' εμβριθείας και οιονεί μετρών τους λόγους αυτού ένα ένα. Θα αρχίσης από τα εκατόν πενήντα, και θα κυττάξης να ξεκάμης εντός της αύριον όσας ημπορέσης. Μη δώσης συγχρόνως περισσοτέρας των πενήντα. Δεν μας συμφέρει να φανούμεν ότι βγάζομεν μεγάλαις φουρνιαίς. Ο κόσμος ημπορεί να τρομάξη και να έλθη στάσις. Αν σου ήνε εύκολον, και έχεις ανθρώπους της εμπιστοσύνης σου, μοιράξεις την εργασίαν, και από καιρόν εις καιρόν αγοράζεις απ' αυτούς και μερικά κομμάτια, διά να κρατήσωμεν τας τιμάς. Εννόησες.

Ο Κυρ Γιάννης είχεν ήδη δείξει διά τον συνεχών αυτού κατανεύσεων προς πάσαν φράσιν του οικοδεσπότη, ότι είχε κάλλιστα εννοήσει την βαθύτητα και το βάρος των λόγων αυτού, ώστε ουδέ καν ησθάνθη την ανάγκην να κατανεύση και πάλιν.

– Πάρε λοιπόν και πήγαινε! προσέθηκε τέλος ο κύριος, ως στρατάρχης τις εκπέμπων στρατηγόν εις μάχην.

Ο δε Κυρ Γιάννης, παραλαβών ημάς και τυλίξας εντός κοκκίνου ρινομάκτρον, κατέβη ανά δύο τας βαθμίδας της κλίμακος και εξήλθεν εις την οδόν, ψιθυρίζων μετά τινος στεναγμού.

– Όπου είνε τα πολλά πάνε και τα λίγα.

IX

Μετά τινας στιγμάς, υπό μάλης πάντοτε του Κυρ Γιάννη φερόμεναι, ευρέθημεν εν τω μέσω τριόδου, ην επλήρου πυκνός και πολυτάραχος ανθρώπων όμιλος.

Το θέαμα της θορυβώδους εκείνης σκηνής, ης υπήρξα ευτυχώς μάρτυς, διότι το άνω ήμισυ του σώματός μου εξείχε κατά τύχην του μανδηλίου, ουδέποτε μέχρις εσχάτης μου στιγμής θέλω λησμονήσει.

Ας φαντασθώσιν οι αναγνώσται μου ανθρώπους πάσης κοινωνικής τάξεως, παντός φύλου και πάσης σχεδόν ηλικίας διότι και γυναίκες έτι και παίδες δωδεκαέτεις ανεμιγνύοντο εις τα ενεργά πρόσωπα της παραδόξου εκείνης πανηγύρεως· συνωθούμενους εν τη οδώ, φωνάζοντας, χειρονομούντας, μεταλλάσσοντας θέσιν μετά πυρετώδους ανυπομονησίας, και ομοιάζοντας, απλώς ειπείν, προς χορόν δαιμόνων ορχουμένων περί το πυρ της κολάσεως· ας φαντασθώσι πάντα σχεδόν τα παρόδια καταστήματα ανοικτά έτι εν προκεχωρημένη νυκτί, κατάφωτα και πλήρη ανθρώπων χρηματιζομένων και κυβευόντων· ας φαντασθώσι τα καφενεία μεταβεβλημένα εις χρηματιστήρια, τα καπνοπωλεία εις μεσιτικά γραφεία, τα χαρτοπωλεία εις εντευκτήρια πωλητών και αγοραστών· ας φαντασθώσι τέλος όλας εκείνας τας μορφάς εμψυχουμένας υπό της δίψης του χρήματος, παραμορφωμένας υπό του κερδοσκοπικού πυρετού, και φωτιζόμενας οτέ μεν αμυδρώς υπό των φανών της οδού, οτέ δε φαινότερον υπό των λαμπτήρων των ένθεν και ένθεν της οδού καταστημάτων, και θέλουσιν ίσως κατορθώσει να σχηματίσωσιν ασθενή τινά πάντως αλλά προσεγγίζουσιν εις το αληθές εικόνα της διαβολικής τύρβης, ήτις επλήρου την διασταύρωσιν των οδών Αιόλου και Ερμού κατά την εσπέραν εκείνην, ότε επέκλωσε και εις εμέ η μοίρα να γίνω μάρτυς του πρωτοφανούς δι' εμέ θεάματος.

Ράκη τινά διαλόγων και ομιλιών προσέβαλλον, καθαρώτερον εκ του ταραχου εκείνου τας ακοάς μου, και τα πλείστα εξ αυτών με επλήρουν υπερηφανείας, διότι ουδέν άλλο ήσαν ή πανηγυρισμοί της αξίας μου.

– Και συ εδώ; ηρώτα ιατρός τις ιστάμενος επί του λιθοστρώτου άλλον συνάδελφον αυτού προσερχόμενον την στιγμήν εκείνην.

– Τι να κάμης, αδελφέ; ήλθε ο καιρός να ειπούμε γεια της φτώχιας, καθώς φαίνεται.

– Κύτταξε μόνον, να μην ειπούμε 'γεια εις το ολίγο ασημικό, που μας βρίσκεται.

– Α, μπα! και δεν πουλώ, αν θέλω, τώρα με τα εκατόν πενήντα, να μου μείνη καθαρόν κέρδος δέκα χιλιάδες φράγκα;

– Το κακό είνε ότι δεν πουλείς, καθώς δεν πουλώ κ' εγώ.

– Θα ήτον τρέλλα. Αύριον θα έχουν τριακόσια. Και πλησιάσας εις τους του συναδέλφου του.

– Η σύμβασις δημοσιεύεται αύριον, τω είπε.

– Αυτό είνε παλαιόν, αγαπητέ . . . και πολύ φοβούμαι ότι ό,τι είχε να κάμη η σύμβασις το έκαμε. Αλήθεια, τι κάμνει ο άρρωστός σου;

– Ας κάμη ό,τι τον φωτίση ο ύψιστος.

Περαιτέρω άλλος διάλογος.

– Μην αγοράζης πλέον, Δημήτρη! έλεγεν οينوπώλης τις εις εύσωμον οφοπώλην, ούτινος η μορφή ήτο πορφυρά ως βρασμένος αστακός.

– Άφησέ με, που δεν θ' αγοράσω! Η τύχη, ματάκια μου, δεν έρχεται δυο φοραίς, και όταν έλθη πρέπει να την ιδής εσύ, γιατί εκείνη δεν βλέπει.

– Και συ τώρα νομίζεις ότι βλέπεις;

– Καλά! μεθαύριο τα μιλούμε.

Εγγύς αυτών αμύσταξ νεανίσκος, παις σχεδόν έτι, εξωμολογείτο εις άλλον ομήλικά του, ότι κατορθώσας να υπεξαιρέση πολύτιμα τινά της μητρός αυτού κοσμήματα, τα έκαμεν, ως έλεγε, «ψιλούς παράδες» και ηγόρασε δύο μετοχάς.

– Άκουσε το διαβολόπουλο! παρετήρησε δικηγόρος τις, ακούσας την εξομολόγησιν του παιδός. Πώς θα καταντήσωμεν, αδελφέ, με αυτήν την μανίαν;

– Θα καταντήσωμεν, απήντησε μειδιών ο ερωτώμενος συναδελφός του, να μη πηγαίνωμεν πλέον εις τα δικαστήρια και να δικαζώμεθα ερήμην.

– Το λέγεις τάχα δι' εμέ;

– Και διά σε και δι' εμέ.

Ολίγον παρέκει μεσίται δυο συνωμίλου ταπεινή τη φωνή, προσπαθώντας – κωμικώτατον φαινόμενον – να απατήσωσιν αλλήλους. Αμφότεροι ήθελον να πωλήσωσι, και αμφότεροι προσεποιούντο ότι ήσαν αγορασταί. Τέλος επείσθησαν ότι μάτην εκοπίων, και απεχωρίσθησαν ψιθυρίζοντες, ο μεν: – Δεν γελήται, ο διάβολος!, ο δε – Και ούτος με το ίδιον αέρα αρμενίζει.

Πλην υπεράνω πάντων αυτών των κατ' ιδίαν διαλόγων και των εν εμπιστοσύνη εξομολογήσεων, υπεράνω του υποκώφου ψιθυρισμού των προσπαθούντων να απατήσωσιν αλλήλους, των παροτρυνομένων αμοιβαίως εις αγοράς και πωλήσεις, και των φιλοσοφούντων επί του προ αυτών νοσολογικού κοινωνικού φαινομένου, αντήχει φοβερός και συμμιγής ο τάραχος των μεγαλοφωνούντων εξ υπογυίου μεσιτών, ων άλλοι άλλα τέως ασκούντες επαγγέλματα, κατέλιπον έν πρωί ο μεν το ξυράφιον αυτού και την λεκάνην, ο δε την οσοπωλικήν αυτού ποδιάν, ο δε το υπαλληλικόν του γραφείον, ο δε και αυτούς τους μαθητικούς σκύμνους, και ετράπησαν προς το διασκεδαστικόν και κερδοφόρον επιτήδευμα «του ποδαριού» – ως το απεκάλουν, – την χρηματιστικήν μεσιτείαν. Πάντες ούτοι, πλήρεις έχοντες τας χείρας αυτών χαρτονομισμάτων και μετοχών, ων η πλήρης ρύπου και μωλώπων μορφή αληθή και αδελφικόν μοι ενέπνεεν οίκτον, περιεφέροντο συνωθούμενοι και οιονεί δαιμονιώντες μεταξύ του πλήθους, και εξελαρυγγίζοντο κραυγάζοντες και εκφωνούντες το εμπόρευμά των.

– Αγοράζω δέκα κομματάκια με σαρανταεννηά! . . .

– Και μισό, αγαπητέ, και μισό.

– Πουλώ είκοσι, με πενήντα.

– Πουλώ εις τα πενήντα εκατό, διακόσια, όσα θέλετε . . .

– Δικά μου το λοιπόν, αφού πουλεις όσα θέλω!

– Τώχαψε ο φίλος σαν λουκούμι! τι κουτός που είσαι καϋμένε!

– Εγώ είμαι κουτός, ή εσύ είσαι μασκαράς;

– Α, α! όχι χονδρά λόγια, γιατί ξέρεις πως έχω το χέρι κομμάτι μακρύ.

– Αν ήνε μακρύ, το κονταίνομε, πουλάκι μου!

– Ελάτε! ησυχία, . . . ντροπή!

– Έχω δέκα κομματάκια, μιας χήρας, και τα ξεκάμνω εις τα πενήντα ένα.

– Εγώ έχω πέντε ενός ορφανού, και τα ξεκάμνω 'ς τα πενήντα.

– Όλο εμπρός μου θα βγαίνης, ευλογημένε;

– Δεν είνε δικά μου, να σε χαρώ!

– Πάρτε, κύριοι, πάρτε, . . . πριν πάνε 'ς τα διακόσια.

– Θα γυρεύετε και δεν θα βρίσκετε! . . .

Και αι φωναί εξηκολούθουν, και ο πάταγος ηύξανε, και ο θόρυβος εκορυφούτο.

Τι εγίνετο εν τούτοις ο Κυρ Γιάννης; θα ερωτήση ο ενδιαφερόμενος περί της τύχης μου αναγνώστης.

Τι εγινόμην εγώ, η εν τω μανδηλίω του Κυρ Γιάννη δεδεμένη;

Ο Κυρ Γιάννης, ως άνθρωπος φρόνιμος και περιεσκεμμένος, περιήλθεν ικανήν ώραν το εν τη οδώ πλήθος, οσφραινόμενος πανταχού ως ρινηλάτης κύων, λαλών σιγά προς

τον ένα, νεύων προς τον άλλον και σφίγγων τρίτου την χείρα, εισήλθε μετά ταύτα εις το γωνιαίον καφενείον, όπου η αυτή περίπου σκηνή της οδού επανελαμβάνετο κατά μικροτέρας διαστάσεις, ανήλθε κατόπιν εις το υπεράνω του καφενείου κατάστημα, εβολιδοσκόπησε τας διαθέσεις του πανταχόθεν πλημμυρούντος κερδοσκοπικού κοινού, και μη ευχαριστηθείς, φαίνεται, κατέβη πάλιν εις την οδόν, όπου ήρχισε νέας διπλωματικές ενεργείας. Μετ' ολίγας στιγμάς ησθάνθη αυτών πλησιάσαντα εις δειλόν τινα και ωχρόν κύριον, ούτινος η μαραμμένη μορφή ενέφαινε κάματον, ανησυχίαν, και πεζότερόν τι ίσως έτι συναίσθημα, το της πείνης.

Τις οίδε πόσην ώραν είχεν ο ταλαίπωρος να φάγη.

– Λοιπόν, κυρ Θεωράκη, δεν θα κάμωμεν τίποτε; ηρώτησεν επαγωγώς μειδιών ο κυρ Γιάννης. Δεν θα μου δώσης ένα δεκάρι εις τα σαρανταεννηά;

– Στα πενήντα αγοράζω εγώ, απήντησε μετά πυρετώδους εξάψεως ο Θεωράκης.

– Πόσα; έσπευσε να ερωτήσει ψυχρώς ο μεσίτης μου.

– Τριάντα . . . αν έχης, απήντησεν ο αγοραστής.

– Δικά σας! προσέθηκεν ο κυρ Γιάννης, και έτεινε την χείρα του προς τον ωχρόν και πυρέσσοντα Θεωράκην.

– Τα χρήματα όμως, υπέλαβεν εκείνος, τείνων επίσης την χαρά του εις τον μεσίτην, άύριον το πρωί, διότι σήμεραν εκτινάχθηκα.

– Όπως αγαπάτε, παριτήρησε γλυκερώς ο κυρ Γιάννης· μου δίδετε μόνον ένα χαρτάκι . . .

Και εισελθόντες εις παρακείμενον καπνοπωλείον, ούτινος η τράπεζα είχε προχείρως μεταβληθή εις κολλυβιστικόν λογιστήριον, συνετέλεσαν προς μεγίστην μου ευχαρίστησιν την συναλλαγήν αυτών. Λέγω δε, προς μεγίστην μου ευχαρίστησιν, διότι εκτός της χορηγηθείσης μοι πάλιν προς ώραν ελευθερίας διά της λύσεως του δέματος, όπερ έφερεν υπό μάλης ο κυρ Γιάννης, είδα μεθ' υπερηφανείας, ότι μία των εις υπερτίμησιν εκατόν πενήντα φράγκων πωληθεισών μετοχών ήμην και εγώ.

– Αληθώς, διελογιζόμενην κατ' εμαυτήν, φερομένη μετ' ολίγας στιγμάς εν τω θυλακίω του κυρ Θεωράκη, αληθώς ο εκδότης μου ήτο μέγας ανήρ και είχε μεγαλοφυίαν ουχί των κοινών, κατορθώσας εντός ολίγων ημερών να αξίζουσι τα πενήντα φράγκα διακόσια. Διότι, τέλος πάντων, εγώ είχα πληρωθή πρό τινων ημερών πενήντα φράγκα, και όμως ηγοράσθην πρό τινων στιγμών αντί διακοσίων. Τούτο ήτο αλήθεια, ήτο γεγονός, ούτινος υπήρξα αυτήκοος και αυτόπτης. Και όμως εγώ ουδόλως είχα μεταβληθή· ήμην πάντοτε η αυτή, κατ' ουδέν αυξηθείσα, κατ' ουδέν βελτιωθείσα. Έφερον μόνον επ' εμού ολίγας κηλίδας ρητινίτου και στίγματά τινα εκ του βορβορώδους εδάφους του καπηλείου, όπου κατά κακήν μου μοίραν είχα κυλισθή την αξιομνημόνευτον εκείνην εσπέραν την οποίαν διηγήθην ήδη, αλλά δεν ηδυνάμην να εννοήσω, αν αι πρόσθετοί μου αύται ιδιότητες ήσαν ικαναί να δικαιολογήσωσι την υπερτίμησίν μου. Τι άρα γε συνέβη εν τω μεταξύ, και υψώθη τόσο η αξία μου; Ποίοι λόγοι παρεκίνουν τους ανθρώπους να πλειοδοτώσι προς απόκτησίν μου; Μάτην προσεπάθουν να το εννοήσω, και εσκεπτόμην έτι περί τούτου, ότε ο νέος μου κύριος εισήλθεν εις την οικίαν του, και πριν ή έτι αποβάλη τον πύλον αυτού, εξήγαγε του θυλακίου του την στιβάδα ημών όλην, ην από πρωίας, φαίνεται, είχε συναγάγει εντός αυτού, και την απέθηκε θριαμβικώς επί της τραπέζης.

X

– Ταις εκατάφερα τέλος πάντων εκατόν! εφώνησε προς μικράν τινα και κοιμήνη γυναίκα, καθημένην εγγύς τραπέζιου, και ράπτουσαν υπό το αμυδρόν φως μικράς ορειχαλκίνης λυχνίας, παρά το λίκνον κοιμωμένου βρέφους.

Αλλ' η σύζυγός του – διότι σύζυγος αυτού ήτο η ωχρά εκείνη και κατηφής γυνή, – ουδέν απήντησεν. Ανέβλεψε μόνον περιλύπως επί τινας στιγμάς προς τον λαλήσαντα, και καταβιβάσασα πάλιν τα βλέμματά της επί την νυκτερινήν αυτής εργασίαν, εξηκολούθησε ράπτουσα δι' ασταθούς και τρεμούσης χειρός.

– Ακόμη ράπτεις, Σοφία; προσέθηκεν ο Θεοδωράκης διά ταπεινοτέρας φωνής, και αποβαλόν τον πύλον αυτού προσήγγισεν εις την σύζυγόν του.

– Πρέπει να τελειώσω απόψε, απήντησεν η νεαρά γυνή.

– Τώρα που θα γείνωμεν πλούσιοι, δεν έχεις πλέον ανάγκην να ράπτεις, επανέλαβεν ο σύζυγος μειδιών. Αλλά το βεβιασμένον αυτού μειδίαμα εφαινετο θέλον αυτόν μάλλον να φαιδρύνη ή την σύζυγόν του.

– Πλούσιοι! εψιθύρισε μόλις ακουομένη η Σοφία, και παραιτούσα αίφνης την εργασίαν της.

– Έχομεν αύριον να ψωνίσωμεν; ηρώτησε διά ζωηροτέρας φωνής, και ανέβλεψεν εις τον σύζυγόν της, ενώ αδρόν δάκρυ εκυλιέττο επί της ωχράς αυτής παρειάς.

– Άρχισες πάλιν τα δάκρυα και τα παράπονα υπέλαβε μετά τραχυτέρας φωνής ο Θεοδωράκης, αποφεύγων την εις την ερώτησιν της συζύγου του απάντησιν.

– Εννοείς πολύ καλά, ότι τα δάκρυα αυτά δεν είναι δι' εμέ, αλλά διά σε περισσότερο και διά το ταλαίπωρον αυτό πλάσμα, το οποίον κοιμάται εκεί μέσα, και του οποίου δεν ηξεύρω ποία θα ήνε η τύχη, αν εξακολουθής αυτόν τον δρόμον.

– Αι! να σου ειπώ: διέκοψεν αυτήν ο κερδοσκοπός, και η φωνή του κατέστη έτι τραχυτέρα· κλαίει, αν θέλεις, και σου προξενεί ευχαρίστησιν, αλλ' άφησε τας συμβουλάς και τας νουθεσίας, διότι μου πειράζουν τα νεύρα.

– Σου πειράζουν τα νεύρα! ανέκραξεν η νεαρά γυνή, και η μορφή αυτής επορφυρώθη, και η φωνή της έτρεμεν εξ αγανακτήσεως. Σου πειράζουν τα νεύρα! και δεν σου πειράζει τα νεύρα λοιπόν η δυστυχία, την οποίαν πολύ γρήγορα θα φέρης εις το σπίτι σου, η πτωχεία και η πείνα, την οποίαν μας ετοιμάζεις, η ατιμία . . . Θεέ μου! . . .

Και η ταλαίπωρος μήτηρ μη κατορθώσασα να συμπληρώση την φράσιν της, εκάλυψε το πρόσωπον αυτής διά των χειρών και ερράγη εις λυγμούς.

– Η ατιμία! ωλόλυξεν ο Θεοδωράκης δεν ηξεύρεις τι λέγεις, . . . και κάμε μου την χάριν σε παρακαλώ . . .

Είπε, και εβάδισεν απειλητικώς προς την Σοφίαν.

Αλλ' η νεαρά γυνή, ωσει μεταμορφωθείσα αίφνης, ωσει στομωθείσα την ψυχήν διά των πικρών δακρύων άτινα έχυσαν τα όμματά της, ανέστη ορθία, και προσβλέπουσα τον σύζυγον αυτής ασκαρδαμυκτί,

– Ναι! εφώνησεν, η ατιμία! Επώλησες ό,τι είχαμεν, και αυτά τα ολίγα μου κοσμήματα, και αυτόν τον μικρόν σταυρόν της κόρης μας, διά να αγοράσης μετοχάς, διά να παίξης εις το χαρτοπαίγιον, διότι τι άλλο τέλος πάντων είναι αυτό το εμπόριον παρά χαρτοπαίγιον! Και όμως δεν ησύχασες! ηγόρασες και άλλας σήμερα· με τι τας επλήρωσες; με τι θα τας πληρώσης, αφού δεν έχομεν πλέον ούτε μίαν δραχμίν διά να αγοράσωμεν ψωμί, αφού θ' αναγκασθώ να πωλήσω το μικρό αυτό υποκαμισάκι, που έρραπτα διά την κόρην μου, διά να ζήσωμεν αύριον;

Ο Θεοδωράκης δεν ήτο πλέον ο ίδιος άνθρωπος. Ίστατο προ της συζύγου του ενεός και άφωνος, ως μη αναγνωρίζων αυτήν, ως παράφρων προς στιγμίν γενόμενος.

- Λέγε μου λοιπόν! επανέλαβεν η Σοφία, με τι τας επλήρωσες;
- Θα τας πληρώσω αύριον, . . . απήντησε μηχανικώς ούτως ειπείν ο κερδοσκόπος.
- Με τι; με τι; επέμενε κραυγάζουσα η νεαρά γυνή.
- Πλην, Σοφία μου, υπέλαβεν ο σύζυγος, ηπιώτερος εκ της αλλοφροσύνης αυτού ανακύψας, αύριον θα ήνε υπερτιμημένοι, θα τας πωλήσω εις τα διακόσια, και θα ωφεληθώμεν πέντε χιλιάδας φράγκα . . .
- Και αν αύριον δεν ήνε υπερτιμημένοι;
- Θα ήνε μεθαύριον, αντιμεθαύριον, θα ήνε τέλος πάντων εντός ενός μηνός. Το πράγμα είνε άφευκτον. Παραγγελίαι έρχονται καθ' ημέραν από το εξωτερικόν, από την Κωνσταντινούπολιν . . . και μέχρι της λήξεως τον συναλλάγματος . . .
- Και ο κερδοσκόπος, ωσει άκων εξολισθήσας εις την τελευταίαν του εξομολόγησιν, ανεστάλη αποτόμως, ψιθυρίζων καθ' εαυτόν – Διάβολε! πώς μου εξέφυγε!
- Συναλλάγματος! εξεφώνησεν η νεαρά γυνή· υπέγραψες συνάλλαγμα, διά να αγοράσης παληόχαρτα; Έδωκες την υπογραφήν σου, την τιμήν σου, διά να πλουτίσης με τον νουν, διά να έμβης μεθαύριον εις την φυλακήν, και να με αφήσης εις τους πέντε δρόμους;
- Η Σοφία δεν ηδυνήθη να περάνη τους λόγους της. Οι αλλεπάλληλοι κλονισμοί κατέβαλον αυτήν, και έπεσε λιπόθυμος επί τινος έδρας.
- Αλλ' η πεπωρωμένη, φαίνεται, του συζύγου του της καρδία ουδόλως εκ του θεάματος εκείνου εταράχθη, ενώ εγώ, η απλή μάρτυς του μικρού εκείνου οικογενειακού δράματος, έτρεμον όλη εκ της συγκινήσεως.
- Πλησιάσας ο Θεωδωράκης εις το τραπέζιον, εφ' ου εκείμην μετά των άλλων μου αδελφών, ήνοιξε τον σύρτην αυτού και μας εκλείδωσεν εντός των σκοτεινών του μυχών.
- Εκείθεν ήκουσα αυτόν μετ' ολίγον απερχόμενον με γοργόν το βήμα, και κλείοντα βιαίως όπισθεν αυτού την θύραν του δωματίου.

XI

Πολλάς, υποθέτω, ημέρας έμεινα εκεί φυλακισμένη.

Ότε ηνοίχθη ο σύρτης, και η χειρ του κυρίου ημών μας εξέβαλε πάλιν εις φως, παραχώδης και δυσάρεστος σκηνή συνέβαινεν εντός του δωματίου.

Είδον ξένας και παραδόξους μορφάς αναιδή περιφερούσας πέριξ τα βλέμματα, ήκουσα συγκεχυμένας τινας φράσεις, εν αις αι λέξεις: διαμαρτύρησις, κατάσχεσις, φυλακή! πολλάκις επανελαμβάνοντο, και ησθάνθην εμαυτήν τέλος μεταβαίνουσας εις άλλας χείρας.

– Ιδού! είπεν ο Θεοδωράκης πρός τινα των παρισταμένων ξένων. Είνε εκατόν κομμάτια· με τα εικοσιτέσσαρα κάμνουν επτά χιλιάδες τετρακόσια φράγκα περισσότερον αφ' ό,τι οφείλω.

– Και τα έξοδα; τα έξοδα! προσέθηκε ρικνή τις και κιτρίνη μορφή, κτήμα δικαστικού κλητήρος, ως εσυμπέρανα.

– Κρατήσατε και τα έξοδα, όσα είναι, είπεν ο Θεοδωράκης, και επιστρέψατέ μου το υπόλοιπον.

– Βλέπεις πώς έγεινες πλούσιος; υπέλαβε διά σβεννυμένης φωνής η επί του ανακλίντρου ασθενής κατακειμένη σύζυγος του πτωχεύσαντος κερδοσκόπου.

– Να πάρη ο διάβολος την αντιπολίτευσιν, η οποία έκαμε την σύμβασιν όπως την έκαμε! απήντησεν εκείνος, βλοσυρώς βλέπων χαμαί.

– Όσον δι' αυτό, κυρία, είναι σωστόν! υπέλαβεν ο νέος μου κάτοχος, τυλίσσων ημάς πάσας εις ικανώς ογκώδες σπείραμα, και περιδένων αυτό διά ρυπαρού λωρίου. – Αλλέως τα επεριμέναμεν και αλλέως μας εβγήκαν. Προσκυνώ!

Και εξήλθε του θαλάμου μεθ' ημών.

XII

Το λυπηρόν θέαμα της τελευταίας σκηνής, ησ παρέστην μάρτυς, η συνείδησις ότι υπήρξα και εγώ εν μέρει αφορμή δακρύων και δυστυχίας εργάτις, και υπέρ πάντα ίσως το προσβάλλον την φιλοτιμίαν μου συναίσθημα της φοβέρας μου υποτιμήσεως, ταύτα πάντα συνεκίνησαν την καρδίαν μου και εξάλισαν την κεφαλήν μου, ώστε δις ίσως και τρις εντός της ημέρας μετήλλαξα κύριον χωρίς να το εννοήσω.

Μόλις μεθ' ημέρας, συνελθούσα κάπως εις εμαυτήν, εννόησα εκ της νέας, ικανώς κωμικής, σκηνής, εις ην παρευρέθην, ότι διετέλουν εις χείρας μικρού τινος εκ των νεοφωτίστων εκείνων μεσιτών, ους είχαν εμπάιξει εν ώρα ευδαιμονίας.

Ο κάτοχός μου επιτέλει μέρος παραδόξου τινός χορού, συνωθουμένου περί το σφαιριστήριον μεγάλου και ικανώς πλήθοντος καφενείου. Οι τον κυβευτικόν δ' εκείνον όμιλον συγκροτούντες, κατηφείς συγχρόνως και αγρίας έχοντες τας όψεις, αντήλασσον μεγαλοφώνως φράσεις πρωτακούστους εις εμέ και ακαταλήπτους, και ηγωνίζοντο τις πρώτος να πωλήση, ως ημιλλώντο άλλοτε τις ν' αγοράση περισσότερον του άλλου.

Πού ο πάταγος εκείνος, ο προ δύο μηνών, ο πυρετώδης και πλήρης ζωής! πού αι συμμιγείς εκείναι κραυγαί των απλήστων αγοραστών, ας ήκουον εν ευφροσύνη τα ώτα μου! πού το εύθυμον εκείνο και πλήρες ελπίδων πλήθος, το θυσιάζον υπέρ ημών και τον έσχατον αυτού οβολόν!

Πομφόλυγες ήσαν φαίνεται αι ελπίδες των και διερράγησαν, καπνός ην το πλήθος και διελύθη.

Τοιαύτα τινα εφιλοσόφουν κατ' εμαυτήν, ακούουσα περί εμέ τας αλλοκότους ταύτας φράσεις:

- Αγοράζω με δεκαπέντε, το ένα εμπρός, παραδοτέα την πρώτην.
- Πουλώ τέσσαρα κομματάκια με δεκαέξι, το ήμισυ εμπρός.
- Πουλώ δέκα εις τα δεκαπέντε και μισό, μετά το χρηματιστήριον.
- Αγοράζω με δεκαπέντε και μισό, το ήμισυ εμπρός δι' αύριον.
- Αγοράζω με δεκατέσσαρα πενήντα κομμάτια υποχρεωτικά.
- Πουλώ εις την διάθεσίν μου είκοσι κομμάτια, με δεκαέξι το έν εμπρός διά μεθαύριον

το πρωί.

- Πουλώ με δεκαέξι, το ήμισυ εμπρός, εις την διάθεσιν του αγοραστού!

Εκ των φράσεων τούτων, και άλλων πολλών ομοίων, αίτινες ανεμιγνύοντο αδιακόπως εις τας εκφωνήσεις των υπηρετών του καφενείου, διατασσόντων «ένα λουκούμι!» ή «ένα βαρύν και γλυκύν!» ουδέν άλλο εννόησα, ή τούτο μόνον, ότι πολλοί ήσαν πωληταί, ολίγοι δε αγορασταί.

Μετ' ολίγον ήκουσα και τον κάτοχόν μου, εις ου το θυλάκιον μονήρης και τεθλιμμένη εθρήνουν σιγά το παρελθόν μου μεγαλείον, αναφωνήσαντα.

- Μία μόνη μου έμεινε! την ξεκάμνω εις τα δεκατέσσαρα και μισό!

Α! πόσον βαθέως επίκρανε την ψυχήν μου η λέξις εκείνη: ξεκάμνω!

Τοσούτον λοιπόν άχρηστον και οχληρόν σκεύος είχα καταντήσει, ώστε ευτυχία ελογίζετο η απαλλαγή μου;

Ουδέποτε ευαίσθητος αλλ' άσχημος δεσποινίς, παρηγκωνισμένη εις γωνίαν τινά της αιθούσης χορού, ησθάνθη μεγαλειέραν ταπείνωσιν και λύπην, όσην εγώ την στιγμίν εκείνην εν τω θυλακίω του χονδροειδούς και ρυπαρού μου κατόχου, ούτε θερμοτέρα ευγνωμοσύνην προς τον καλούντα αίφνης αυτήν χορευτήν, όσην εγώ προς τον πλησιάσαντα εις τον πωλητήν μου κοντόν και παχύν βρακοφόρον, και ειπόντα μετ' ευμενούς και απλοϊκού μειδιάματος.

- Φέρ' την εδώ παιδί μου! εγώ την αγοράζω 'ς την τύχην της κόρης μου.

XIII

Και ούτω μετήλλαξα πάλιν κύριον.

Ο νέος μου κάτοχος ούτε την επιβάλλουσαν και σοβαράν είχε αναβολήν του πρώτου μου αγοραστού, ούτε μύρα απέπνεεν ως η πρώτη μου κυρία, ούτε φλογερά απέθηκεν επί της παρειάς μου φιλήματα, ως η χαρίεσσα θαλαμηπόλος, ούτε εις θυσίας υπεβλήθη χρηματικάς προς απόκτησίν μου, ως πολλοί των μετά ταύτα κυρίων μου. Και όμως ηγάπησα αυτόν, ως αγαπά τις τον εν τη δυστυχία φίλον, ως αγαπά τον φιλανθρώπως παρέχοντα άσυλον εις εγκαταλελειμμένον και έρημον. Ούτω δε μετά παλμών αληθινής αγάπης και ακραιφνούς ευγνωμοσύνης συνώδευσα αυτόν εις την μικράν του οικίαν, όπου, μόλις εισελθών, συνήντησε την σύζυγόν τον, φαιδράν και ροδοκοκκίνους έχουσαν τας παρειάς γυναίκα, πλύνουσαν αφελώς εντός μικράς σκάφης χονδρά τινα ασπρόρρουχα.

– Νά! γυναίκα, είπεν· αυτό να το φυλάξης 'ς την τύχην της κόρης μας!

– Τι είναι αυτό, ηρώτησεν εκείνη, και καταλιπούσα την πλύσιν της ανήγειρε την κεφαλήν, και έτεινε την υγράν της χείρα προς εμέ.

– Αυτό, γυναικούλα μου, υπέλαβεν ο αγαθός ανήρ, είναι μετοχή του Λαυρίου. Έχει εβδομήντα δύο δραχμαίς και εικοσιπέντε λεπτά, και με τον καιρό θα γεννήση πολύ περισσότεραις. Φύλαξέ την.

– Χριστέ και Παναγία! εφώνησεν η απλή γυνή. 'Σ τα σωστά σου είσαι, άνδρα;

– Άκουσε, που σου λέω! φύλαξέ την και θα ιδής. Αν έχη τύχη η κόρη μας, θα της κάμωμε μ' αυτό το χαρτί την προίκα της!

– Αφού είναι έτσι! υπέλαβεν υποτασσομένη η σύζυγος· συ κάτι θα ξέρεις· φέρε να την φυλάξω.

Και σπογγίσασα τας χείρας αυτής, με έλαβεν άκροισ δακτύλοις, εισήλθεν εις το χαμόγειον δωμάτιον της οικίας, και εξαγαγούσα εκ των μυχών κολοσσιαίου κιβωτίου μικρόν κομβόδεμα, εν ώ υπήρχον συνεπτυγμένα και άλλα παντοειδή κιτρινόχροα και απηρχαιωμένα χαρτία, με έδεσε μετ' αυτών.

XIV

Εδώ, φίλε αναγνώστα, έληξεν – επί του παρόντος – ο πολυτάραχος μου βίος.

Εδώ κείμαι εν ησυχία, ως εν τάφω, στενοχωρουμένη εκ της μοναξίας και χασμωμένη εκ της πλήξεως.

Εδώ αναμνήσκομαι της παρελθούσης μου λαμπρότητος, και εύχομαι εν χριστιανική εγκαρτερήσει: «μη χειρότερα».

Εδώ τέλος μ' επήλθεν η ιδέα να γράψω τα απομνημονεύματά μου, ίνα διασκεδάσω την πλήξιν μου.

Εύχομαι, όπως διεσκεδάσα εγώ γράφουσα, να διασκεδάσης και συ αναγινώσκων.

Η ΕΣΠΕΡΙΣ ΤΟΥ ΚΥΡΙΟΥ ΣΟΥΣΑΜΑΚΗ

Α'

Ο Κύριος Παρδαλός και η κυρία Παρδαλού είνε προσκεκλημένοι το εσπέρας εις συναναστροφήν.

Ο Κύριος Σουσαμάκης, υπάλληλος του γραφείου όπερ διευθύνει ο κύριος Παρδαλός, ενυμφεύθη πρό τινων μηνών, τη αγαθή συμπράξει του προϊσταμένου του, πλουσίαν τινα νύμφην εκ Πατρών, έχουσαν μεν ένα οφθαλμών ολιγώτερον αυτού, αλλ' εις αποζημίωσιν του ελλείποντος οφθαλμού δεκαπέντε έτη ηλικίας περισσότερα, και εις αποζημίωσιν των περισσευόντων δεκαπέντε ετών τριάκοντα πέντε χιλιάδας δραχμών προίκα. Ο όλβιος Σουσαμάκης εσυλλογίσθη κατ' αρχάς, εις πανηγυρισμόν του σπουδαίου τούτου και ευτυχούς συμβεβηκότος του βίου του, να δώση χορόν εις τους παρανύμφους την αυτήν των γάμων του εσπέραν· είχε δε μάλιστα παρακαλέσει υπαξιωματικόν τινα φίλον του να τω προμηθεύση εκ της στρατιωτικής μουσικής έν φλάουτον, έν κλαρινέτον και έν τρομπόνι, ήτοι ένα πλαγίαυλον, ένα οξύαυλον και μίαν βαρυσάλπιγγα, ως γράφουσι σήμεραν οι νεωφώτιστοι της γλώσσης καθαρισταί, όπως το εναρμόνιον αυτών μέλος πτερώση τους πόδας των προσκεκλημένων.

Αλλ' είτα μετενόησε, σκεφθείς ότι δεν ήτο καλόν να παρατείνη το μεταξύ της στέψεως και της απομονώσεως αυτού χρονικόν διάστημα, και απεφάσισε να αναβάλη εις προσφορότερον καιρόν τον χορευτικόν των γάμων του πανηγυρισμόν.

Ούτω λοιπόν την εβδόμην Νοεμβρίου, ημέραν πέμπτην, ωραία επισκεπτήρια, δίκην μετριοφρόνων προσκλητηρίων, διενεμήθησαν εις τους γνωρίμους και φίλους του κυρίου Σουσαμάκη, ων έν έλαβεν και ο Κύριος Παρδαλός, έχον ούτω:

«Ο Κύριος και η Κυρία Σουσαμάκη παρακαλούσι τον Κύριον και την Κυρίαν Παρδαλού να λάβωσι την καλωσύνην να πάρωσι το τσάι εις την οικίαν των την Κυριακήν, 10 Νοεμβρίου, εις τας 8 το εσπέρας».

Σημειωτέον ότι την ημέραν ταύτην εξέλεξεν η αβρά πρόνοια της Κυρίας Σουσαμάκη, καθότι την κυριακήν εκείνην συνέπιπτε η επέτειος της εορτής του νεαρού της συζύγου – ο Σουσαμάκης εκαλείτο Ορέστης – και η νέονυμφος Πασιπάη εσκέφθη, ότι προσφνέστατον ήτο να πανηγυρισθώσι διά του αυτού χορού και διά του αυτού κυπέλλου τείου ο τε γάμος της και η εορτή του συμβίου της.

Ούτω λοιπόν την εσπέραν της Κυριακής, 10 Νοεμβρίου, διπλαί συγχρόνως γίνονται ετοιμασίαι· ετοιμασίαι υποδοχής εν τω οίκω του Σουσαμάκη, και ετοιμασίαι επισκέψεως εν τω οίκω του Παρδαλού.

Ας μνημονεύσωμεν εν παρόδω, και πριν εισέλθωμεν εις τας οικίας του Αμφιτρύωνος και του ξένου του, ότι την προτεραίαν το εσπέρας, καθ' ην στιγμήν ο Κ. Παρδαλός ητοιμάζετο να αναχωρήση εκ του γραφείου, επλησίασεν εις αυτόν δειλώς ο Σουσαμάκης, και περιελίσσων εις τους δακτύλους του την άλυσιν του ωρολογίου του, ίνα διασκεδάση πως την δειλίαν αυτού, τω είπε, μειδιών γλυκερόν μειδίαμα σεβασμού και υποταγής·

– Λιπόν . . . θα σας έχωμεν αύριον το εσπέρας, Κύριε Διευθυντά;

– Χωρίς άλλο, Κύριε Σουσαμάκη, . . . χωρίς άλλο! απήντησεν ο Κύριος Παρδαλός, αντιμειδιών και εκείνος μειδίαμα υπεροχής και προστασίας.

B'

Ο Σουσαμάκης, εννοών να πανηγυρίσει τους γάμους του και την γιορτήν του, ουδόλως εσκόπει να δώσει εκ των τυπικών εκείνων συναναστροφών, καθ' ας οι προσκεκλημένοι πίνουν εν κύπελλον τείου – οι τολμηρότεροι και δύο, – βρέχουσιν εντός αυτού εν ή δύο μικροσκοπικά παξιμαδάκια, χορεύουσι πολλοί κυμβαλιζόντων ολίγων, και απέρχονται τέλος περί τας δύο ή τρεις μετά το μεσονύκτιον, κάθιδροι, κατάκοποι, λιμώττοντες και διψώντες. Άνυμφος έτι είχε πολλάκις μετάσχει τοιούτων χορευτικών εσπερίδων, και η μνήμη των διετηρείτο έτι πλήρης πείνης και ρίγους εν τη φαντασία του. Συναισθανόμενος δε βαθύτατα την ορθότητα του γραφικού ρητού: *ό συ μισείς ετέρω μη ποιήσης*, ουδόλως ήθελε να πάθωσιν οι ξένοι του ό,τι αυτός πολλάκις είχε πάθει και από καρδίας εμίσει. Διά τούτο λίαν πρωί εξήλθεν εις την αγοράν, επρομηθεύθη σπώρας, ορεκτικά τραγήματα, άρτον ιδίως πολύν και οίνον έτι πλείονα, και αφού παρήγγειλεν εις το Σολωνείον τα απαιτούμενα γλυκύσματα και δροσιστικά, μη λησμονήσας και τα παγωτά – ήθελε, βλέπετε, να φιλεύση μεγαλοπρεπώς τους προσκεκλημένους του, – επανέκαμψεν εις την οικίαν του, άγων κατόπιν αυτού δύο εκ των τροφίμων της σχολής των απόρων παιδων, κομίζοντας πλήρεις τους καλάθους αυτών.

Αλαζών και βρενθυόμενος εισήλθεν ο Σουσαμάκης εις την οικίαν του, και απ' αυτής ήδη της θύρας εφώνησε γεγωνός προς την υπηρέτριαν:

– Μαρία! έλα πάρτ' αυτά.

Αντί όμως της υπηρετρίας, ήτις την στιγμήν εκείνην μετεκόμιζεν ανώνυμά τινα σκευή εις ανώνυμον της οικίας μέρος, επεφάνη εις την κλίμακα η κυρία Παισιφάη, άτακτον έχουσα την κόμην και την πρωινήν της λευκήν εσθήτα φορούσα.

– Μπα, Παναγία μου! ανέκραξε, προσηλούσα τον μονάκριβον αυτής οφθαλμόν εις τας προμηθείας του συζύγου της, τι τα ήθελες όλ' αυτά τα πράγματα, Ορέστη;

– Πώς, τι τα ήθελα; και τι θα φάγουν το λοιπόν οι προσκεκλημένοι;

– Τι θα φάγουν; μη δα τους έχομεν τραπέζι;

– Δεν τους έχομεν τραπέζι, αλλά θα ήνε άνοστον πράγμα να τους αφήσωμεν να φύγουν νηστικοί, . . . περασμένα τα μεσάνυκτα.

– Ωραίον πράγμα! . . . υπέλαβε πικρώς μορφάζουσα η κυρία Σουσαμάκη, ωραίον πράγμα! να δροσιζονται αι κυρίαί με μήλα και με κρασί του Σόλωνος.

– Αι κυρίαί, αν αγαπούν, ας πιουν λεμονάδαις, και ας φάγουν πισκότα και παγωτά . . .

– Λεμονάδαις; πισκότα; παγωτά; ανεφώνησεν η Παισιφάη, και η φωνή της ανέβαινε προς την υπάτην καθόσον προυχώρει η απαρίθμησις. Χαρά 'ς το! Μα το λοιπόν θα μας κοστίση χίλιας δραχμαίς αυτή η αστειότης!

– Ουφ! αδελφή, πώς κάμνεις έτσι;

Ο συζυγικός διάλογος ήθελεν ίσως εξακολουθήσει έτι, τραχυνόμενος επί μάλλον, αν δεν διέκοπτεν αυτόν ο εις των μικρών κομιστών, παρατηρούν κάπως μεγαλοφώνως:

– Αφεντικό! δεν μας αδειάζεις το καλάθι, να τραβάμε;

Η παρατήρησις αύτη άμεσον μεν συνέπειαν είχε να κενωθώσι τα πλήρη καλάθια, έμμεσον δε να σιγήση προς ώραν η τρυφερά του Σουσαμάκη σύζυγος.

Προς ώραν είπομεν, και ο αναγνώστης ημών εννόησε βεβαίως εκ της αμυδράς εικόνας των νεονύμφων, ην παρέσχεν αυτό ο ανωτέρω διάλογος, ότι το υπόλοιπον της ημέρας δεν παρήλθεν ήρεμον και ατάραχον. Πολλάι σκηναί όμοια προς την προ μικρόν διεδραματίσθησαν κατόπιν μέχρι της εσπέρας.

Ποίαί τίνες όμως ήσαν και πού κατέληξαν, δεν δυνάμεθα να αφηγηθώμεν, διότι ηθέλομεν ούτω προκαταλάβει τους αναγνώστας ημών, και η συνέχεια της διηγήσεως ταύτης, ως και το τέλος της, ουδέν ήθελον έχει πλέον το ενδιαφέρον αυτούς. Διά τούτο καταλείπομεν επί του παρόντος το νεόνυμφον ζεύγος, και μεταβαίνομεν εις την οικίαν τον κυρίου Παρδαλού.

Γ'

Η ώρα είνε έκτη μετά μεσημβρίαν και η οικογένεια Παρδαλού, τουτέστιν ο κύριος, η κυρία και τα δύο αυτών τέκνα, μικρά αγόρια 6-8 ετών ηλικίας, κάθηνται περί την τράπεζαν του γεύματος.

– Πρόσεχε, Γιωργάκη, πρόσεχε παιδί μου, λέγει ο πατήρ προς το μικρότερον εξ αυτών, όπερ μάτην προσπαθεί να εισαγάγη διά της βίας εις το στόμα του κολοσσιαίου τεμάχιον κρέατος, και ουδέν άλλο κατορθοί, ή να περιχρίση διά του εμβάμματος την ρίνα, τα χείλη, τας παρειάς και αυτάς του τας σιαγόνας.

– Αι, αι! ανακράζει ο μεγαλείτερος Παρσαλίδης, κύτταξε, κύτταξε, μαμά, πως έγεινε ο Γιωργάκης! σωστός μασκαράς.

Και ταύτα λέγων σύρει την μητέρα του εκ της εσθήτος, ίνα ελκύση την προσοχήν αυτής επί το διασκεδαστικόν θέαμα.

Αλλ' ο Γιωργάκης, διαστέλλων φοβερά τα σπινθηρίζοντα εξ οργής όμματά του, και πριν ήδη προφθάση να στραφή προς αυτόν η μήτηρ του, σφενδονίζει κατά της μορφής του πρεσβυτέρου του αδελφού το επί της περόνης του καρφωμένον τεμάχιον κρέατος, όπερ μάτην εκοπίαζε να εισβιάση εις το παιδικόν του στόμα, επιφωνών:

– Μασκαράς; εγώ; να, το λοιπόν, να γείνης και συ μασκαράς.

Τι έγεινεν η μορφή του Γιαννάκη – Γιαννάκης εκαλείτο ο άλλος υιός του Κυρίου Παρδαλού – ευκόλως μαντεύει ο αναγνώστης· ό,τι όμως δεν μαντεύει, ούτε ημείς δυνάμεθα ευκόλως να περιγράψωμεν, είνε η επισυμβάσα σκηνή.

Ο Γεωργάκης ξεκαρδιζόμενος από τα γέλοια· ο Γιαννάκης ξεφωνίζων, οδυρόμενος, προσπαθών παντοίαις δυνάμεσι να επιπέση κατά του μικρού του αδελφού, ενώ η μήτηρ του τον εμποδίζει, και κραυγάζων: «αφήστε με να τον πνίξω»· ο Κύριος Παρδαλός, ανιστάμενος της τραπέζης πλήρης οργής, συλλαμβάνων από του ωτός τον Γεωργάκη και απάγων αυτόν, κλαίοντα και ανθιστάμενον, εις την καρβουνοθήκη· και η κυρία Παρδαλού τέλος, ήτις δεν ηξεύρει τι να πρωτοκάμη· να περιστείλη τας φονικάς ορέξεις του πρωτοτόκου της, να εμποδίση τον σύζυγόν της από του να φυλακίση τον μικρότερόν της υιόν εις μέρος σκοτεινόν, ως λέγει, και γεμάτον ποντικούς, ή να θρηνήση το ωραίον μεταξωτόν της φόρεμα, όπερ εκηλίδωσαν οι από της παρειάς του Γιαννάκη αναπηδήσαντες ζωμοί.

Αλλ' ο Κύριος Παρδαλός σύρει ανένδοτος τον υιόν του από του ωτίου, και μετ' ολίγον επιστρέφει θριαμβευτικώς, αφού ήδη εφυλάκισεν αυτόν.

– Σ' ελέρωσε το παληόπαιδο; λέγει προς την σύζυγόν του· βλέπεις; αυτά κάμνουν τα χάιδια. Δεν τους τιμωρείς ποτέ, και δι' αυτό κατήντησαν έτσι. – Και συ, ανόητε! προσθέτει μετά μικρόν, αποτεινόμενος εις τον σπογγιζόμενον έτι Γιαννάκη, τι ήθελες να τον περιπαίξης;

– Δεν τον περίπαιξα, πατέρα, απαντά εκείνος θρηνωδώς· μασκαρά μονάχα τον είπα.

– Και τι παραπάνω ήθελες να του ειπής; υπολαμβάνει η μήτηρ του, ανισταμένη και αυτή της τραπέζης, και εξετάζουσα λεπτομερέστερον την κηλιδωθείσαν εσθήτα της.

– Κύτταξε πώς σ' έκαμε το βρωμόπαιδο, παρατηρεί ο Κύριος Παρδαλός, ούτινος το βαλάντιον ιδίως συνεκίνει περισσότερον η γενομένη καταστροφή. – Πάει 'ς την οργή φόρεμα τριακοσίων δραχμών . . .

– Όχι δα! καθαρίζεται, πιστεύω . . .

– Παστρεύει, πατέρα, παστρεύει, υπολαμβάνει εμβριθώς ο Γιαννάκης· να, με λιγάκι ψωμί να το τρίψη . . .

– Έλα, σιώπα και συ ανόητε, . . να μη σε βάλω και σένα εκεί που είν' ο άλλος . . .

Σημειωτέον δε, ότι την στιγμήν ακριβώς εκείνην ο άλλος παρείχεν από της ειρκτής αυτού ταραχωδέστατα της υπάρξεώς του σημεία. Αι φωναί του από μελαγχολικού και ηρέμου

κλαυθμού έφθانون εν μια στιγμή εις οξειάς και βραγχώδεις κραυγάς, η γλώσσα του εφλυάρει ασχημολογούσα μεγαλοφώνως, υβρίζοντα και απειλούσα, οι δε πόδες του και αι χείρες του, πλήττουσαι οτέ μεν το έδαφος οτέ δε την θύραν, απετέλουν παράδοξον συναυλίαν, ήτις την στιγμήν ακριβώς εκείνην είχε κορυφωθή εις το αφόρητον.

– Θα, με 'βγάλετε από 'δώ μέσα; εκραύγαζε· θα σπάσω την πόρτα, νά! και ελάκτιζε μανιωδώς κατά της θύρας.

Μετ' ολίγον πάλιν εκόπαζεν η εκδικητική του έξαψις, και τρεπόμενος επί το ελεγειακώτερον, εθρήνει σπαρακτικώς·

– Θα με φαν τα ποντίκια, μητέρα μου, . . χρυσή μου μητερούλα, δεν με λυπάσαι;

– Πήγαινε βγάλ' τον, Δημητράκη, αν αγαπάς τον Θεόν, λέγει, συγκεκινημένη ήδη, η Κυρία Παρδαλού προς τον σύζυγόν της· πήγαινε βγάλ' τον· αρκετά ετιμωρήθη ως τώρα.

– Κάμνε την δουλειά σου, σε παρακαλώ, απαντά εκείνος σοβαρώς· άφησέ τον να εννοήση το σφάλμα του και να διορθωθή, Δεν παθαίνει τίποτε, . . μη φοβήσαι.

Αλλ' αίφνης ηχεί ο κώδων της ανοιγομένης θύρας, βήματα ακούονται εις την κλίμακα, ο δε δεσμευθείς Γεωργάκης, εννοών ότι ξένος αναβαίνει εις την οικίαν, ωφελείται εκ της περιστάσεως, και επιτείνει τας κραυγάς αυτού και τους θρήνους.

– Έλα, πήγαινε τώρα 'βγάλε τον, επαναλαμβάνει η κυρία Παρδαλού, κ' είν' εντροπή να μας ακούουν και ξένοι άνθρωποι.

Ο Παρδαλός, υποτασσόμενος εις την υπερτάτην κοινωνικήν ανάγκην του να μη ακουσθή, πορεύεται βραδέως εις την καρβουνοθήκην και αποφυλακίζει τον υιόν του, καθ' ην στιγμήν ο αναβαίνων την κλίμακα παρίσταται ενώπιον αυτού.

– Α! εσύ είσαι Γιάννη; λέγει προς αυτόν Ο Κ. Παρδαλός· τι τρέχει;

– Ο αφέντης και η κυρά μ' έστειλαν να 'ρωτήσω αν θα μείνετε απόψε εις το σπίτι, . . για να έλθουν.

– Προσκυνήματα πολλά, λέγει εξερχομένη του εστιατορίου και παρεμβαίνουσα η κυρία Παρδαλού, ήτις είχεν ακούσει έσωθεν την φωνήν του υπηρέτου, προσκυνήματα πολλά, και να μας συγχωρούν, διότι είμεθα προσκεκλημένοι απόψε εις συναναστροφήν.

Ο υπηρέτης αναχωρεί, τα παιδιά ευρεθέντα και πάλιν αντιμέτωπα αγριοκυττάζονται, η κυρία Παρδαλού επιθεωρεί εκ τρίτου το φόρεμά της, όπερ βλέπει ότι είνε ηναγκασμένη να αλλάξη, ο δε Παρδαλός ακοντίζει βλέμμα πολυσήμαντον εις τους υιούς του, όπερ κατορθοί τέλος πάντων να επαναφέρη την οικιακήν ειρήνην εν μέσω της οικογενείας Παρδαλού.

– Ουφ! και αυταίς η συναναστροφαίς! επιλέγει η κυρία Παρδαλού, στεναζουσα μετά κόπου – ελησμονήσαμεν να παρατηρήσωμεν εγκαίρως, ότι η κυρία Ευφροσύνη, η Φρόσω, ως αποκαλεί αυτήν ο σύζυγός της, είνε γυνή ικανώς εύσωμος, δι' ην η ελαχίστη σωματική κίνησις, και αυτός ο στεναγμός, είνε κόπος σπουδαίος. – Ουφ και αυταίς η συναναστροφαίς ταις βαρύνομαι, σε βεβαιώνω, σαν ταις αμαρτίαις μου! Αν δεν ήτον τώρα ο κύριος Σουσαμάκης με την συναναστροφήν του, ούτ' εγώ θα φορούσα το καλό μου φόρεμα, ούτε θα πάθαινα ό,τι έπαθα.

– Τι σου πταίει, μάτια μου, ο Σουσαμάκης; ερωτά απαθώς ο κύριος Παρδαλός· πταίει αυτός ο κακοαναθρεμμένος – και εξέτεινε την χείρα του προς τον Γεωργάκη, όστις εκάθητο από τινος εις μίαν των γωνιών του δωματίου, σκυθρωπάζων έτι και δυσηρεστημένος – τον οποίον θα κρεμάσω, μου φαίνεται, καμμίαν ώραν από τα ποδάρια.

– Ουμ! εγρύλλιξεν ο Γιωργάκης από της γωνίας του.

– Σιωπή! εβρυχήθη ο πατήρ αυτού. – Έπειτα, προσέθηκε πάλιν απαθώς, διατί να φορέσης, ευλογημένη, το φόρεμά σου από τας πέντε;

– Και πώς ήθελες να σφιχθώ έπειτα, μετά το φαγή;

– Πώς θα σφιχθής τώρα που θ' αλλάξης;

– Ούτ' εγώ δεν ξεύρω· όπως ημπορέσω. Μα νά δα, δι' αυτό βαρύνομαι κι' εγώ τας συναναστροφάς.

Και μετά μικράν σιγήν προσέθηκεν·

– Έλα να μην πάμε, Δημητράκη μου, αι; πού να κάθημαι τώρα ν' αλλάζω . . .

– Σου βοηθώ εγώ, δεν πειράζει.

– Νά η ώρα, που θα μου βοηθήσης εσύ! Έπειτα, κύτταξε τι καιρός κάμνει έξω. Κρύο, λάσπαις . . .

– Τι σημαίνει; μήπως θα πάμε πεζοί; – Α! είδες! λησιμόνησα να παραγγείλω αμάξι. – Τόσο το καλλίτερο λοιπόν· άφησε τον Σουσαμάκη σου να κουρεύεται. Πού του ήλθε τώρα κι' αυτού η όρεξις να δίδη συναναστροφάς . . .

– Δεν είναι δυνατόν, Φρόσω μου, να γείνη αυτό το πράγμα, Εις τον Σουσαμάκην έχομεν ένα είδος υποχρεώσεως· ημείς σχεδόν τον υπανδρεύσαμεν. Σήμερον είναι η επέτειος του γάμου του . . . επομένως πρέπει να πάμε· δεν γίνεται. Όσον δι' αμάξι, στέλλομεν τον Θεωρή και πιάνει 'ς την στιγμὴν ένα· η πλατεία των αμαξίων κοντά είναι.

– Αχ! πώς με στενοχωρείς, Δημητράκη! υπέλαβε γογγύζουσα η κυρία Παρδαλού, και λαβούσα έν κηρίον επορεύθη εις το δωμάτιόν της.

– Σεις πηγαίνετε να πλαγιάσετε, αφού μελετήσετε πρώτον τα μαθήματά σας, είπεν ο κύριος Παρδαλός προς τους υιούς του, και κυττάξετε να μην πιασθήτε, γιατί . . . αι! τόσο μόνον σας λέγω.

Τα παιδιά λαβόντα έν άλλο κηρίον ετράπησαν προς το υπερώνον, όπου είχαν το δωμάτιόν των, ο δε πατήρ αυτών, κύψας εις την κλίμακα εφώνησε·

– Θεωρή!

– Ορίστε, αφέντη!

– Πήγαινε να πιάσης έν αμάξι . . . μετά μισήν ώραν!

– Πες του να περάση και από της Λιζιέ, να μου πάρη ένα ζευγάρι γάντια . . . επτάμισυ αριθμό, άσπρα! εφώνησεν εκ τουωματίου της η κυρία Ευφροσύνη.

– Καλά, . . και τώρα ενθυμήθης να πάρης γάντια, ευλογημένη;

– Το ελησιμόνησα· τι θέλεις να κάμω τώρα;

– Μη χειρότερα! επιθύρισεν ο σύζυγος, και διεβίβασε την παραγγελίαν εις τον υπηρέτην, όστις απήντησε μεν μεγαλοφώνως·

– Πολύ καλά, αφέντη, αμέσως!

Αλλ' επιθύρισεν όμως σιγά και ήκιστα ευσεβάστως·

– Μα . . . αφεντικά, αλήθεια, που όχι καλλίτερα. Μέσ' 'ς τη λάσπη και τη βροχή τρέχα ν' αγοράξης γάντια και να πιάνης αμάξι! Α! δεν θα γείνω κ' εγώ αφέντης καμμιά φορά!

Δ'

Ο Κύριος Παρδαλός εισέρχεται εις τον κοιτώνα τον, και προσπαθεί να ενδυθή. Αλλά τούτο είναι αδύνατον, διότι η εύσωμος σύζυγός του έχει πλήρες το δωμάτιον εσθήτων, μεσοφοριών, μανδηλιών, στηθοδέσμων και πάσης της πολυμόρφου συσκευής του γυναικειού ιματισμού. Συνάγει λοιπόν τα ενδύματά του, λαμβάνει έν μικρόν κάτοπτρον και έν κηρίον, και απέρχεται εις το γραφείον του, όπως συντελέση εν αυτώ την ενδυμασίαν του. Αλλά μετ' ολίγον ενθυμείται, ότι είναι αξύριστος, και ότι πρέπει να ξυρισθή πριν αλλάξει. Μεταβαίνει πάλιν εις τον κοιτώνα, ανοιγοκλείει την θύραν, διαμαρτυρομένης της κυρίας Παρδαλού, ότι θα την κρυώσει, και επιστρέφει κρατών το ξυράφιόν του και τα λοιπά απαιτούμενα. Ενθυμείται τότε, ότι θέλει θερμόν ύδωρ· αλλά παρατηρών ότι η ώρα είναι προχωρημένη, και δεν υπολείπεται καιρός ίνα το ύδωρ θερμανθεί, αρκείται εις το ψυχρόν, και άρχεται περιαιείφων με σάπωνα την σιαγόνα και τας παρειάς του, λέγων καθ' αυτόν·

– Θα μου έλθη πάλιν καμμιά καταίβασιά εις τα δόντια, που να με τρελλάνη, αλλά . . . τι να γείνη! . .

Και ετοιμάζεται να φέρη το ξυράφιον επί την παρεϊάν αυτού, ότε ηχεί και πάλιν ο κώδων της ανοιγομένης θύρας,

– Συ είσαι Θεοωρή; φωνεί ο Παρδαλός, προβάλλον ολίγον την σαπινόφυρτον αυτού μορφήν διά της θύρας.

– Όχι, αφέντη! απαντά κάτωθεν η φωνή της υπηρετριάς, είναι ένας κύριος, . . . θέλει κάτι να σας ειπή.

– Ας περάση μίαν άλλην ώραν. Έχω εργασίαν,

– Είναι ανάγκη να σας ιδή τώρα, απαντά μετά τινα δευτερόλεπτα η φωνή της υπηρετριάς.

– Άλλο κακόν! λέγει καθ' εαυτόν ο ατυχής Δημητράκης, και μη δυνάμενος να πράξει άλλως, απομάσσει εν τάχει τον σάπωνα από της μορφής του, και εξέρχεται του γραφείου του, ενώ ο νυκτερινός επισκέπτης αναβαίνει την κλίμακα.

– Η κυρία Τραχανά, λέγει μειδιών ο νεωστή ελθών, σας στέλλει το κλειδί του θεωρείου δι' απόψε . . . Αν αγαπάτε . . .

– Ευχαριστούμεν πολύ, παιδί μου . . . ευχαριστούμεν, . . αλλά είμεθα προσκεκλημένοι εις συναναστροφήν· απαντά ο ταλαίπωρος Παρδαλός, προσπαθών να κολάση το οργίλον της μορφής του διά τυπικού τινος μειδιάματος.

– Α, έτσι; προσκυνώ, καλήν νύκτα σας.

– Προσκυνήματα πολλά.

Και εισέρχεται εις το γραφείον του, γρυλλίζων εκ του θυμού·

– Διάλεξε και αυτή η ευλογημένη την ημέραν και την ώραν, να μας στείλη το θεωρείον της.

– Ποίος ήτον; φωνεί από του κοιτώνος της η κυρία Παρδαλού.

– Η κυρία Τραχανά ενθυμήθη να μας στείλη το θεωρείον της.

– Ή πολλάτη της! Όταν βρέχη μόνον και χιονίζη μας θυμάται! . . μας καθυποχρέωσε!

Μετ' ολίγας δε στιγμάς ανακράζει και πάλιν·

– Κοντεύεις, Δημητράκη;

– Πού να κοντεύω, αδελφή! ακόμη δεν ξυρίσθηκα. Έπειτα, δεν βλέπω κι' όλα, και κατακόπηκα . . .

– Ου, καϊμένε! Έλα 'δω που έχει περισσότερον φως.

– Αυτού; και πού να σταθώ; εις τον αέρα;

– Έλα, έλα τώρα, και σου κάμνω τόπον. Εγώ ετελείωσα σχεδόν· μόνον την τραχηλιά μου έχω να βάλω.

Ο Παρδαλός πείθεται, συγκινούμενος υπό της συζυγικής μερίμνης της κυρίας Φρόσως, λαμβάνει πάλιν το φως, το κάτοπτρον και το ξυράφιον, και ημιξύριστος μεταβαίνει εις τον κοιτώνα, όπου ευρίσκει την Ευφροσύνην τοποθετημένην προ του κατόπτρου μεταξύ τεσσάρων κηρίων και καταγινόμενην μετά πολλού κόπου να δέση όπισθεν του τραχήλου της μικράν εκ μέλανος βελούδου ταινίαν, αφ' ης κρέμαται επί του υπερακμάζοντος στήθους της χρυσούς λοβίσκος.

– Και, πού θέλεις να σταθώ εγώ τώρα; απολαμβάνει ο ταλαίπωρος Παρδαλός, μη βλέπων τόπον κενόν προ του κατόπτρου.

– Έλα, μη μουρμουρίζης, απαντά μειλιχίως ελέγχουσα η κυρία, περιπόρφυρος εκ του ματαίου κόπου, ον καταβάλλουσιν οι χονδροί αυτής βραχιόνες, ανακαμπτόμενοι όπισθεν της κεφαλής της. Δέσε μου μία στιγμή εδώ αυτό το βελουδάκι, και σου αφίνω όλον τον τόπον ελεύθερον.

Ο Παρδαλός γίνεται κατ' ανάγκην προς στιγμήν και θαλαμηπόλος της συζύγου του, ήτις περατοί τέλος την ενδυμασίαν αυτής και καταπίπτει κάθιδρος και ασθμαίνουσα επί του ανακλίντρου, φυσώσα ως ατμομηχανή και αεριζομένη διά του μανδηλίου της, ενώ ο συζυγός της ξυρίζεται.

– Α! Δημητράκη, . . λέγει, μόλις κατορθούσα να αρθρώση τας λέξεις, σε βεβαιώνω . . . μεγάλο ήτον το χατήρι σου απόψε . . . να υποφέρω όλον αυτόν τον κόπον, διά να 'πάγω να πιω το τσάι του Σουσαμάκη σου!

– Έννοια σου, Φρόσω μου, απαντά ο Παρδαλός πονηρώς, έννοια σου, και δεν θα πιης μόνον τσάι απόψε εις του Σουσαμάκη. Ο Ορέστης ξεύρει και κάμνει τα πράγματα καθώς πρέπει . . . θα μας έχη και σάντουιτς και κρασάκι και φρούτα . . .

– Πού το ξεύρεις; υπολαμβάνει ηπιώτερον η κυρία Φρόσω, ήτις, λαίμαργος φύσει και πολυφάγος, ήρχιζε να συγχωρή εις τον Σουσαμάκη την συναναστροφήν του χάριν του δείπνου του.

– Το ξεύρω, διότι τον είδα σήμεραν το πρωί εις την αγοράν και εψώνιζε.

– Αι, . . τότε κάπως υποφέρεται, διότι μα την αλήθειαν . . .

Κρότος αμάξης σταθείσης προ της θύρας της οικίας διέκοψεν αίφνης την φράσιν της κυρίας Παρδαλού.

– Νά! ανεφώνησεν ο μόλις την στιγμήν εκείνην τελειόνων το ξύρισμά του Δημητράκης, το αμάξι ήλθε, κ' εγώ είμαι ακόμη άντυτος.

Και σπογγισθείς εν τάχει ήρχισε να ενδύεται.

– Έχομεν ακόμη ώραν, παρετήρησεν η κυρία βλέπουσα το ωρολόγιον. Είνε οκτώ παρά τέταρτον.

Ο Παρδαλός φορεί εν τάχει τον καθαρόν του χιτώνα, και δένει ήδη τον λαιμοδέτην του, ότε έξωθεν της θύρας ακούεται η φωνή της υπηρετριάς.

– Αφέντη!

– Καλό, καλό! ας σταθή λιγάκι, φωνάζει αφ' ενός ο Δημητράκης, ενώ η σύζυγός του φωνάζει αφ' ετέρου.

– Έφερε τα γάντια μου;

– Δεν ξεύρω. κυρία, . . . θέλει να είπη κάτι του αφέντη . . .

– Ο αμαξιάς θέλει να μου ειπή κάτι; αυτό δα είναι πάλιν από τ' άγραφα.

– Όχι, αφέντη, είναι ο κύριος Ορέστης . . .

– Ο Κύριος Ορέστης! αναφωνεί η Φρόσω. Περίεργον!

– Λέγεις ν' αργήσαμεν; ερωτά ο Παρδαλός· το ωρολόγι μας θα πηγαίνει τρομερά πίσω! Ας ορίση 'ς την σάλα, και τώρα έφθασα! προσθέτει, εις την υπηρετρίαν αποτεινόμενος,

Και ταύτα λέγων φορεί εν βία τον επενδύτην του και εισέρχεται εις την αίθουσαν, όπου αναμένει αυτόν δειλός, περίλυπος και καταβεβλημένον έχων το ήθος ο κύριος Σουσαμάκης.

– Μας συγχωρείς που αργήσαμεν, φίλτατε κύριε Σουσαμάκη, λέγει ο κύριος Παρδαλός εισερχόμενος και τείνων προστατευτικώς την χείρα προς τον υπάλληλόν του, αλλά το αμάξι δεν μας ήλθε ακόμη, και . . .

– Καλησπέρα σας, κύριε Σουσαμάκη, υπολαμβάνει διακόπτουσα η κυρία Ευφροσύνη, εισερχομένη και αυτή θριαμβευτικώς εις την αίθουσαν και ισταμένη πλησίον του λαμπτήρος, όπως σπινθηρίζωσιν κάλλιον οι αδάμαντές της. Πώς είσθε; η κυρία είνε καλά; είμεθα έτοιμοι, βλέπετε . . .

– Ευχαριστώ, κυρία μου, απαντά μετά μεγάλης στενοχωρίας ο πτωχός Ορέστης, προσποιούμενος ότι δεν ήκουσε το τελευταίον μέρος της φράσεως. Εγώ είμαι καλά . . . αλλά η Πασιφάη . . .

– Πώς; τι τρέχει; κακοδιάθετος ίσως! . . . Δεν είνε τίποτε . . . με τον χορόν περνά! παρατηρεί μετά πολλής στωμυλίας η κυρία Παρδαλού. Έννοια σας, κ' εγώ την κάμνω και χορεύει πολύ . . .

– Ου! εννοείται· ο χορός είνε διά τας κυρίας πανάκεια, προσθέτει εν τέλει ο κ. Παρδαλός, μετ' αυταρέσκου μειδιάματος προφέρων βραδέως την τελευταίαν λέξιν, οιονεί εναβρυνόμενος δι' αυτήν, και επαναλαμβάνων ευθύς, έτι βραδύτερον: πα-νά-κει-α!

– Ναι, ναι, . . . απαντά δειλός ο Σουσαμάκης και προσπαθεί να μειδιάση επίσης. Πλην . . . δυστυχώς . . . – και σταματά, ως αν κατέλειπεν αυτόν η δύναμις να τελειώση.

– Τίποτε σπουδαιότερον; ω! επιφωνεί ο προϊστάμενος αυτού· και πώς;

– Δεν ηξεύρω, τη αληθεία, – εκρύωσε φαίνεται, και έχει τώρα από το μεσημέρι ένα φοβερών πυρετόν· είνε εις το κρεβάτι προ τριών ωρών . . . ώστε . . . – και σταματά πάλιν, ελπίζων να τον μαντεύσωσι τον δυστυχή.

Ουδείς όμως θέλει να τον μαντεύση· ο Κύριος Παρδαλός και η Κυρία Παρδαλού ίστανται απέναντι του άφωνοι ως ερωτηματικά σημεία, εκείνος δε αισθάνεται έτι η γλώσσα του εκολλήθη εις τον λάρυγγά του.

– Πλην οπωσδήποτε, διαλογίζεται, το πράγμα πρέπει να τελειώση.

Γίνεται λοιπόν τολμηρότερος, και κλείων τους οφθαλμούς, ως οι δειλοί ασθενείς οι μέλλοντες να καταπίωσι πικρόν ιατρικόν, επαναλαμβάνει·

– Όστε . . . είνε αδύνατον απόψε . . . να λάβωμεν την τιμήν . . . Δεν ηξεύρετε πώς λυπούμαι, κύριε Διευθυντά . . . σας βεβαιώνω . . . μ' έρχεται να σκάσω . . .

– Α! τίποτε, τίποτε . . . απαντά ψυχρώς ο κ. Παρδαλός, εύχομαι να ήνε περαστικά . . .

Η Κυρία Παρδαλού ουδέν λέγει. Φυσά μόνον και αερίζεται με το μανδήλιόν της, αισθάνεται δε ακαταμάχητον όρεξιν να εξορύξη τους οφθαλμούς του Κυρίου Σουσαμάκη, όστις τέλος, αφού μάτην προσεπάθησε να προσθέση μερικές λέξεις, ουδέν άλλο εύρε να είπη, ή μόνον·

– Καλήν νύκτα σας, . . . μας συγχωρείτε, Κύριε Διευθυντά . . . δεν είνε έτσι;

Οι δύο σύζυγοι ένευσαν εκ συμφώνου, ως αυτόματα, την κεφαλήν, και ο Σουσαμάκης ανεχώρησε.

Μετά μικρόν ηκούσθησαν τα ψηλαφώντα όπως ειπείν βήματα του επί της σκοτεινής κλίμακος, ουδείς δε εσυλλογίσθη να φωτίση τον δυστυχή, όπως μη κατακυλήση τον κατήφορον.

Ε'

Ο Δημητράκης και η Φρόσω έμειναν μόνοι.

Σιωπώσι δε αμφότεροι, και τα διάφορα αισθήματα κυμαίνουσι τας καρδίας των – κατά την φράσιν των τραγικών ποιητών.

– Τα είδες της λέγει επί τέλους μη δυναμένη πλέον να κρατηθή, μήτε ξεθυμαίνουσα αρκούντως διά μόνου του φυσήματος, η κυρία Παρδαλού. Τα είδες τα; Ορίστε τώρα! Όταν σου έλεγα εγώ να μην πάμε . . .

– Αι, ματάκια μου, τι θέλεις να κάμη ο άνθρωπος; αφού αρρώστησε η γυναίκα του . . .

– Αμή δεν αρρώστησε η γυναίκα του; Αυτά είνε διά να τα πιστεύετε σεις οι άνδρες· εμένα όμως δεν με γελά η κυρά Σουσαμάκαινα, κ' έννοια της. Φαντάζομαι εγώ τι θα έτρεξε μεταξύ των· θα τσακώθηκαν πάλι, καθώς συμβαίνει τακτικά μιαν φοράν την εβδομάδα τουλάχιστον, και το τσάκωμά τους ξέσπασε 'ς το κεφάλι μας αυτήν την φοράν.

Σημειωτέον ενταύθα, χάριν της περιεργείας των ημετέρων αναγνωστών, ότι η κυρία Παρδαλού εμάντευεν ορθότατα διά της γυναικείας εκείνης οξυνοίας, αφ' ης μάτην αγωνίζονται να κρυβώσι πολλάκις οι άνδρες.

Η Κυρία Σουσαμάκη έδωξε της οικίας τα κομισθέντα εκ του ζαχαροπλαστείου αφθόνως γλυκύσματα, δροσιστικά κ. λ., ο Σουσαμάκης έμαθε τούτο κατά την άφιξίν του, και οργισθείς και φρυάξας εβρόντησε κατά της Παισιφάης του όσον επέτρεπον τούτο αι τριάκοντα της προικός του χιλιάδες. Αλλ' η κυρία Σουσαμάκη έπαθε τα νεφρά της, εκτύπησε τους τοίχους διά των χειρών της, το πάτωμα διά των ποδών αυτής και τον Ορέστην διά της παντούφλας της, και εξαπλωθείσα εις την κλίνην της, προσεποιήθη την λιπόθυμον εφ' όσην ώραν ενόμισεν ικανήν, όπως πεισθή ο σύζυγός της, ότι πάσα εσπερινή συναναστροφή ήτο αδύνατος.

Της καταιγίδος ταύτης είδομεν προ μικρού το αποτέλεσμα παρά τω κυρίω Παρδαλώ.

Μόλις είχε τελειώσει την φράσιν αυτής η κυρία Φρόσω, και νέος κρότος αμάξης έπαυσε προ της θύρας της οικίας Παρδαλού.

Ήτο η άμαξα, ην μετά πολλού κόπου κατώρθωσε να εύρη ο ταλαίπωρος Θεοδωής.

Δεν περιγράφομεν την απελπιστικήν και σπαραξικάρδιον τριωδίαν μεταξύ αμαξηλάτου, ζητούντος αδράν αποζημίωσιν επί τω ματαίω κόπω. Παρδαλού, αξιούντος να πληρώση μιαν μόνην δραχμήν, και του δυστυχούς Θεοδωρή, ευρισκομένου εις δυσχερή και δυσέκβολον θέσιν μεταξύ του ωργισμένου κυρίου του και του αμαξηλάτου, ον αυτός εμίσθωσεν.

Η σκηνή διελύθη επί τέλους, αποζημιωθέντος του αμαξηλάτου. Δεν κατωρθώσαμεν όμως να εξακριβώσωμεν τι επλήρωσεν ο Κύριος Παρδαλός.

Η Κυρία Παρδαλού ωρκίσθη να μην υπάγη πλέον ποτέ εις συναναστροφήν οϊανδήποτε.

ΚΑΘΟΛΙΚΗ ΜΥΣΤΙΚΗ ΔΙΑ ΣΦΑΙΡΙΔΙΩΝ ΨΗΦΟΦΟΡΙΑ ΕΝ ΑΦΡΙΚΗ

(Εκλογικαί σκηναί εν έτει 2400).³

Η σκηνή υπόκειται εν Μαρόκω μετά πεντακόσια έτη.

Μέχρι της εποχής εκείνης η Αγγλία θα βαρυνθή βεβαίως να προστατεύη τους μαροκηνοί, και θα τους καταστήση τέλος ελευθέρους συνταγματικούς πολίτας, απαλλάττουσα αυτούς του Σιδί- Μοχαμέτ, ως απήλλαξεν η Γαλλία τους αλγερινούς του Αβδέλ-Καδέρ. Όταν δε, χάρις εις τας προόδους του πολιτισμού, παύσωσιν οι κροκόδειλοι να καταπίνωσι τους περιηγητάς, και οι ανθρωποφάγοι της Καζόνδης να τρωγαλίζωσι τους ρώθωνας των ιεραποστόλων· όταν της Σαχάρας η έρημος παύση θάπτουσα υπό των άμμων της τα νέφη καμήλους και οδοιπόρους, και διαχαραχθή υπό σιδηροδρόμων και διωρύγων και δενδροφύτων περιπάτων· όταν οι αφρικανοί αισθανθώσι του συκοφύλλου την ανάγκην και αποκτήσωσι εμπορεία συρμού, και κουρεία, και γαλλικόν θέατρον και αναγκαστικήν κυκλοφορίαν και λαχειοφόρους ομολογίας, θ' αποκτήσωσι βεβαίως και καθολικήν ψηφοφορίαν, – την οποίαν εις το πείσμα των Τόρεων θα έχη τότε και η Αγγλία, – θα έχωσι σύνταγμα και εκλογάς, και κομματάρχας και υποψηφίους πολλούς, και εκλογείς έτι πλείονας, και εκλογικούς συλλόγους, και καθημερινάς εφημερίδας.

Η ευδαίμων αύτη διά την μελαψήν ανθρωπότητα εποχή, ο χρυσούς ούτος αιών των αφρικανών θα επέλθη κατά πάσαν πιθανότητα μετά πεντακόσια έτη. Ίσως επιστή και ταχύτερον, διότι – μα τον φωνογράφων, και το ηλεκτρικόν κλειδοκύμβαλον, και τα τεχνητά ωά, και το τουρκικόν σύνταγμα – τις δύναται πλέον σήμερα να προϋπολογίση τας προόδους της παραδόξου γήινης μυρμηκοφωλεάς, ήτις καλείται ανθρωπότης! Ημείς όμως είμεθα μέτριοι, και δεν επιθυμούμεν να ονομάσωσιν ημάς θερμοκεφάλους όσοι μετά πεντακόσια έτη αναγνώσωσι τας σειράς ταύτας αφρικανοί συνταγματικοί πολίται.

Διά τούτο αίρομεν την αυλαίαν του μέλλοντος εν Μαρόκω μετά πεντακόσια έτη, και καλούμεν τους ημετέρους αναγνώστας να παρακολουθήσωσιν ημάς εκείσε διά των αιώνων.

Οι Μαροκηνοί εκλέγουσι μετά δεκαπέντε ημέρας τους δημοτικούς αυτών άρχοντας, ήτοι τους δημάρχους, δημοτικούς παρέδρους και δημοτικούς αυτών συμβούλους.

Οι ουλεμάδες αυτών, ήτοι οι σοφοί οι αποτελούντες το νομικόν του κράτους συμβούλιον, αναδιφήσαντες την ιστορίαν του πολιτικού δικαίου, ανεκάλυψαν ότι τελειότατος εκλογικός οργανισμός ήτο ο κρατών πάλαι ποτέ εν τω ελληνικώ βασιλείω, και μετεφύτευσαν αυτόν ήδη προ πολλού εν Μαρόκω μετά μικρών τινων και ασημάντων βελτιώσεων, ας υπηγόρευσεν εις αυτούς η πρόοδος της πολιτικής επιστήμης.

Ούτω λοιπόν πάντες οι συνταγματικοί μαροκηνοί πολίται είνε εκλογείς συγχρόνως και εκλέξιμοι· τα δε ονόματά των, ανακαθαρθέντα κατά τας διατάξεις του νόμου, φέρονται τυπωμένα επί καινουργών εκλογικών καταλόγων, ων η ενδελεχής μελέτη ασχολεί από μηνός ήδη τους πολυαρίθμους υποψηφίους, και ιδίως τους υποψηφίους δημάρχους, ανακηρυχθέντας υπό των κατά τόπους κατήδων κατά τα νενομισμένα. Φαίνεται δε, ότι δεν είνε πολύ κακά συντεταγμένοι οι κατάλογοι ούτοι, διότι άλλοι μεν των υποψηφίων ευρίσκουσιν αυτούς ελλειπίς, άλλοι δε τουναντίον αφθονούντας ανυπάρκτων ονομάτων. Του

³ Εδημοσιεύθησαν το πρώτον εν τη Εστία του έτους 1883. 4) Το διήγημα τούτο, υπό αλλοίαν όλως μορφήν, εδημοσιεύθη το πρώτον εν τη Πανδώρα του έτους 1860.

ζητήματος τούτου επελήφθη εγκαίρως και η μαροκινή δημοσιογραφία, αλλά διεφώνησε και αυτή, ως διαφωνούσιν οι υποψήφιοι. Οπωςδήποτε οι κατάλογοι είνε οριστικοί, οι δε διαφωνούντες υποψήφιοι ομοφωνούσι κατά τούτο πάντες, ότι πρέπει να καρπωθώσιν όσον το δυνατόν περισσότερον εκ του περιεχομένου των.

Η βαθύσοφος αυτή σκέψις επικρατεί της επομένης σκηνης, τελουμένην εσπέραν τινα εν της οικία του Χαλέμ-αλ-Ταρίφ, ενός των ισχυροτέρων υποψηφίων δημάρχων της Ταγγέρης.

Όχι πλέον επί χαμηλών διβανίων, περιθεόντων την αίθουσαν ως θα εγίνετο σήμερα εν Μαρόκω, αλλ' επί στερεών και κομψών αγγλικών καθεδρών, ως θα γίνεται βεβαίως αυτόθι μετά πεντακόσια έτη κάθηται σοβαρός όμιλος κομματαρχών, ποικίλων την αναβολήν και την όψιν. Δεν ευωδιάζουσι βεβαίως όλοι ουδ' ενίφθησαν πάντες την ημέραν εκείνην· αλλ' είνε όμως άνθρωποι ισχυροί παρά τω λαώ, έχουσι επιρροήν μεγάλην, γνωρίζουσι όλον τον κόσμον, και ο υποψήφιος Χαλέμ έχει προς αυτούς μεγάλην υπόληψιν, μεγαλειότεραν ή όσην έχουσι ούτοι προς αλλήλους.

Είς εξ αυτών, ο μόνος δυνάμενος να αναγινώσκη απροσκόπτως, απαγγέλλει από του εκλογικού καταλόγου τα ονόματα των ψηφοφόρων, και οι κομματάρχαι κρατούσι δήθεν σημειώσεις, δι' όσων έκαστος γνωρίζει γραμμάτων του αλφαβήτου· ο δε υποψήφιος μειδιά εξ ευχαριστήσεως.

– Αβδαλά-βεν-Ραμάν! φωνεί ο γραμματεύς, και προσθέτει αμέσως·

– Αφήστε τον αυτόν επάνω μου· είνε δικός μου άνθρωπος. Εκάμαμε μαζί τρία χρόνια φυλακή.

– Αβδέρ-Γεζίτ!

– Ο λοκαντιέρης; Είνε κουμπάρος μου· τον παίρνω εγώ, λέγει σοβαρώς ο κομματάρχης Χασάν.

– Αβα-ήλ-Μουλεύ!

– Ο αμαξιάς του ιπποσιδηροδρόμου! αναφωνεί ο Γιουσέφ-Μουχαδή, μικρός κομματαρχίσκος, περιφερόμενος εν τη αιθούση διά κλονουμένου βήματος, μεθών και παραπαίων, καπνίζων δε πούρον μεγαλοπρεπές, όπερ εξήλθε προ μικρού της σιγαροθήκης του υποψηφίου. Αυτόν εγώ τον κάμνω καλά. Είνε συγγενής μου.

– Συγγενής σου; και από πού; ερωτά υπομειδιών ο σοβαρός Χασάν.

– Από πού; Και δεν είνε δεύτερος εξάδελφος της γυναικαδέλφης μου;

– Σωστό! σωστό! λέγει αποφθεγματικώς ο αναγινώσκων τον κατάλογον, και ο όμιλος επινεύει.

– Αβούλ-βεν-Χακήμ!

– Αυτόν μη τον λογαριάζετε. Δεν είνε δικός μας, παρατηρεί κομματάρχης υψηλός και ισχνός, ρικνός την όψιν και πιναρός τον πώγωνα, προδήλως δε απαισιόδοξος τον χαρακτήρα.

– Ημπορούμεν όμως να τον πάρωμεν, διακόπτει ο σοβαρός Χασάν, αν του τάξωμεν καμμίαν επιστασίαν εις τον φόρον.

– Να του την τάξωμεν! λέγει ο υποψήφιος, και το ήθος της μορφής του παρωδεί το ήθος του Κάτωνος, φωνούντος: Delenda Carthago.

– Του κάκου αφέντη! παρεμβαίνει αυτάρκης ο υπηρέτης της οικίας – εκλογεύς και αυτός και κομματάρχης μάλιστα θεωρούμενος – εισερχόμενος την στιγμήν εκείνην και περιφέρων επί δίσκου τον καφέν εις τους περικαθημένους. Του κάκου! Αυτός είνε βαφτισμένος Εδρίς-Μωχαμέτ.

Αναγκαίον ενταύθα να σημειωθή, ότι Εδρίς-Μωχαμέτ είνε ο ισχυρότερος των αντιπάλων του Χαλέμ-αλ-Ταρίφ.

– Τότε ας πάη, να ήνε! λέγει έτερος των παρεστώτων. Δεν μας μέλει! Ο Εδρίς δεν βγαίνει που δεν βγαίνει – ας πάρη κ' ένα κουκί παραπάνω!

– Όχι δα διατί; απολαμβάνει ο υποψήφιος. Αν ημπορούμεν να τον κερδήσωμεν. . . . με καμμίαν θυσίαν.

– Θα σας ομιλήσω ιδιαιτέρως δι' αυτήν την υπόθεσιν, παρατηρεί ο σοβαρός πάντοτε Χασάν, καμμύων εκφραστικώς τον δεξιόν του αφθαλμόν.

– Καλά δουλεύει του Χασάν η φάμπρικα, λέγει ταπεινή τη φωνή ο αναγνώστης εις τον παρακαθήμενον.

Αυτός, παιδί μου, είνε μάννα!. . . απαντά εκείνος. Να τελειώσ' η εκλογή, και θάβγη πάλι με κανένα καινούργιο σπίτι.

Κ' εμάς μας περνούν με εικοσιπεντάρικα, 'σαν να είμαστε σπουργίτια.

Επιλέγει μελαγχολικώς αναστενάζων ο αναγνώστης, και εξακολουθεί την ανάγνωσιν, Αλή-ελ-Μούσα!

Θεός σχωρέση τον! φωνεί ο μικρός Μουχαδή, περιφερόμενος πάντοτε και καπνίζων το πούρον του. Αυτός σκοτώθηκε 'ς ταις περσιναίς εκλογαίς. Ακόμη τον έχουν αυτού μέσα;

Δεν πειράζει! παίρνει άλλος τώνομά του, παρατηρεί ηρέμα ο Χασάν.

Δεν σούλεγα, πως είνε μάννα; ψιθυρίζει και πάλιν εις τον αναγνώστην ο γείτων του.

Και η ανάγνωσις εξακολουθεί.

Οι εκλογείς κοσκινίζονται, διαλέγονται, καταγράφονται, διατιμώνται ως εμπορεύματα, και η μορφή του υποψηφίου Χαλέμ-αλ -Ταρίφ ακτινοβολεί εκ χαράς.

Αφαιρεί, επί το εμπορικώτερον, τεσσαράκοντα τοις εκατόν φύραν εκ των καταγραφέντος εις τα δελτία των κομματαρχών του, κ' ευρίσκει το υπόλοιπον πρόσβαρον πάντοτε και περισσεύον.

Η σκηνή παρατείνεται πέραν του μεσονυκτίου, τοιαύτη οποία ήρχισε· τελειώνει δε διά περιέργου χαιρετισμού ανταλλασσομένου μεταξύ του υποψηφίου και των κομματαρχών του. Ούτος μεν προ πάσης χειραψίας εξάγει την χείρα εκ του θυλακίου του, έκαστος δε των απερχομένων εισάγει μετά την χειραψίαν την χείρα του εις το ιδικόν του θυλάκιον.

Και ο συμβολικός ούτος αποχαιρετισμός επαναλαμβάνεται εικοσάκις.

Τέλος απέρχονται πάντες, και ο υποψήφιος μένει μόνος μετά του Χασάν.

Καθ' οδόν.

– Τα είδες τα; λέγει μαδών τον πώγωνά του ο απαισιόδοξος Γιακούπ· πάλιν μυστικά έχει ο Χασάν.

– Αμ· τα ξεύρομε δα τα μυστικά του.....

– Και πως τα ξεύρομε, τι βγαίνει; Αυτός τραβάει τον παρά, κ' εμείς μετρούμε τους πούντους.

– Ουφ, καϋμένη Γιακούπ, όλο πήταις ονειρεύεσαι!

– Και δεν τρώγω ουδέ σημίτι. Αύτη είνε η γλύκα.

– Ρώτησ' τον Χασάν, υπολαμβάνει παρεμβαίνων ο μικρός Μουχαδή, να σου δώση τη ρετσέτα της πήττας

– Αυτός, παιδί μου, λέγει άλλος, την ρετσέτα του την φυλάει μυστική· την έχει κληρονομιά από τον πατέρα του, και δεν τρελλάθηκε να μας μάθη την τέχνη. Είνε μάστορης που δεν βγάζει καλφάδες.

– Μα τότε το λοιπόν είμαστ' εμείς κουτάβια;

– Τώρα τώνοιωσες; φωνεί αγρίως και μαδά έτι βιαιότερον του πώγωνά του ο Γιακούπ. Τώρα τώνοιωσες; Αν είχαμε εμείς ενός δραμιού μυαλό και δύο δραμιών φιλοτιμία, θα μαζευόμαστε πρώτα ώμορφα ώμορφα μεταξύ μας, να συννενοηθούμε, . . . και θα πηγαίναμε ύστερα 'ς του Κυρ Χαλέμ, να του πούμε παστρικά . . .

– Τι πράμμα; υπολαμβάνει τις των εταίρων, βλέπων διστάζοντα τον Γιακούπ.

– Τι πράμμα; απαντά ούτος, αφού επί στιγμήν εσκέφθη, ότι οι δισταγμοί του ήσαν εντελώς ανόητοι, τι πράμμα; ότι θέλομε κ' ημείς μέταλλο! νά τι πράμμα!

– Δεν είνε 'ντροπή, καϋμένη;

– Αν μας πάρη η 'ντροπή, φορούμε κόσκινα, απαντά άλλος, ενώ ο Γιακούπ, απαθεστάτην έχων την λογικήν αυτού, καίτοι αγανακτεί η καρδιά τον, επιφέρει·

– Γιατί ντροπή, κυρ Χακήμ; Αν ο Χασάν πουλεί κωλοφωτιαίς για φανάρια, δεν έχουμε τάχα κ' εμείς κωλοφωτιαίς για πούλημα;

– Άλλο τίποτε, απαντά ο προλαλήσας, Κι' αν δεν της πουλήσωμε τώρα, που άνοιξε το παζάρι, δεν εξεύρω τι διάβολο θα ταις κάμωμε.

– Ακούστε, βρε παιδιά, να σας 'πώ! λέγει ο Γιακούπ, απaráλλακτα ως έλεγέ ποτε ο Δημοσθένης προς τους Αθηναίους: **δηθῆναι πάντων υμῶν βούλομαι, τους λογισμούς άκουσαί μου διά βραχέων.** Ο κυρ Χαλέμ φυσά.

– Και παραφυσά! φωνεί ο χορός των περιεστώτων.

– Δεν του φθάνει τώρα ο παράς, θέλει και δόξα.

– Την θέλει! φωνεί ο χορός

– Εμείς έχουμε δόξα για πούλημα, αυτός έχει παρά για δόσιμο· το λοιπόν τράμπα!

– Τράμπα! φωνεί ο χορός.

– Κι' αν κάμη τον κουφό; λέγει δειλώς ο μικρός Μουχαδή.

– Κάνουμε κ' εμείς το στραβό, απαντά αποφθεγματικώς ο Γιακούπ.

– Ο λόγος μας, που του δώσαμε;

– Ας τον φυλάξη να παίξη 'ς την ύψωση, λέγει διαρρηγνύμενος εις γέλωτα άλλος των εταίρων, πάλαι μεν ποτε περιάκτης πετρελαίου και θρυαλλίδων, νυν δε μεσίτης εν τω χρηματιστηρίω της Ταγγέρης και κομματάρχης in partibus . . . absentium.

– Όχι δα, καϊμένε! υπολαμβάνει ο Χακήμ· αυτό δεν είνε τίμιο πράγμα.

– Κολοκύθια! απαντά ο Γιακούπ· θέλεις και τιμή και παρά, του λόγου σου; και τη σούβλα άκαη και το αρνί ψημένο; Όταν τα βρης μαζή, μου δίνεις είδησι.

– Γεια σου μωρέ Γιακούπ! εσύ θα γείνης σπουδαίος άνθρωπος μια μέρα, φωνεί ένθους ο πρώην θρυαλλιδοπώλης.

– Το λοιπόν, επαναλαμβάνει λέγων ο μαροκηνός Δημοσθένης, όσοι με καταλάβατε, και θαρρώ πως με καταλάβατε όλοι, γιατί όλοι έχετε ηλικία, αύριο βράδυ 'ς του Μπενί-Αλλάχ την ταβέρνα! Σύμφωνοι;

– Σύμφωνοι! απαντώσι πάντες σχεδόν οι συνοδοιπόροι, και αφανίζονται εις το σκότος των στενών ατραπών της πόλεως.

Εντός μικράς αιθούσης, κομψώς ηυτρεπισμένης, κάθηνται καπνίζοντες τρεις οικοκυραίοι της Ταγγέρης. Βία του εκπολιστικού ανέμου, όστις επέπνευσε το Μαρόκον, οι αγαθοί ούτοι αστοί κάθηνται σταυροποδητή επί ευρέος και αναπαιτικού σοφά, ροφώσι σοβαροί τον ναργιλέν των, και ομιλούσιν απαθώς και βραδέως, ως γνήσιοι αφρικανοί πολίται και του Μωάμεθ λάτρεις, πιστοί διαμένοντες εις το πάτριον θρήσκευμα, με όλους τους άγγλους ιεραποστόλους.

Ανήκουσιν ως προείπομεν, και οι τρεις εις την τάξιν των οικοκυραίων, των ανθρώπων δηλ. εκείνων, οίτινες ενδιαφέρονται κυρίως – ως λέγουσι τουλάχιστον πανταχού του κόσμου οι της τάξεως ταύτης άνθρωποι – υπέρ της τάξεως, της ησυχίας και της καλής διοικήσεως.

Είς εξ αυτών είνε βιομήχανος, ο άλλος έμπορος, και ο τρίτος υπάλληλος του μεταξύ Ταγγέρης και Αλγερίου σιδηροδρόμου. Φίλοι εκ παιδων και παλαιοί συμμαθηταί, είνε πάντοτε σχεδόν σύμφωνοι, οσάκις συζητούσι περί πραγμάτων ασχέτων προς τα ατομικά των συμφέροντα. Φρονούσι και οι τρεις, ότι η αγαθή του δήμου των διοικήσεις είνε πράγμα επιθυμητόν, ότι η χρηστότης των δημοτικών υπαλλήλων είνε πράγμα ευκαίον, ότι ανάγκη εν παντί πατριωτισμού, τιμιότητος, χρηστότητος, ικανότητος, και πολλών έτι άλλων οτήτων. Προκειμένου περί των αφηρημένων τούτων πραγμάτων, ουδέποτε διεφώνησαν κατ' αρχήν οι καλοί ούτοι φίλοι. Αλλ' η τρυφερά των αύτη ομοφωνία διασπάται δυστυχώς ενίοτε, οσάκις πρόκειται περί πραγμάτων συγκεκριμένων, πολύ δε περισσότερο οσάκις, ως συνήθως, ενσαρκούνται εις πρόσωπα τα συγκεκριμένα πράγματα.

Τούτο ακριβώς συμβαίνει καθ' ην στιγμήν εισάγομεν τον αναγνώστην εις την σοβαράν αυτών συνδιάσκεψιν.

- Να σου ειπώ, αδελφέ, λέγει ο υπάλληλος προς τον βιομήχανον· εγώ χρεωστώ την θέσιν μου εις τον Εδρίς. Μ' έσωσεν από την δυστυχίαν, μου έδωκε ψωμί, μ' έκαμε και κουμπάρον.
 - Εννοείς, ότι θα ήτο μαύρη αχαριστία να μη του δώσω ψήφον!
 - Αφίνω, ότι το παιδί μου θα ήτον ακόμη στρατιώτης, αν δεν είχα την προστασίαν του.
 - Όλ' αυτά δεν θα πουν ότι είνε καλός και διά δήμαρχος. Αγάπα τον όσον θέλεις, είχε τον εις την προσευχήν σου, στέλνε του κανένα καλάθι χουρμάδες . . . καλά και άγια! Αλλ' όποιος είνε καλός φίλος δεν θα πη πως είνε και καλός δήμαρχος. Εσύ είσαι ο καλλίτερος φίλος μου· πρέπει λοιπόν να σε κάμω και δήμαρχον;
 - Αυτά είνε αστειότητες.
 - Βέβαια είνε αστειότητες μήπως δεν είνε αστειότης να μου λέγης, ότι θα ψηφοφορήσης τον Εδρίς διότι τον έχεις κουμπάρον;
 - Και συ τάχα, διατί ψηφοφορείς τον Ομέρ σε παρακαλώ;
 - Διότι είνε άνθρωπος τίμιος και πλούσιος, και Ξεύρω πως δεν θα κλέψη τα χρήματα του δήμου.
 - Θα τα κλέψουν άλλοι τριγύρω του, που είναι χειρότερον. Καλλίτερα μία βδέλλα χονδρή, παρά εκατόν μικραίς. Κεφάλι, έχει κεφάλι;
 - Έξη αριθμό καπέλλο φορεί! λέγει παρεμβαίνων ο έμπορος.
 - Του λόγου σου το Ξεύρω πως δεν σ' αρέσει, απαντά ο βιομήχανος, αξιότιμος φανοποιός και μεσίτης οικοπέδων κατά τας ώρας της σχολής αυτού. Συ θέλεις τον Χαλέμ, διότι . . .
 - Διότι είνε ο καλλίτερος απ' όλους.
 - Ο καλλίτερος διά σένα· το παραδέχομαι. Σου έβαλε κεφάλαια και άνοιξες το κατάστημά σου· είνε φυσικόν . . .
 - Του τα πλήρωσα με τον τόκον, σαν εγγλέζος.
 - Τα πλήρωσες όταν είχες, και αυτός σου τάδωκε όταν δεν είχες, υπολαμβάνει ο σιδηροδρομικός υπάλληλος. Δεν ημπορείς να πης ότι δεν του έχεις υποχρέωσιν.
 - Υποχρέωσιν του έχω, αλλά δεν του δίδω δι' αυτό την ψήφον μου. Τον θέλω διότι είνε άνθρωπος ικανός, είδε Ξενόν κόσμον, κ' εσπούδασε και δύο χρόνια εις το Παρίσι τα δημοτικά.
 - Πήρε και δίπλωμα;
 - Μπορεί· δεν ηξεύρω· απαντά σοβαρώς ο έμπορος, αλλά την σοβαρότητά του ταράττει δυσαρέστως ο άσβεστος γέλωσ ον προκαλεί η απάντησίς του.
 - Τι γελάτε; ερωτά πειραχθείς. Αστείον σας φαίνεται πράγμα που δεν Ξεύρετε;
 - Μη το ματαπής αυτό, Χαλήμ, απαντά ο φανοποιός· όπου το πης θα σε γελάσουν.
 - Ξεύρετε τι βλέπω εγώ; παρατηρεί ο υπάλληλος. Όλη η ομιλία μας θα πάη του κάκου. Δεν θα συμφωνήσωμεν. Είμεθα και οι τρεις δεμένον . . . και κανείς δεν ημπορεί να λύση τον άλλον.
 - Και τι ανάγκην έχομεν, σε παρακαλώ; ερωτά ο έμπορος. Ανεξάρτητοι άνθρωποι είμεθα· ημπορούμεν νομίζω να σκεφθούμεν . . .
- Και εξακολουθούσιν αληθώς συσκεπτόμενοι οι τρεις εκείνοι ανεξάρτητοι οικοκυραίοι. Αλλ' η σύσκεψις αυτών, στρεφομένη εντός τον κύκλου, ον αμυδρώς διεγράψαμεν, εις ουδέν αποβαίνει άλλο αποτέλεσμα, ή εις το παράδοξον τούτο: να απόσχωσι και οι τρεις της ψηφοφορίας. Αφού μάτην έκαστος προσεπάθησε να αναδείξη τα προτερήματα του υποψηφίου του υπέρτερα των άλλων, ετράπησαν την εναντίαν οδόν, και ήρχισαν συζητούντες τα ελαττώματά των· η δε κακολογία ήγαγε τέλος τους συνταγματικούς εκείνους πολίτας εις σημείον ομοφωνίας. Μη κατορθώσαντες να υπερβάλωσιν αλλήλους πλειοδοτούντες, έφθασαν κατ' ανάγκην εις το ανυπέμβλητον της μειοδοσίας όριον . . . – το μηδέν.
- Παρ' τον ένα κτύπα τον άλλον! καθώς βλέπω, είπεν ο έμπορος, σφραγίζων την συνδιάσκεψιν,

– Έπειτα, αδελφέ, προσέθηκε μετά τινος μελαγχολίας ο φανοποιός, δεν συλλογίζεστε και τας εκατόν πενήντα κάλπαις; Βάλε 'βγάλε το χέρι μας, θα πιασθούμε ως τα ύστερα. Ας μας λείψη εφέτος αυτή η διασκέδασις.

– Ας μας λείψη!

«Το ωραίον, τερπνόν και υψηλόν θέαμα της εκλογικής πάλης», ως γράφει καθημερινή τις εφημερίς της Ταγγέρης, προσεγγίζει. «Η ημέρα της εξασκήσεως τον ιερωτάτου και πολυτιμοτάτου δικαιώματος του συνταγματικού πολίτου», ως γράφει άλλη, «επέστη».

Μετά δύο ημέρας ανοίγουσιν αι κάλπαι των εκατόν πενήντα υποψηφίων δημάρχων, δημαρχικών παρέδρων και δημοτικών συμβουλίων του δήμου Ταγγερίων, και οι δημόται πάντες, κατηχούμενοι και μη κατηχούμενοι, καλούνται να εκλέξωσι τους άρχοντας αυτών τους δημοτικούς.

Την φοβεράν αυτήν καλποστοιχίαν αδύνατον υπήρξε να περιλάβωσι τα δημοτικά σχολεία και οι ναοί της πόλεως, διότι αμφοτέρων η χωρητικότης είχε υπολογισθή ανάλογος των ευλαβών αστών και των φιλομαθών παιδών της Ταγγέρης, ουχί δε και των φιλοδόξων πολιτών της, ων ηύξησε μεγάλως τον αριθμόν το νέον φιλελεύθερον πολίτευμα του Μαρόκου. Κατεσκευάσθησαν λοιπόν επί τούτω ευρύχωρα και μεγάλα παραπήγματα, όπου παρετάχθησαν μεν ήδη αι κάλπαι των υποψηφίων, δεν κινδυνεύουσι δε να πάθωσιν ασφυξίαν οι μέλλοντες να παρευρεθώσιν εντός αυτών αντιπρόσωποί των, σφαιριδιοδοτάι, εφορευτικάί επιτροπαί, και άλλοι υπάλληλοι, καθ' α εγνωμοδότησεν αρμοδίως το ιατροσυνέδριον, αφού, εννοείται, έλαβεν υπ' όψιν ότι εν Ταγγέρη γίνεται μεγαλειτέρα κατανάλωσις σκοροδών ή σάπωνος.

Πάσα τοίχου γωνία φέρει από ημερών ήδη προσκεκολλημένα ποικιλόχρωμα και πολύμορφα χαρτία, εφ' ων αποτυπούνται διά γραμμάτων μικρών ή μεγάλων – αναλόγως της πεποιθήσεως ή της μετριοφροσύνης εκάστου – τα ονόματα των υποψηφίων οτέ μεν συνοδευόμενα διά συντόμου σημειώσεως του επαγγέλματος ή των προσόντων αυτών, οτέ δε συνοδεύοντα την προσωπογραφίαν των, ιλαράν και προσμειδιώσαν. Οι υποψήφιοι αποτείνονται προδήλως διά των θεατρικών τούτων προγραμμάτων εις τους γινώσκοντας γράμματα συνδημότας των· λησμονούσι δε, ότι τα σχολεία της πόλεως απεδείχθησαν χωρούντα μαθητάς ολιγοτέρους των υποψηφίων.

Πάντα της πρωτεύουσης τα οινοπωλεία και οσοπωλεία, – και αυτά έτι τα ύπαιθρα πολλάκις οπτανεία, όθεν αρτύει συνήθως ο χειρώναξ τον άρτον του διά δύο ή τριών τηγανιτών μαρίδων – κατέστησαν τόποι συνεντεύξεων και διαπραγματεύσεων μεταξύ εκλογέων και υποψηφίων. Εκεί από πρωίας μέχρι νυκτός τελούνται τρυφεραί και πολύσπονδοι υπ' αμφοτέρων αγάπαι. Εκεί περιπτύσσεται εν συγκινητική κρασοκατανύξει τον τραπεζίτην ο χειρώναξ, και φιλεί τον αγοραίον ο μοσχανάθρεπτος νεανίας, και ο χθες επηρμένος την οφρύν, σφίγγει περιπαθώς την γλοιώδη χείρα του τυχόντος αλλαντοπώλου. Εκεί ανταλλάσσονται υποσχέσεις βεβιασμέναι, και όρκοι ψευδείς, και απατηλαί διαβεβαιώσεις. Εκεί προεξοφλούνται θέσεις και υπουργήματα, και ασφαρίζεται των κλεπτών η ατιμωρησία, και των στρατευσίμων το ακαταδίωκτον, και πωλείται η ψήφος αντί κερμάτων, και αγοράζεται η ευθηγή συνείδησις αντί ποτηρίου οίνου. Εκεί – παράδοξον φαινόμενον· νομίζουσι πάντες ότι απατώσιν, ενώ απατώνται πάντες. Εκεί υπόσχεται έκαστος, απόφασιν έχων να παραβή την υπόσχεσιν. Εκεί πωλούσι χωρίς να παραδίδωσι το εμπόρευμα· εκεί αγοράζουσιν αέρα αντί αέρος· Και είνε πάντες ευχαριστημένοι . . . ότι εγέλασαν ο εις τον άλλον.

Οι δραστηριώτεροι των υποψηφίων, όσους δεν εκούρασεν η από τριών ήδη μηνών αρξαμένη εκλογική στρατεία, περιέρχονται έξαλλοι, απηυδηκότες και ασθμαίνοντες τας αγυιάς και τας ρύμας της πόλεως, σύροντες όπισθεν αυτών αποσπάσματα ιχνευμόνων εκλογικών. Οι ψηφοθήραι ούτοι σταματώσι τον δυστυχή περιπλανώμενον Ιουδαίον, ούτινος έγειναν ciceroni ενώπιον πάσης θύρας λησμονηθείσης κατά τας προτέρας εκδρομάς, και τον εισάγουσιν εις έκαστον υπόγειον, ούτινος υποθέτουσιν ευμενείς τας διαθέσεις. Εδώ μεν ερωτά

ο υποψήφιος, πώς έχει η σύζυγος του εκλογέως, λεχώ από τριών ημερών, και συγγαίρει επί τω νεογνώ· εκεί δε πληροφορείται ανήσυχος, αν προβαίνει τακτική και ακίνδυνος η οδοντοφυΐα του μικρού. Παρά τούτον ζητεί ευμενώς πληροφορίας περί των εργασιών και του εμπορίου του· εκείνον συλλυπείται συμπαθώς επί τω θανάτω της μάμμης του· άλλου θωπεύει τον ώμον, και άλλους περαιτέρω φιλεύει μίαν οκάν εις τα όλα.

Ο τύπος της πρωτευούσης χαίρων αναγράφει την ζωηράν αυτήν εκλογικὴν κίνησιν, και σεμνύνεται επί τω ενδιαφέροντι, όπερ επιδεικνύει ο λαός προς τον επικείμενον αγώνα. Επαινεί την ησυχίαν και την τάξιν ήτις επικρατεί, και θεωρεί ασήμαντα ολίγα τινά ξυλοκοπήματα, άτινα ανταλλάσσουνι πού και πού οι θερμότεροι και φανατικώτεροι των ψηφοφόρων. Αν δ' ενίοτε, πλην των γρόνθων και ράβδων, λύουσι και άλλα όπλα τας εκλογικὰς διαμάχας των ταγγερίων, το επίσημον αστυνομικόν δελτίον της πόλεως αποδίδει εις μέθην το λυπηρόν γεγονός, και βεβαιού ότι αυστηρά διατάχθη περί τούτου ανάκρισις.

Ούτω δε δαρέντες και μη δαρέντες μένουσιν ευχαριστημένοι, και πάντες προσδοκώσιν ευέλπιδες να εισέλθωσι την Κυριακήν εις την χαράν του Κυρίου των.

Είνε παραμονή της μεγάλης ημέρας· πυκνός δε όχλος συνταγματικός πληροί τα δωμάτια των ταλαιπώρων υποψηφίων.

Ταλαίπωρα, τη αληθεία, και άξια οίκτου πλάσματα οι δυστυχείς αυτοί υποψήφιοι!

Αφού από πολλών ήδη εβδομάδων περιέδραμον πάσαν γωνίαν της πόλεως, και εκόλλησαν τα ονόματα των εις πάσης τριόδου τους τοίχους, και έσχισαν εξ αυτών των αντιπάλων των τα ονόματα· αφού εμεθύσθησαν εις έκαστον αυτής καπηλείον και εξελιπάρησαν του εσχάτου αχθοφόρου την εύνοιαν· αφού περιεπτύχθησαν πάντα εξώλη και προώλη, και εθώπευσαν πάσαν και την ρυπαρωτάτην παρειάν· αφού υπεσχέθησαν και εψεύσθησαν, και εκολάκευσαν όσους και όπως ηδυνήθησαν, πληρόνονται πάσαν εσπέραν διά του ιδίου νομίσματος υπό των χρηστών εκλογέων, οίτινες πληρούσι τους οίκους αυτών.

Και άλλοι μεν αυτών – οι πονηρότεροι και των πραγμάτων έμπειροι – γνωρίζουσι τι σημαίνει η ένθους περί αυτούς συρροή. Μειδιώσιν εμφανώς τα χείλη των, αλλά ναυτιά πιθανώς η ψυχή των. Οι πλείστοι όμως, όσους, αν δεν απατά η απειρία, πλανά όμως πάντοτε η αυτάρκης πεποίθησις, δέχονται μετ' ευγνωμοσύνης το κίβδηλον νόμισμα της ψευδούς αφοσιώσεως, δι' ου πληρόνει τας αβαρείς αυτών επαγγελίας η παροίνιος ειλικρίνεια του πληρούντος τας οικίας των συρφετού.

Και σφίγγουσι λοιπόν αγαλλιώντες τας χείρας των κύκλω ζητωφωνούντων, και εναγκαλίζονται περιπαθώς κομματάρχας και κομματαρχίσκους, και επαγγέλλονται λαγούς με πετραχήλια εις τους χλιαρωτέρους, και λαλούσι περί πατριωτισμού και τιμότητος προς πάντας, και συνιστώσι δραστηριότητα, και χύνουσιν . . . οίνον πολύν εις την φλέγουσαν κύκλω εκλογικὴν πυράν.

Τοιαύτη περίπου η εκ περιωπής εικόν των συμβαινόντων εν τω οίκω του Χαλέ- αλ-Ταρίφ κατά την προτεραίαν της ψηφοφορίας εσπέραν.

Αμέτρητον πλήθος πληροί τας αιθούσας του. Φίλοι και ενάντιοι, οπαδοί και αντίπαλοι, αδιάφοροι, ετεροδημόται μη έχοντες δικαίωμα ψήφου, περιτρέμματα στερούμενοι πολιτικών δικαιωμάτων . . . πάντες ήλθον απόψε να πωλήσωσιν όσον δυνατόν ακριβώτερα τον έσχατον του ενθουσιασμού των σπινθήρα.

Αύριον η πανηγύρις τελειώνει, και όσοι πήραν, πήραν!

Άλλοι εξ αυτών έχουσι σπουδαία να εκμυστηρευθώσι μυστικά εις τον υποψήφιον· άλλοι θέλουσι να τον συμβουλεύσωσι κάτι, άλλοι να σώσωσι και άλλοι να λάβωσιν οδηγίας. Πάντες δε σχεδόν έχουσι κάτι να ζητήσωσι, και το κάτι αυτό είνε ως επί το πλείστον . . . ολίγο φως για τα παιδιά.

– Αφέντη! λέγει ο είς, και σύρει αυτόν από του επενδύτου εις μιαν γωνίαν. Ο Βεκήρ εις το τρίτον μας κόβει φοβερά. Πέρασε, σε παρακαλώ, αύριον το πρωί, και . . . τράβα του κανένα εκατοστάρικο.

- Χωρίς άλλο! ησύχασε. Είνε πράγμα που διορθώνεται.
- Εις του Κερέμ την ταβέρνα, λέγει άλλος (και αυτός μυστικά, εννοείται) πρέπει ν' αφήσωμεν αύριον μερικά λεπτά, να κερνά 'ς την υγείά σου! Είνε αντικρύ 'ς την ψηφοφορία, και ο κόσμος μπαίνει βγαίνει αδιάκοπα. Είνε καλό ν' ακούεται τ' όνομά μας.
- Θύμισέ μου το αύριο, που θα περάσωμε από 'κεί.
- Του λόγου τους, κυρ Χαλέμ, λέγει πλησιάζων νέηλυς άλλος, σύρων κατόπιν του μικράν ομάδα ρακενδύτων και μονοσανδάλων, είνε παλληκάρια ένα κ' ένα, που πεθαίνουν 'ς τώνομά σου. Περιποιήσου τα, σε παρακαλώ.
- Να μου ζήσης! φωνεί πλησιάζων ο αρχηγός των παλληκαριών, και προσθέτει ταπεινότερα τη φωνή·
- Τα παιδιά διψούν! Ξελαρυγγίσθηκαν από χθες να φωνάζουν: Ζήτω! Δεν μας κατακυλάς λιγάκι μέταλλο, να τα δροσίσωμε;
- Τι θέλετε να κάμη ο Χαλέμ-αλ-Ταρίφ; Ό,τι θα εκάμνατε ίσως και σεις, αν ήσθε εις την θέσιν του.
- Δεν πέρασες από του Εμίρ! παρατηρεί άλλος· και μας τον πήρε ο Εδρίς!
- Χρειάζεται ενέργεια εις το τέταρτον! υπολαμβάνει εισερχόμενος νέος κομματάρχης. Μας έσπασε ο Ομέρ με τα χρήματα.
- Κύτταξε το τμήμα σου, σε παρακαλώ, κραυγάζει ακούσας τον λαλούντα ισχνός νεανίας, στρέφων μετά κόπου πολλού τον μόλις φυόμενον μύστακά του· από το τέταρτο αύριο βράδυ θ' ακούσης τα νέα.
- Ζήτω του δημάρχου! κραυγάζει αίφνης εισβάλλουσα εις την αίθουσαν εν ορμή και αταξία ομάς μεθύσων, μόλις συγκρατουμένων εν ισορροπία. Χαλέμ και άγιος ο Θεός!
- Δόσε 'ς τα παιδιά να πιουν! φωνεί προς τον υπηρέτην ο υποψήφιος, και παρέχει εαυτόν βοράν εις τας περιπτώξεις των οينوφλύγων.
- Αυτοί έρχονται από του Ομέρ! λέγει ταπεινή τη φωνή εις τον γείτονά του εις των παρακαθημένων,
- Δεν λησιμονεί, ελπίζομεν, ο αναγνώστης, ότι Ομέρ είνε εις των υποψηφίων δημάρχων.
- Και πού το 'ξεύρεις; ερωτά ο γείτων.
- Τους είδα! Κ' εγώ από 'κεί έρχομαι. Σώπα, να κάωμε σεριάνι!
- Βρε κατεργαρέοι! βροντοφωνεί αίφνης εγειρόμενος και πάλλων την μαγκούραν του γιγαντώσωμος και ευρύτερνος κομματάρχης, εσείς δεν έχετε ψήφο! Τι θέλετ' εδώ; έξω γλήγορα, να μη σας αργάσω το τομάρι!
- Οι νεήλυδες προσβλέπουσιν επί στιγμήν τον γίγαντα, θεωρούσι κύκλω τους παρισταμένους, ανταλλάσσουσι βλέμμα συνεννοήσεως, και απέρχονται κατησχυμμένοι, πτοηθέντες το ανάστημα του λαλούντος και τας διαστάσεις της μαγκούρας του. – Δεν τους αφίνεις, αδελφέ; παρατηρεί ηπίως ο υποψήφιος. Διατί να τους δυσαρεστήσωμεν;
- Ας μας κόψουν το κρέδιτο! Φασκέλωσ' τα τα όρνια!
- Και απήλθον μεν εκείνα τα όρνια· παρέμειναν όμως έτι πολλά εν τη αιθούση τον ταλαιπώρου Χαλέμ, και προσήλθον βραδύτερον πολύ περισσότερα.
- Η αγορά παρετάθη πλήθουσα πέραν του μεσονυκτίου· ότε δε ο δυστυχής Χαλέμ κατεκλίθη, μόλις είχε την δύναμιν να στενάξη, εκ κόπου και αηδίας.
- Η μεγάλη ημέρα ανέτειλε, και έδυσεν.
- Εκ των δεκακισχιλίων εκλογέων του δήμου Ταγγερίων επτάκις περίπου χίλιοι προσήλθον εις τας κάλπας και ήσκησαν το ιερόν και πολύτιμον αυτών δικαίωμα. Πώς το ήσκησαν, είνε περιττόν να ερωτήσει ο Έλλην αναγνώστης, οικείος ήδη από μακρού προς τα τοιαύτα τερπνά και υψηλά θεάματα,
- Εδάρησαν τινές, εμέθυσαν πλείονες, συνεπλάκησαν πολλοί, εφώναξαν, εκραύγασαν ζήτω και γιούχα μετά πολλού ενθουσιασμού, αναλόγου προς το πληρωθέν επί τούτω χρήμα,

διημφισβήτησαν πολλάκις μετά ζέσεως την ψευδή των ταυτότητα, και τέλος εψήφισαν, άλλοι άπαξ και άλλοι συχνότερον.

Αι κάλπαι εκλείσθησαν, εφραγίσθησαν, και μετά μίαν ώραν ανοίγουσι πάλιν.

.....

Η διαλογή αρχίζει.

Πάσα υποψηφίου δημάρχου οικία βρίθει περιέργων.

Μ' όλους τους κόπους και τας αγρυπνίας, μ' όλας τας αηδίας των παρελθουσών ημερών, οι πτωχοί υποψήφιοι έχουσιν έτι την δύναμιν να ίστανται όρθιοι επί των επάλξεων, να μειδιώσι, να περιπατώσι και να δίδωσι τας τελευταίας οδηγίας προς τους ταχυδρόμους, ους αποστέλλουσι κοιμιστάς ειδήσεων εις τα διάφορα τμήματα της πόλεως. Είνε σχεδόν οι ίδιοι ως και χθες· μόνον ότι η καρδιά των πάλλει περισσότερο και η χειρ των θωπεύει ολιγώτερον.

Τας πέριξ τραπέζας κατέχουσι γραμματείς παντοδαποί, ποικίλοι την όψιν και την ηλικίαν, έχοντες έκαστος προ αυτού φύλλα χάρτου χαραγμένα κατά σειράς και στήλας ισαρίθμους προς τα τμήματα της πόλεως και τα ονόματα των υποψηφίων. Στρέφουσι και περιστρέφουσι εντός του στόματος την νεόκοπον άκραν του μολυβδοκονδύλου των, και περιμένουσι ανυπόμονοι να αναγράψωσι εις τα δελτία των τα αποτελέσματα της διαλογής.

Εν τω μεταξύ τούτω, και μέχρις ου αρχίσωσι αντηχούντα των ταχυδρόμων τα αγγέλματα, ανακοινούσι μεγαλοφώνως τας ιδέας και πεποιθήσεις των περί του πιθανού αποτελέσματος της εκλογής, και τα συμπεράσματά των ποικίλλουσι, εννοείται, αναλόγως του οίκου εν ώ γραμματεύουσι.

– Η εκλογή είναι δική μας! λέγουσι οι γραμματείς του Χαλέμ.

– Την εκλογήν την παίρνομε με χίλιους ψήφους, λέγουσι οι του Εδρίς.

– Τους φάγαμε κ' έννοια σου! φωνούσι οι του Ομέρ ούτινος το θάρρος δεν φαίνεται περισσεύον.

Ας εκλέξωμεν ένα των εκλογικών τούτων οίκων και ας εισέλθωμεν. Πάντας είναι αδύνατον να επισκεφθώμεν, αφού δεν είμεθα εκλογείς.

Ας προτιμήσωμεν τον Χαλέμ, ούτινος λεπτομερέστερον μέχρι τούδε παρηκολουθήσαμεν τον αγώνα. Ο υποψήφιος μας υποδέχεται ευμενώς, μας σφίγγει την χείρα, και μας ερωτά ασθενεί τη φωνή αν ηξεύρομεν τίποτε.

Ημείς, εννοείται, δεν ηξεύρομεν τίποτε, και σιωπώμεν.

Αίφνης ανοίγει βιαίως η θύρα, και αγυιόπαις ρυπαρός και ανυπόδητος εισβάλλει εις την αίθουσαν ασθμαίνων και μόλις κατορθών να φωνήση·

– Χίλιους τρακόσιους εξήντα εις το πρώτον!

Ζήτω! μυριόστομον βροντά εν τη αιθούση, και τα μολυβδοκόνδυλα των γραμματέων καταπίπτουσι όλα συγχρόνως επί των δελτίων, και ο υποψήφιος, λιπόθυμος σχεδόν εκ της χαράς, καταφιλεί την άπλυτον μορφήν τον μικρού ταχυδρόμου, και αμείβει γενναίως την χαρμόσουν είδησιν.

Ο αγυιόπαις τρέπεται δρομαίος εις φυγήν· αν ήτο δε δυνατόν να τον παρακολουθήση τις, θα τον έβλεπε μετά μικρόν εισερχόμενον εις άλλου υποψηφίου οικίαν, και θα παράστατο μάρτυς της αυτής απαράλλάκτως σκηνης, ομοίως επαναλαμβανομένης.

Μετά μικρόν άλλο άγγελμα:

– Ενηακόσιους ογδοήντα εις το τέταρτον!

Και τα ζήτω! επαναλαμβάνονται, και γράφουσι οι γραμματείς, και πληρώνει ο υποψήφιος.

– Τελείωσε! λέγει εις των γραμματέων· η εκλογή είναι δική μας. Εις το τρίτον είμεθα πρώτοι, εις το πέμπτον

Αλλά διακόπτει την ενθουσιώδη απαρίθμησιν εἰς των ἐπί τούτω απεσταλμένων εἰς την διαλογὴν ταχυδρόμων, εισερχόμενος μελαγχολικός, και ἰστάμενος ἀφωνος παρά την θύραν.

– Α! να ο Αλής! λέγει ο υποψήφιος. Από πού έρχεσαι;

– Από το πρώτον. Μας έφαγαν οι άτιμοι!

– Πώς; παρατηρεῖ συρίζουσα η οξειά φωνή ενός των γραμματέων. Χίλιους τριακόσιους εξήντα πήραμε, και

– Κολοκύθια! ποιος σας τα εἶπε; Εξακόσιους τριάντα πήραμε όλους όλους. Νά το αποτέλεσμα. Το έχω από το πρωτόκολλον της επιτροπής. Οι γραμματεῖς σβύνουσι τους αριθμούς των, ο υποψήφιος αισθάνεται ότι κάπως εκουράσθη, και κάθηται εἰς μίαν γωνίαν, ο δε ταλαίπωρος ταχυδρόμος, εἰς ον ουδείς . . . ουδείς ευρέθη να προσφέρῃ ἓν σιγάρον, σύρει την πενιχράν του καπνοθήκην, και περιτυλίσσει ἓν μελαγχολικῶς εκ του ἰδίου του καπνού.

– Μήπως παράκουσες, αδελφέ; ερωτά εἰς των παρισταμένων.

– Άφησέ με, σε παρακαλώ, και με φθάνει . . . Άλλο δεν λέγει.

Δεν παρέρχονται δυο λεπτά, και καίει ἔτι το απαίσιον ἀγγελμα, ὅτε εισέρχεται βραδυπατών ἄλλος κακῶν ἀγγελος και κάθηται σιωπηρός ἐπὶ μιας καθέδρας.

– Πού ήσουν, Μελήκ, ερωτά ο υποψήφιος, και η φωνή του μόλις ακούεται.

– Εἰς το τρίτον.

– Αι; φωνούσι συγχρόνως ανορθούμεναι πάσαι των γραμματέων αι κεφαλαί.

– Εξακόσιους. . . . ογδοήντα. . . . πέντε.

Και ο τόνος της φωνής του ηχεί ως η ακροτελεύτιος επικήδειος φράσις: Γαίαν έχοι ελαφράν.

– Χίλιους οχτακόσιους εἰς το τρίτον! κραυγάζει την στιγμὴν εκείνην, εισορμών εἰς την αίθουσαν παιδάριον ρακένδυτον.

Αλλά μόλις εἶχε τελειώσει την φράσιν του ο ταλαίπωρος παις, και ράπισμα ισχυρόν ακούεται πλαταγίζον ἐπὶ της παρειάς του.

– Νά και μία παραπάνω, να γείνουν χίλιοι οχτακόσιοι ένας! φωνεῖ εγειρόμενος ἑξαλλος ο προ μικροῦ εισελθών. Κατεργάρη!

Το παιδίον συναισθάνεται, φαίνεται, ὅτι δεν έχει το δικαίωμα να κλαύση, και φεύγει δρομαίον μεν ἀλλ' ἀπαθές και ἀτάραχον.

Ήτο το τελευταίον. Ουδείς πλέον ἀνήλικος ταχυδρόμος ἐπάτησε την φλιάν της θύρας του Χαλέμ την εσπέραν εκείνην.

– Να εξακολουθήσωμεν; Ο αναγνώστης μαντεύει την συνέχειαν.

Οι ἄγγελοι των αποτελεσμάτων γίνονται ολονέν σπανιώτεροι. Οι γραμματεῖς αρχίζουν να νυστάξωσι και ἀπέρχονται ο εἰς μετά τον ἄλλον, λέγοντες πού και πού εἰς τον υποψήφιον. Να ιδούμε και τα χωριά, . . . το πρωί! Τα χωριά θα μας σηκώσουν!

Και μεταβαίνουν κατὰ πάσαν πιθανότητα εἰς ἄλλου υποψηφίου οικίαν, ον εσήκωσεν ἤδη η πόλις.

Οι παριστάμενοι αραιούνται, η οικία του υποψηφίου γίνεται ησυχωτέρα, οι θόρυβοι της οδοῦ καταπαύουσι, φωνή κύκλω δεν ακούεται, και ο ταλαίπωρος Χαλέμ ναρκούμενος ὑπὸ του κόπου αποκοιμάται εἰς την γωνίαν του, και υπνώττει χάλκινον ὕπνον.

Αλλ' αἴφνης εν βαθεία νυκτί ανατινάσσεται ὄρθιος ἀπὸ του ανακλίντρου του, τρίβει τους οφθαλμούς, σείει την κεφαλήν, τείνει το ους προς την οδόν, και δεν ηξεύρει τι κρότος παράδοξος και ἀπαίσιος εἶνε ο ταραττων την ησυχίαν της νυκτός.

Προσέχει περισσότερον, ανοίγει σιγά το παράθυρον, εξάγει την κεφαλήν του, και βλέπει μολοσσόν υπερμεγέθη γοερῶς ωρούμενον, και σύροντα παταγωγδῶς ἐπὶ του λιθοστρώτου κολοσσιαίον ἀγγεῖον εκ λευκοσιδήρου, προσηρητημένον εἰς την ουράν του.

ΤΟ ΕΝΘΥΜΗΜΑ ΤΟΥ ΜΙΜΙΚΟΥ⁴

Αν την πρωίαν της παραμονής του έτους 1859 υπήρχον εν Αθήναις νέοι στενοχωρημένοι και αδημονούντες διά την κενότητα του πουγγίου των – και θα υπήρχον βεβαίως πολλοί – , ο μάλλον εξ αυτών αδημονών ήτο κατά πάσαν πιθανότητα ο Δημήτριος Ξυδάκης.

Πριν ή όμως γνωρίση ο αναγνώστης το αίτιον της στενοχωρίας του ήρωός μου, καλόν είναι να γνωρίση αυτόν τον ίδιον.

Ο Δημήτριος ή Μιμίκος, ως αποκαλούνσιν αυτόν θωπευτικώς οι οικείοι του, τουτέστιν η γραία μήτηρ του, ο πολύ πρεσβύτερος αυτού αδελφός του και η ολίγον νεωτέρα του αδελφή είναι εικοσαετής περίπου νεανίας, ισχνός, ωχρός, με μεγάλους μαύρους οφθαλμούς και μακράν καστανήν κόμην, την οποίαν χτενίζει μεν, όταν εξέρχεται της οικίας, κατά το πολωνικόν σχήμα, ήτοι εις π ό λ κ α ν, ως εκάλουν οι καλλωπισταί του τότε καιρού τον συρμόν αυτόν της κομμώσεως, διατηρεί όμως κατ' οίκον ανάτριχον πάντοτε και ατημέλητον, εκ φυσικής και ακαταμαχήτου νωθρότητος. Διότι ο Μιμίκος είναι δυστυχώς νωθρός, πολύ νωθρός. Εγείρεται συνήθως αργά, διότι αργά και κατακλίνεται, αργότερα δε και αποκοιμάται, συνήθειαν έχων να αναγινώσκη εις την κλίνην του μυθιστορημάτων μεταφράσεις, τας οποίας διά πολλού κόπου προμηθεύεται παρά των οικείων και φίλων.

Κατά τους χρόνους του Μιμίκου δεν ήσαν άφθονα και πρόχειρα ουδ' ευαπόκτητα τα μυθιστορήματα όσον σήμερα, ότε η κερδοσκοπος βιβλιοκαπηλεία προσφέρει αυτά κατά δόσεις ευπρόσιτους εις το δεκάλεπτον παντός κέπφου διψώντος πνευματικήν ψυχαγωγίαν. Εκοπία λοιπόν ο Δημήτριος πολύ εις προμήθειαν του επιουσίου μυθιστορικού του άρτου, και κατηνάλισκεν αυτόν μετά πολλής οικονομίας, αναγινώσκων μόνον το εσπέρας, υπό το φως αναμικής και καπνιζούσης λυχνίας, οποίαν μόλις επέτρεπον εις αυτόν τα ουχί συνήθως άφθονα οικονομικά της οικίας του, ων κύριον πυρήνα απετέλει ο μισθός του αδελφού του Γεωργίου, υπουργικού γραμματέως πρώτης τάξεως. Έβοσκε γοητευμένος, εφ' όσον εφώτιζε την γοητείαν του το έλαιον του λύχνου, εις τας μαγικάς πρασιάς των Τριών Σωματοφυλάκων, των Επτά θανασίμων αμαρτημάτων και της Μαλβίνας, και ότε τέλος η περισσότερον αυτού νυστάζουσα θρυαλλίς ήρχιζε να αναδίδη καπνόν μάλλον ή φως, έκλειεν εκείνος τους οφθαλμούς και εξηκολούθει εν ονειρώ την φανταστικήν του βοσκήν, ουδεμίαν έχων μέριμναν ή φροντίδα περί της αύριον, δυναμένην να ταραΐξη των ύπνων του την μακαριότητα. Διότι έργον ο Μιμίκος δεν είχεν.

Ήτο μεν από ικανών ήδη ετών φοιτητής της Νομικής σχολής του Πανεπιστημίου· αλλ' ήλπιζεν εκ της επιφοιτήσεως του αγίου πνεύματος εις την κεφαλήν αυτού· πολύ πλειότερον, ή όσον προσεδόκα εκ της ιδίας αυτού φοιτήσεως εις τας παραδόσεις των καθηγητών του. Και δεν είχε μεν έτι τότε η μεγάλη πλειονοψηφία των ακαδημαϊκών πολιτών τελειοποιήσει την μέθοδον των άνευ φοιτήσεως αποδείξεων και των άνευ ακροάσεως εξετάσεων· ήσαν δε ακόμη άγνωστα τα νομικά φροντιστήρια, άτινα επιτηδεύουσι σήμερα την εντός ολίγων εβδομάδων αναπλήρωσιν των εν τοις ωδικούς καφενείοις αναλισκομένων συνήθως ακαδημαϊκών εξαμήνων· ουδέ είχεν έτι πολλαπλασιάσει η κερματοθηρία των εκδοτικών καταστημάτων τας εντύπους περιλήψεις των πανεπιστημιακών παραδόσεων προς χρήσιν των χρηστών της πατρίδος ελπίδων. Αλλ' ο Μιμίκος, προτρέχων της εποχής του, απετέλει μέρος ευαρίθμου προοδευτικής ομάδος φοιτητών, οίτινες επροτίμων ήδη τότε το καφενείον μάλλον ή τα ακροατήρια του Πανεπιστημίου, και έκρινον το σφαιριστήριο πολύ ψυχαγωγικώτερον της ακροάσεως και γραφής των επιστημονικών διδασμάτων. Εξήρχετο αργά του οίκου, και κατηθύνετο μεν, – ως έλεγεν εις την γραίαν μητέρα του· εις το μάθημα, παρελάμβανε δε, ως αθούος ψευδομάρτυρας και φύλλα τινά χάρτου αγράφου,

⁴ Το διήγημα τούτο, υπό αλλοίαν όλως μορφήν, εδημοσιεύθη το πρώτον εν τη Πανδώρα του έτους 1860

συνεσπειρωμένα εις κύλινδρον και τυλιγμένα εντός κυανού περικαλύμματος, εφ' ων έμελλε δήθεν να καταγράψη τα σοφά βήματα των καθηγητών αυτού· αλλ' άμα φθάνων εις τα βραχώδη τότε προπύλαια του επιστημονικού τεμένους, εξηκολούθει, οτέ μεν μόνος, οτέ δε μετ' ομόφρονος συντρόφου, την βραχώδη προς τον Λυκαβητόν ανάβασιν, και καθήμενος εκεί εν μέσω θύμων και ασφοδέλων, εκάπνιζεν, εφ' όσον επήρκει ο λαθροχειρισθείς αδελφικός καπνός, και περιέφευρεν ειπή τα βλέμματα επί το πρωινόν πανόραμα της πόλεως και τα μαρμαίροντα πέραν γλαυκά νώτα του Σαρωνικού, έμενεν εκεί ούτω πολλάκις ώραν μακράν, ημικλείστους έχων τους οφθαλμούς και σύνοφρυ το μέτωπον, οιονεί εντυπώσεις ταμειύων ως έλεγεν ασμένως ο ίδιος – , αίφνης δε, σείων αποτόμως την κεφαλήν και ανατινάσσων την λιπαράν του πόλκαν, εφάινετο ως συλλαβών προσιπταμένην έμπνευσιν, και ανοίγων τον χάρτινον κύλινδρόν του έγγραφε διά μολυβδίδος σειράς ανίσους το μήκος, έσβυνε τα γραφέντα, έβρεχε το άκρον της μολυβδίδος εις τα χείλη του, εκάπνιζεν, έξυε τους κροτάφους του, και έγγραφε πάλιν άλλα, πολλάκις δε και απήγειλλε μετ' αυταρέσκου μειδιάματος τα γραφέντα, μεγαλοφωνών ρυθμικώς τας ομοιοκαταλήκτους κατακλείδας των στίχων του.

Κонец ознакомительного фрагмента.

Текст предоставлен ООО «ЛитРес».

Прочитайте эту книгу целиком, [купив полную легальную версию](#) на ЛитРес.

Безопасно оплатить книгу можно банковской картой Visa, MasterCard, Maestro, со счета мобильного телефона, с платежного терминала, в салоне МТС или Связной, через PayPal, WebMoney, Яндекс.Деньги, QIWI Кошелек, бонусными картами или другим удобным Вам способом.